

Pauliina Luopa, Sakari Karvonen, Jukka Jokela ja Matti Rimpelä

Nuorten hyvinvointikartasto

Kouluterveyskyselyn indikaattorit seutukunnittain ja kunnittain

Aiheita 17/2003

ISBN 951-33-1417-0

ISSN 1236-9845

Stakesin monistamo, Helsinki 2003

Tekijät Pauliina Luopa, Sakari Karvonen, Jukka Jokela, Matti Rimpelä		Julkaisija Stakes	
		Kustantaja Stakes	
Julkaisun nimi Nuorten hyvinvointikartasto. Kouluterveyskyselyn indikaattorit seutukunnittain ja kunnittain			
Julkaisun sarja ja numero Aiheita 17/2003			
Tiivistelmä <p>Nuorten hyvinvointikartasto paikantaa nuorten hyvinvoinnin alueellisia eroja. Kartasto palvelee kuntien ja seutukuntien pyrkimyksissä parantaa lasten ja heidän perheidensä olosuhteita. Alueellista yhteistyötä voidaan kohdentaa keskeisiin haasteisiin, kun tiedetään seutukunnan sisällä, mitkä ongelmat ovat eri kunnissa ajankohtaisia. Kartasto osoittaa vaihtelun hyvinvointiongelmassa on seutukunnan sisällä ja auttaa hahmottamaan naapurikuntien ja -seutukuntien erilaisia hyvinvointiprofileja.</p> <p>Kartasto perustuu Kouluterveyskyselyn aineistoihin. Kouluterveyskyselyssä on kerätty kunta- ja koulukohtaista tietoa nuorten terveydestä, terveystottumuksista sekä koulukokemuksista. Tiedot on kerätty samoissa kunnissa joka toinen vuosi opettajan ohjaamalla luokkakyselyillä peruskoulujen 8. ja 9. luokilla. Kysely tehdään parillisina vuosina Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä ja parittomina vuosina Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla. Yhdistämällä kahden peräkkäisen vuoden aineistot saadaan koko maan kattava karttakuvio. Tämän kartaston aineistona ovat kunnat, joissa sijaitsevien peruskoulujen yläluokkien 14,3–16,2-vuotiaille oppilaille Kouluterveyskysely tehtiin 2001 ja 2002 ja vastanneita oli vähintään 50. Mukaan otettiin muutamia kuntia, joista tiedot näiltä vuosilta puuttuivat, mutta kysely oli tehty 1999 tai 2000. Kunta-aineistossa oli 102 215 vastannutta 334 kunnasta ja se kattoi 81 % peruskoulujen 8.- ja 9.-luokkalaisista. Aineistosta poisjääneissä kunnissa suurin osa on niitä, joissa oppilaat käyvät toisessa kunnassa olevassa yläkoulussa tai vastanneita oli liian vähän kartaston edellyttämään tarkasteluun. Nämä kunnat on merkitty karttaan valkoisella.</p> <p>Seutukunta- ja kuntakohtaisina karttoina esitetään ne Kouluterveyskyselyn indikaattorit, joista vuosina 1999–2002 oli saatavissa samanlaiset tiedot. Kunnat on jaettu indikaattoreiden prosenttijakauman mukaan viidennekseen ja kartassa esitetään kolme ryhmää, alimpaan viidennekseen, ylimpään viidennekseen ja yhdessä kolmeen keskimmäiseen viidennekseen kuuluvat kunnat. Näin havainnollistetaan selvästi keskimääräisestä tilanteesta poikkeavat kunnat. Kartat eivät kuvaa erojen suuruusluokkaa, jota voi päätellä keskiarvo- ja hajontaluvuista ja liitetaulukkoissa esitetyistä viidennesten raja-arvoista. Liitetaulukkoissa esitetään myös indikaattoreiden tulokset seutukunnittain. Kuntakohtaiset tiedot on aikaisemmin raportoitu ja ne ovat edelleen saatavissa Stakesin Nettinuori-tietokannassa niille kunnille, jotka ovat tilanneet tämän tulostuksen Stakesista (ks. www.stakes.fi/kouluterveys).</p> <p>Nuorten hyvinvointikartasto tarkentaa hyvinvoinnin alue- ja kuntaerojen näkökulmista aiemmin saatua kuvaa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on vain vähän laajempia alueita kattavaa vaihtelua. Yleispiirteitä ovat mosaiikkimaiset erot. Kun lähellä toisiaankin sijaitsevien kuntien ja seutukuntien lähtökohdat lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen vaihtelevat suuresti, ei ole yllättävää, että lähikuntien välillä on suuria hyvinvointieroja.</p> <p>Kartasto korostaa ja havainnollistaa kuntien erityispiirteitä tietyssä ajankohtana. Se ei anna vastauksia erojen syistä, mutta antaa virikkeitä kunkin kunnan oman sisäisen tilanteen ja kehityksen tarkempaan selvittämiseen suhteessa muihin samassa tilanteessa oleviin kuntiin. Jatkossa erityisen kiinnostavaksi tulee kuntien välisten erojen muutosten seuraaminen. Terveys 2015 - kansanterveysohjelman näkökulmasta kartasto havainnollistaa, että suurimmalla osalla kunnista on vielä melko paljon työtä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.</p>			
Avainsanat nuoret, hyvinvointi, terveys, terveystottumukset, elinolot, kunta, seutukunta			
Muut tiedot (esim. elektroninen julkaisu tai verkkojulkaisun osoite)			
ISSN 1236-9845		ISBN 951-33-1417-0	
Kokonaissivumäärä 52		Kieli Suomi	Hinta 16 € (sis. alv)
Jakaja ja myyjä Stakes, PL 220, 00531 Helsinki, puh (09) 3967 2140 tai (09) 3967 2141 tai automaatti (09) 3967 2308, faksi (09) 3967 2450			

Sisällys

Johdanto.....	9
Aineisto ja menetelmät.....	10
Tulokset	13
Seutukuntakartat	13
Elinolot	13
Koulutyö.....	16
Terveys	19
Terveystottumukset.....	23
Kuntakartat.....	27
Elinolot	27
Koulutyö.....	28
Terveys	32
Terveystottumukset.....	36
Lopuksi	39
Kirjallisuus.....	41
Liite 1. Liitetaulukot.....	42

Taulukot:

LIITETAULUKKO 1.	Kunnan osallistumisvuosi, osallistuneiden koulujen lukumäärä, 8. ja 9. luokkien oppilasmäärä, vastanneiden lukumäärä 8. ja 9. luokilla ja vastausprosentti Kouluterveyskyselyn kunta-aineistossa kunnittain.	42
LIITETAULUKKO 2.	Seutukunnan osallistumisvuosi, osallistuneiden koulujen lukumäärä, 8. ja 9. luokkien oppilasmäärä, vastanneiden lukumäärä 8. ja 9. luokilla ja vastausprosentti Kouluterveyskyselyn seutukunta-aineistossa seutukunnittain.	45
LIITETAULUKKO 3.	Kartoissa käytettyjen viidennesten raja-arvot prosenttiosuuksina.	46
LIITETAULUKKO 4.	Elinolindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	47
LIITETAULUKKO 5.	Koulutyöindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	48
LIITETAULUKKO 6.	Terveysindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	49
LIITETAULUKKO 7.	Terveystottumusindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilasta vuonna 2001/02.	51

Kuviot:

KUVIO 1.	Kuntien osallistumisvuodet Kouluterveyskyselyn kunta-aineistossa.	10
KUVIO 2.	Perherakenteena muu kuin ydinperhe. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	13
KUVIO 3.	Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	13
KUVIO 4.	Ainakin yksi vanhemmista tupakoi. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	14
KUVIO 5.	Käyttövarat yli 17 euroa viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	14
KUVIO 6.	Vanhemmuuden puutetta. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	15
KUVIO 7.	Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	15
KUVIO 8.	Ei yhtään läheistä ystävää. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	15
KUVIO 9.	Koulun fyysisissä työoloissa puutteita. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	16
KUVIO 10.	Koulun huono sisäilma häiritsee. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	16
KUVIO 11.	Ei koe tulewansa kuulluksi koulussa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	16
KUVIO 12.	Opiskeluvaiveuksia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	17
KUVIO 13.	Ei pidä koulunkäynnistä. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	17
KUVIO 14.	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	18
KUVIO 15.	Koulun työilmapiirissä ongelmia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	18
KUVIO 16.	Koulutyöhön liittyy työmäärä liian suuri. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	18
KUVIO 17.	Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	19
KUVIO 18.	Terveystilalla keskimääräinen tai huono. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	19

KUVIO 19.	Niska- tai hartiakipuja viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	20
KUVIO 20.	Päänsärkyä viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	20
KUVIO 21.	Väsymystä lähes päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	20
KUVIO 22.	Vähintään kaksi oiretta päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	20
KUVIO 23.	Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	21
KUVIO 24.	Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	21
KUVIO 25.	Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	22
KUVIO 26.	Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	22
KUVIO 27.	Ei syö kouluruokaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	23
KUVIO 28.	Seksiasiat erittäin ajankohtaisia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	23
KUVIO 29.	Huono seksuaalitietous. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	24
KUVIO 30.	Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.	24
KUVIO 31.	Tupakoi päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	25
KUVIO 32.	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.	25
KUVIO 33.	Kokeillut laittomia huumeita. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	26
KUVIO 34.	Vähintään kahden päihteen käyttöä. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.....	26
KUVIO 35.	Perherakenteena muu kuin ydinperhe. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.....	27
KUVIO 36.	Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.....	27
KUVIO 37.	Ainakin yksi vanhemmista tupakoi. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	28
KUVIO 38.	Käyttövarat yli 17 euroa viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	28
KUVIO 39.	Vanhemmuuden puutetta. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	29
KUVIO 40.	Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.....	29
KUVIO 41.	Ei yhtään läheistä ystävää. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	29
KUVIO 42.	Koulun fyysisissä työoloissa puutteita. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	30
KUVIO 43.	Koulun huono sisäilma haittaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	30
KUVIO 44.	Koulu työilmapiirissä ongelmia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	30

KUVIO 45.	Ei koe tulevansa kuuluksi koulussa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	31
KUVIO 46.	Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	31
KUVIO 47.	Opiskeluvaikeuksia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	31
KUVIO 48.	Ei pidä lainkaan koulukäynnistä. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	31
KUVIO 49.	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	32
KUVIO 50.	Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	32
KUVIO 51.	Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	33
KUVIO 52.	Terveystila keskinkertainen tai huono. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	33
KUVIO 53.	Niska- tai hartiakipu viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	34
KUVIO 54.	Päänsärky viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	34
KUVIO 55.	Väsymystä lähes päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	34
KUVIO 56.	Vähintään kaksi oiretta päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	34
KUVIO 57.	Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	35
KUVIO 58.	Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	35
KUVIO 59.	Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	35
KUVIO 60.	Ei syö kouluruokaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	36
KUVIO 61.	Seksiasiat erittäin ajankohtaisia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	36
KUVIO 62.	Huono seksuaalitetous. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	36
KUVIO 63.	Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	37
KUVIO 64.	Tupakoi päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	37
KUVIO 65.	Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	38
KUVIO 66.	Kokeillut laittomia huumeita. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	38
KUVIO 67.	Vähintään kahden päihteen käyttöä. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.	38

Johdanto

Kiinnostus hyvinvoinnin paikallisiin eroihin on kasvanut voimakkaasti viime vuosikymmenen vaihteesta lähtien. 1990-luvulla tehdyt aluehallinnolliset ja poliittiset ratkaisut ovat johtaneet siihen, että merkittäviä hyvinvointiin vaikuttavia ratkaisuja tehdään yhä enemmän kuntatasolla. Myös ajankohtainen keskustelu kuntaliitoksista ja alueelliset hallintomallit (etenkin Kainuun kokeilu) ovat lisänneet kuntatason merkitystä hyvinvoinnin kannalta.

Kuntatason indikaattorit viittaavat siihen, että hyvinvointierot ovat kasvussa (Karvonen & Rintala 2003; Viljanen 2001). Toisaalta kuntatyyppin mukaiset erot nuorten hyvinvoinnissa näyttävät vähäisiltä (Karvonen & Rimpelä 2002). Kuntatyyppin mukainen tarkastelu ei kuitenkaan kerro, millä tavoin hyvinvointi paikantuu alueellisesti.

Hyvinvoinnin alueelliset erot ovat Suomessa olleet perinteisesti suuria. Etenkin terveyden itä-länsi -eroa on tutkittu paljon, mutta suuria alue-eroja on havaittu myös esimerkiksi alkoholin käytössä, jossa erottuvat Etelä-Suomen kosteat maakunnat ja Pohjanlahden kuivat maakunnat. Nuuskaamisessa ja jossain määrin tupakoinnissa on nuorilla alueellisia eroja siten, että nuuskaaminen on yleistä ruotsinkielisillä rannikkoseuduilla ja vähäisintä Itä-Suomessa. Tupakointi näyttää olevan yhteydessä ainakin maakuntaan, mutta maakuntaeroja ei ole tarkemmin paikannettu.

Suurimmat kuntatyyppin mukaiset erot nuorten hyvinvoinnissa liittyivät kuitenkin heidän perheidensä elintasoon ja elinoloihin (Karvonen & Rimpelä 2002). Perheiden tulo-taso ja sitä kautta myös nuorten käytettävissä olevat varat vaihtelevat kuntatyyppin mukaan selvästi, samoin on perheiden työllisyyden

laita. Näitä eroja ei ole kuitenkaan paikannettu alueellisesti.

Muista nuorten hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista, kuten kouluoloista ja niiden kunnittaisesta paikantumisesta tiedetään tois-taiseksi vielä vähemmän. Myös esimerkiksi nuorten turvattomuuden paikallisuus on kar-toittamatta.

Kouluterveyskysely on vuodesta 1996 al-kaen tuottanut valtakunnallisesti vertailukel-poisella menetelmällä maakunnille, seutu-kunnille, kunnille sekä kouluille tietoa nuor-ten terveydestä, terveystottumuksista sekä koulukokemuksista (<http://www.stakes.fi/kou-luterveys>). Tiedot on kerätty samoissa kunnis-sa joka toinen vuosi opettajan ohjaamalla luokkakyselyillä peruskoulujen 8. ja 9. luo-killa sekä lukioden 1. ja 2. luokilla. Koska kysely on tehty kahden vuoden välein pääosin samansisältöisellä lomakkeella, samaan ai-kaan vuodesta ja samalla menetelmällä, on saatu vertailukelpoista tietoa kouluista ja koululaisista. Kouluterveyskyselyyn ovat vuosina 1996–2002 osallistuneet yhtä lukuun ottamatta kaikki kunnat, joissa on peruskou-lun yläluokkia ja lukioita. Vuosittain kyselyyn on vastannut 46 000–82 000 oppilasta.

Tässä pääosin vuosien 2001 ja 2002 ai-neistoihin perustuvassa raportissa tarkastel-laan koululaisten hyvinvointiin liittyviä teki-jöitä kunnittain ja seutukunnittain alueelli-sestä näkökulmasta. Katsomme, muodosta-vatko kunnat maantieteellisesti yhtenäisiä alueita tarkasteltavien hyvinvointitekijöiden mukaan. Tarkasteltavina aiheina ovat elinolot, koulutyö, terveys ja terveystottumukset. Tarkastelu rajataan peruskoulun 8. ja 9. luo-kan oppilaisiin, koska silloin aineistoa on saatavissa suurimmasta osasta Suomen kuntia.

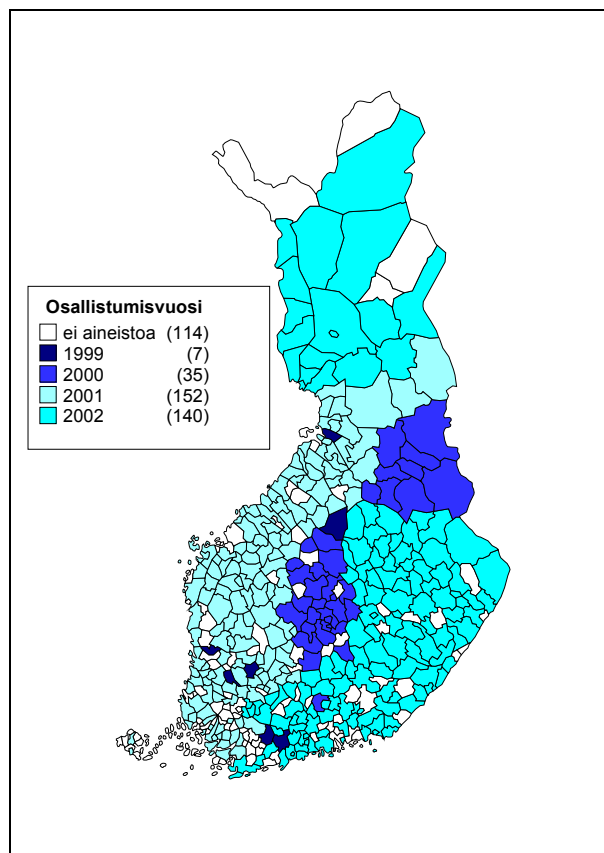
Aineisto ja menetelmät

Kouluterveyskysely tehdään parillisina vuosina Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin lääneissä ja parittomina vuosina Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla. Yhdistämällä peräkkäisten vuosien aineistot saadaan kuva koko maan tilanteesta. Tässä raportissa käytetään Kouluterveyskyselyn aineistoa pääasiassa vuosilta 2001 tai 2002. Kainuun ja Keski-Suomen kunnat ovat osallistuneet vuonna 2000, lisäksi muutamien yksittäisten kuntien vastaukset ovat vuodelta 1999. Tulokset esitetään seutukunnittain ja kunnittain karttakuvina. Tarkastelu rajataan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaisiin, jolloin saadaan riittävän kattava aineisto.

Suomessa oli 448 kuntaa vuosina 2001 ja 2002. Näistä kunnista 73:ssa ei ollut lainkaan peruskoulun 8. ja 9. luokkia. Kunnista, joissa Tilastokeskuksen mukaan oli em. luokkia, 20 kuntaa ei ollut osallistunut Kouluterveyskyselyyn vuosina 1999–2002.

Kunta-aineistoon otettiin kunnat, joissa on Tilastokeskuksen mukaan vähintään 50 oppilasta peruskoulun 8. ja 9. luokilla. Kymmenen kunnan tiedot jäivät tästä syystä pois. Prosenttiosuudet vakioitiin luokka-asteen ja sukupuolen mukaan. Vakioinnin vuoksi aineistosta poistettiin 11 kuntaa, joissa oli liian vähän vastanneita jossakin luokka-aste- tai sukupuoliryhmässä. Kunta-aineistoon jäi kaiken kaikkiaan 334 kuntaa. (Kuvio 1.)

Tilastokeskuksen mukaan peruskoulujen 8. ja 9. luokilla oli yhteensä 126 409 oppilasta niinä vuosina, jolloin kunnat ovat aineistossa mukana (<http://www.tilastokeskus.fi/tk/he/perusk.html>). Kunta-aineistossa oli vastanneita yhteensä 102 215 oppilasta. Aineisto kattoi siis 81 % peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisista. Liitetaulukossa 1 luetellaan vastanneiden lukumäärät ja vastausprosentit kunnittain.

KUVIO 1. Kuntien osallistumisvuodet Kouluterveyskyselyn kunta-aineistossa.

Suomen kunnat on jaettu yhteensä 82 seutukuntaan¹. Tässä raportissa käytetystä seutukunta-aineistosta on poistettu seutukunnat, joissa vastausprosentti oli alle 60 tai joissa vastanneita oli alle 50. Pois jäivät Loimaan, Hämeenlinnan ja Ylivieskan seutukunnat sekä Mariehamns stad, Ålands landsbygd ja Ålands skärgård. Aineistoon jäi 76 seutukuntaa. Seutukunta-aineistossa oli 100 410 vastannutta ja se kattoi 79 % peruskoulun 8. tai 9. luokkien oppilasta. Vastanneiden lukumäärät ja vastausprosentit luetellaan seutukunnittain liitetaulukossa 2.

Päätulokset on tiivistetty neljään sisältöalueeseen: elinolot, koulutyö, terveys ja terveystottumukset. Jokaisella sisältöalueella on 7–10 indikaattoria. Osa indikaattoreista perustuu yksittäisiin kysymyksiin. Osa on muodostettu samaa ilmiötä tiivistetysti kuvaavasta

¹ Huom! Kartoissa on 81 seutukuntaa, koska ne perustuvat tilanteeseen, jolloin Ahvenanmaalla oli vain kaksi seutukuntaa.

summamuuttujasta. Summamuuttujissa tietyt vastausvaihtoehdot ovat saaneet tietyn määrän pisteitä, jotka on laskettu yhteen. Tarkasteltavat indikaattorit kuvaillaan lyhyesti seuraavassa. Yksityiskohtainen kuvaus indikaattorien muodostamisesta on nähtävissä [www-sivuilla](http://www.sivuilla) (<http://www.stakes.fi/kouluterveys/indikaattorit/selit02.htm>)².

Elinolot:

Vanhemmuuden puutetta: Vanhemmuuden puute koostuu seuraavista: vanhemmat eivät tunne oppilaan ystäviä, eivät tiedä missä he viettävät viikonloppuitansa, oppilas ei pysty keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan ja vanhemmat eivät auta oppilasta hänen kouluongelmissaan.

Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen vietto- paikkaa: Vanhemmat eivät tiedä aina, missä oppilas viettää viikonloppuitansa.

Perherakenteena muu kuin ydinperhe: Oppilaan perhe on muu kuin ydinperhe.

Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana: Vähintään yksi vanhemmista ollut työttömänä tai pakkolomalla vuoden aikana.

Ainakin yksi vanhemmista tupakoi: Vähintään yksi vanhemmista tupakoi nykyisin.

Ei yhtään läheistä ystävää: Oppilaalla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Käyttövarat yli 17 euroa viikossa: Oppilaalla keskimäärin yli 17 euroa käyttövaroja viikossa.

Koulutyö:

Koulun fyysisissä työoloissa puutteita: Työskentelyä haittaavat tekijät olivat opiskelutilojen ahtaus, melu, sopimaton valaistus, huono ilmanvaihto, lämpötila, likaisuus, epämuukavat työtuolit tai -pöydät, huonot sosiaalityöt, tapaturmavaara.

Koulun huono sisäilma haittaa: Huono ilmanvaihto tai huoneilma haittasi melko tai erittäin paljon työskentelyä.

Koulun työilmapiirissä ongelmia: Muodostuu neljästä opettajasuhteeseen ja luokan ilmapiiriin liittyvästä väittämästä (Opettajani odottavat minulta liikaa koulussa, Opettajat kohtelevat meitä oppilaita oikeudenmukaisesti, Luokkani oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä, Luokassani on hyvä työrauha), kahdesta työympäristöön liittyvästä häiritteijästä (Työympäristön rauhattomuus, Kiireisyys) sekä kolmesta vuorovaikutukseen liittyvästä opiskeluvaikeuskysymyksestä (Työskentely ryhmässä, Koulukavereiden kanssa toimeentuleminen, Opettajien kanssa toimeentuleminen).

Ei koe tulewansa kuulluksi koulussa: Muodostuu kolmesta opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta kuvaavasta väittämästä (Opettajat rohkaisevat minua ilmaisemaan oman mielipiteeni tunnilla, Opettajat ovat kiinnostuneita siitä, mitä minulle kuuluu, Oppilaiden mielipiteet otetaan huomioon koulutyön kehittämisessä).

Koulutyöhön liittyvä työwäärä liian suuri: Koulutyöhön liittyvä työwäärä oli lukuvuoden aikana jatkuvasti tai melko usein liian suuri.

Opiskeluvaikeuksia: Opiskeluvaikeuksia mitattiin seuraavien asioiden avulla: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen.

Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä: Oppilas ei pidä lainkaan koulunkäynnistä.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa: Kiusaamisen uhrina koulussa noin kerran viikossa tai useammin lukukauden aikana.

Terveys:

Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus: Oppilaalla jokin lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus, vika tai vamma, joka haittaa jokapäiväistä toimintaa.

Terveystila keskinkertainen tai huono: Oppilaan kokema terveystila on joko keskinkertainen tai melko tai erittäin huono.

Niska- tai hartiakipuja viikoittain: Vähintään kerran viikossa niska- tai hartiakipuja puolen vuoden aikana.

Päänsärkyä viikoittain: Vähintään kerran viikossa päänsärkyä puolen vuoden aikana.

Väsymystä lähes päivittäin: Päivittäin väsymystä tai heikotusta puolen vuoden aikana.

Vähintään kaksi oiretta päivittäin: Oppilaalla lähes päivittäin vähintään kaksi seuraavista oireista puolen vuoden aikana: niska- tai hartiakipu, selän alaosan kipuja, vatsakipuja, jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta, ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia, vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin, päänsärkyä, väsymystä tai heikotusta, astmaoireita, allergisen nuhan oireita.

Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus: Masentuneisuutta mitattiin 12 kysymyksellä, jotka perustuvat Beckin masentuneisuus-mittariin.

² Seuraavat indikaattorit on jätetty tästä tarkastelusta pois, koska kysymyksiä on muutettu vuosien 2001 ja 2002 välillä: Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, Runsasta työssäkäyntiä koulun ohella, Ei saa apua kouluvaikeuksiin koulusta tai kotoa, Lintsannut ainakin 2 päivää koulukauden aikana, Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23.

Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla: Vähintään kolme käyntiä koulun terveydenhoitajan vastaanotolla lukuvuoden aikana.

Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle: Melko tai erittäin vaikeaa päästä koulun lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolle.

Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa: Melko tai erittäin tyytymätön koulun terveydenhuollon toimivuuteen henkilökohtaisissa asioissa.

Terveystottumukset:

Ei syö kouluruokaa: Oppilas ei juuri syö kouluruokaa.

Seksiasiat erittäin ajankohtaisia: Seksiasiat oppilaalle erittäin ajankohtaisia.

Huono seksuaalitetous: Muodostuu seitsemästä seksuaaliterveyttä ja sukupuolielämää koskevasta väittämästä.

Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa: Harrastaa vapaa-aikana urheilua tai liikuntaa vähintään puoli tuntia kerrallaan harvemmin kuin kerran viikossa tai ei lainkaan.

Tupakoi päivittäin: Tupakoi kerran päivässä tai useammin.

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa: Käyttää alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa.

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran: Kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, heroiniä, kokaiiniä, amfetamiiniä, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita.

Vähintään kahden päihteen käyttöä: Täyttää seuraavista ehdoista vähintään kaksi: käyttää nikotiiniä päivittäin, juonut alkoholia tosi humalaan vähintään 4 kertaa elämässä tai tekee sitä pari kertaa kuussa, käyttänyt laittomia huumeita vähintään kaksi kertaa.

Tulokset esitetään viidennesten avulla. Kunta-aineistossa viidennesten luokkarajat saatiin jakamalla indikaattorin jakauman mukaan kunnat viiteen yhtä suureen luokkaan. Kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi. Näin saatiin kolme luokkaa: alin viidennes, keskiryhmä ja ylin viidennes. Seutukunta-aineistossa jaettiin vastaavasti seutukunnat viidenneksiin muuttujan jakauman mukaan. Viidennesten raja-arvot on esitetty prosenttiosuuksina liitetaulukossa 3.

Kaikista indikaattoreista esitetään myös prosenttiosuudet seutukunnittain (liitetaulukot 4–7).

Täytyy muistaa, että karttakuvat havainnollistavat ilmiön maantieteellistä jakautumista. Kunnan pinta-ala ja vastanneiden lukumäärä eivät ole yhteneväisiä. Pohjois-Suomen maantieteellisesti suurilla alueilla on suhteellisen vähän vastanneita kun taas Etelä-Suomessa voi pinta-alaltaan pienessäkin kunnassa olla runsaasti vastanneita.

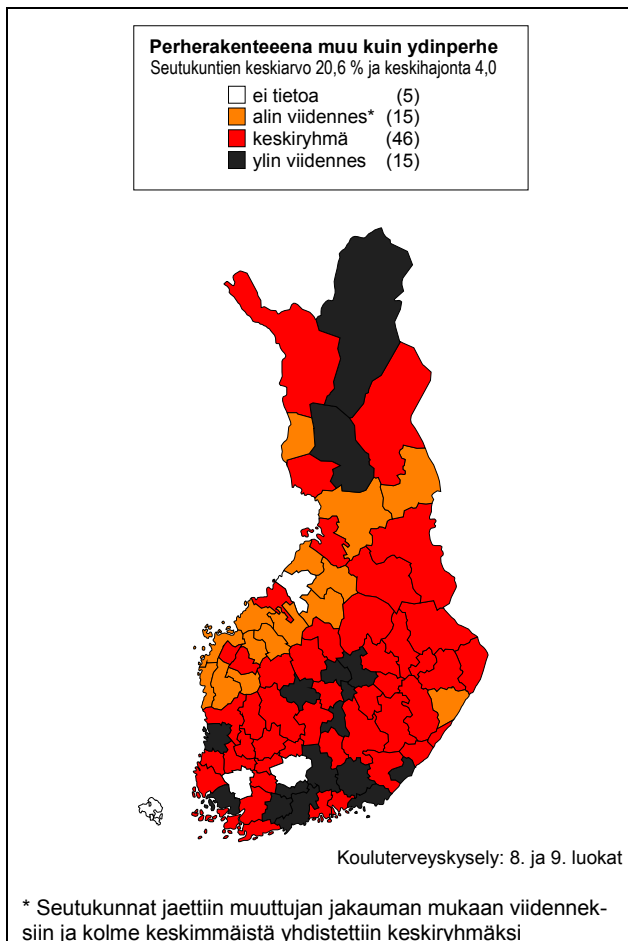
Tulokset

Seutukuntakartat

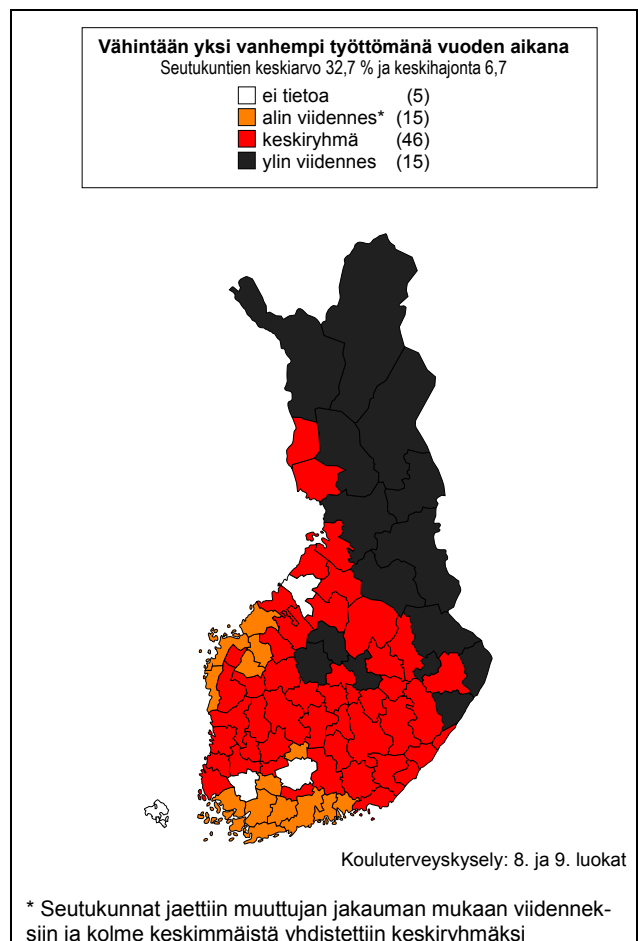
Elinolot

Suurimmassa osassa Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien seutukunnista muiden kuin ydinperheiden osuus kuului alimpaan viidennekseen. Näissä seutukunnissa alle 17,5 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista eli muissa kuin ydinperheissä. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 20,6 %. (Kuvio 2; liitetaulukko 4.)

Vanhempien työttömyydessä oli laajoja yhteisiä alueita. Yleisintä se oli Lapissa, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa, joissa yli 38,8 % vastaajista ilmoitti ainakin toisen vanhemmistaan olleen työttömänä vuoden aikana. Alimpaan viidennekseen kuuluivat Uudenmaan, Itä-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan maakuntien seutukunnat. Näillä alueilla alle 27 %:lla oppilaista vähintään toinen vanhemmista oli ollut työtön. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 32,7 %. (Kuvio 3; liitetaulukko 4.)

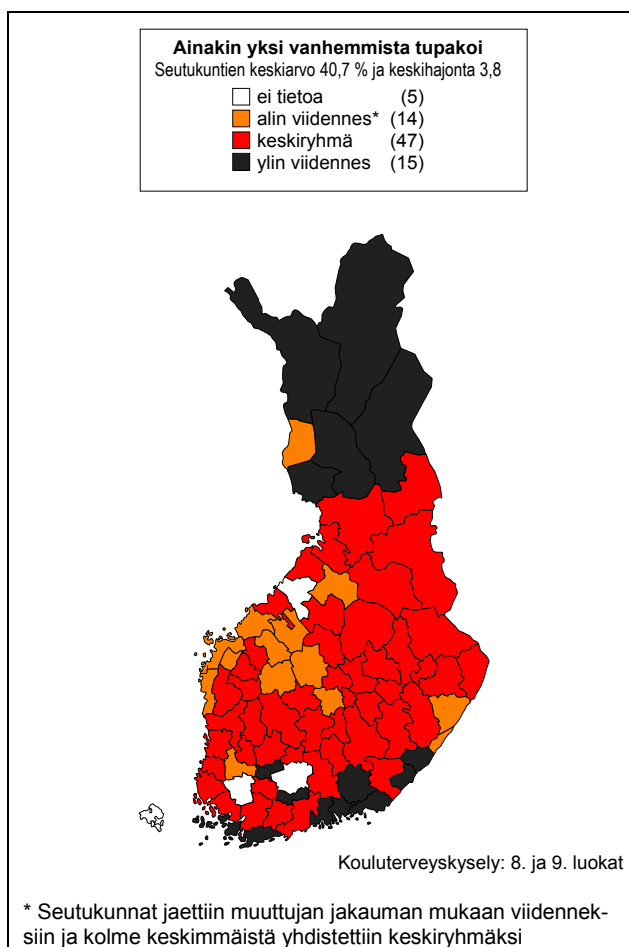
KUVIO 2. Perherakenteena muu kuin ydinperhe. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

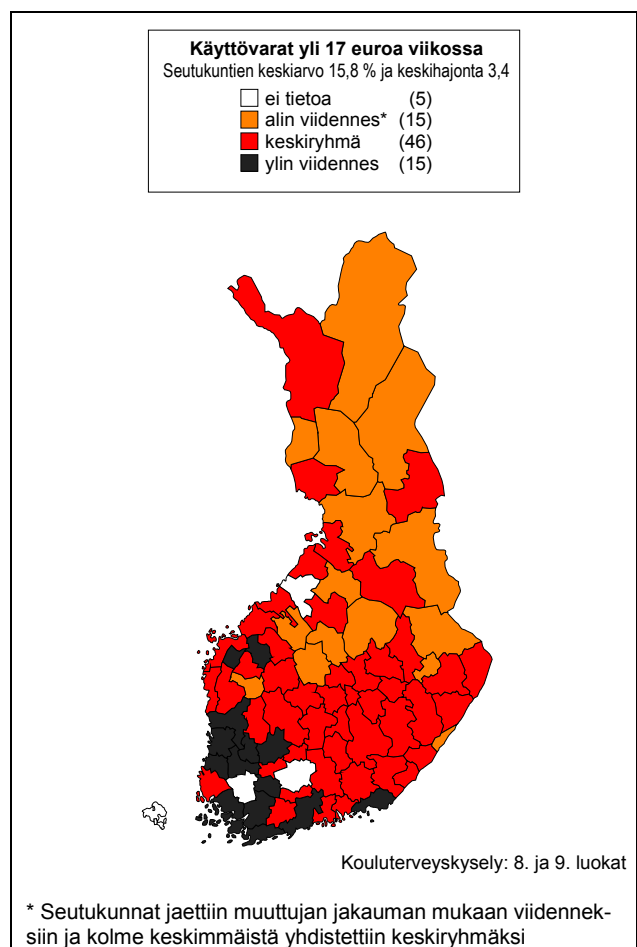
KUVIO 3. Vähintään yksi vanhemmista työttömänä vuoden aikana. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Vanhempien tupakointia tarkasteltaessa kaikki Pohjanmaan seutukunnat ja lisäksi osa Etelä- ja Keski-Pohjanmaan sekä Keski-Suomen seutukuntia kuuluivat alimpaan viidennekseen. Näissä seutukunnissa alle 37,2 % oppilaista eli perheessä, jossa ainakin yksi vanhemmista tupakoi. Yhtä lukuun ottamatta kaikki Lapin seutukunnat kuuluivat ylimpään viidennekseen. Näissä seutukunnissa yli 44 % oppilaista eli perheessä, jossa tupakoitiin. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 40,7 %. (Kuvio 4; liitetaulukko 4.)

Yli 17 euron viikoittaiset käyttövarat olivat monien Pohjois-Suomen seutukuntien oppilailla harvinaisempia kuin keskiryhmässä. Alle 12,8 %:lla oli tämän verran rahaa käytettävissä. Lounais-Suomen seutukunnat kuuluivat ylimpään viidennekseen ja niissä yli 19,2 %:lla vastaajista oli viikoittain yli 17 euroa käyttövaroja. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 15,8 %. (Kuvio 5; liitetaulukko 4.)

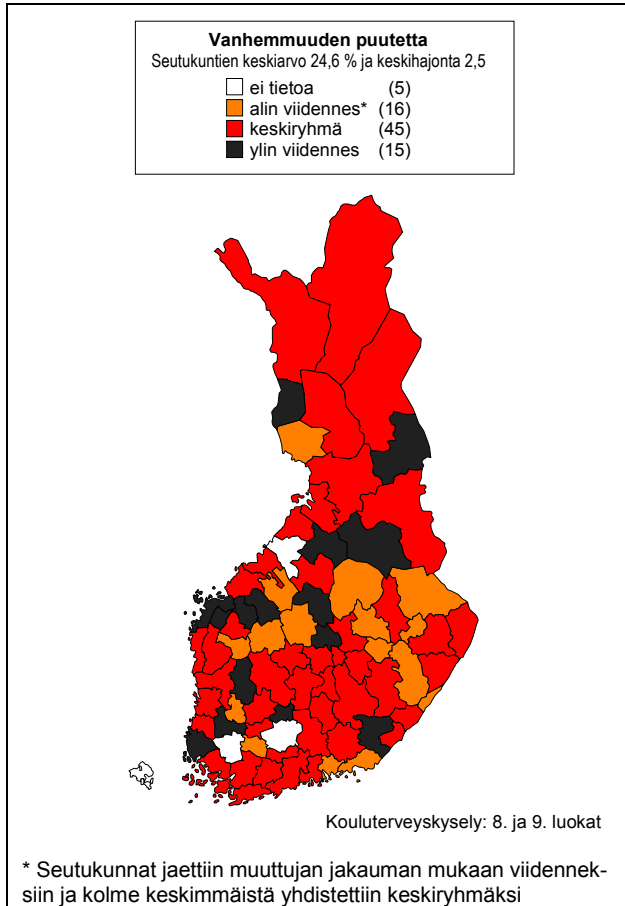

KUVIO 4. Ainakin yksi vanhemmista tupakoi. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

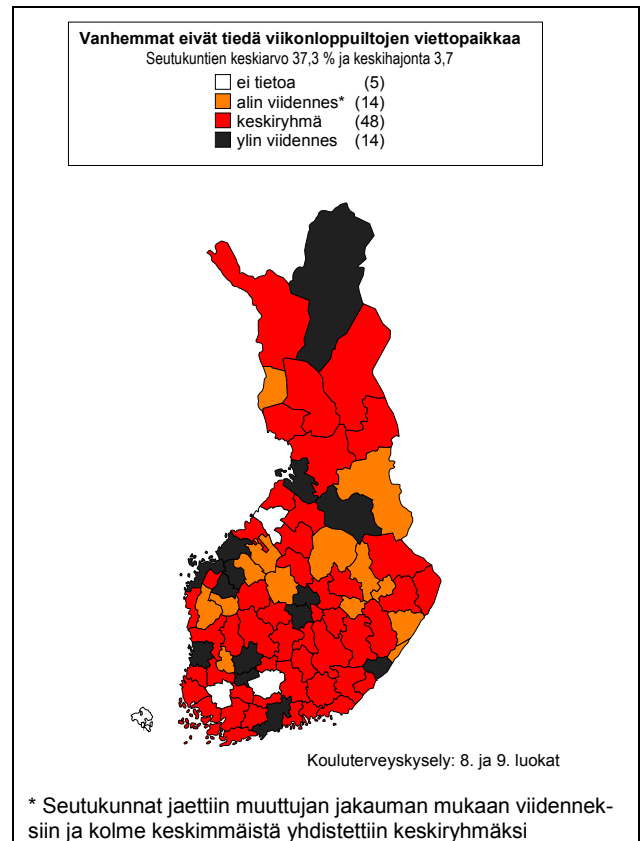

KUVIO 5. Käyttövarat yli 17 euroa viikossa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

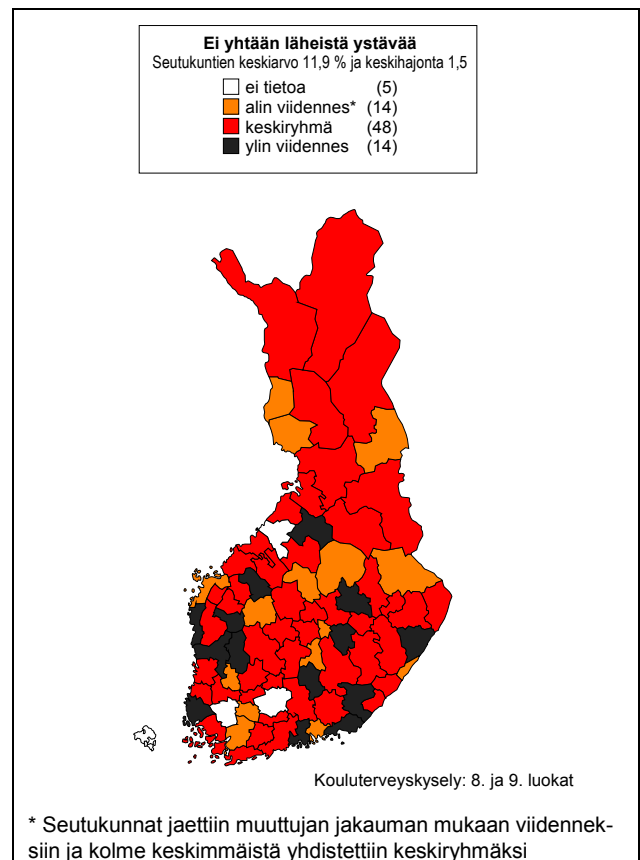
Muissa elinoloindikaattoreissa ei ollut havaittavissa laajoja yhtenäisiä alueita jakauman ääripäissä (kuviot 6–8; liitetaulukko 4).

KUVIO 6. Vanhemmuuden puutetta. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

KUVIO 7. Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

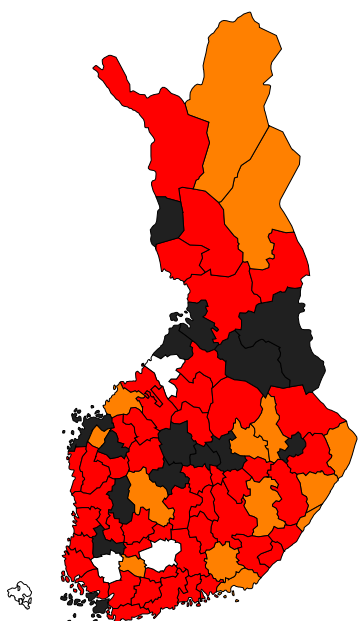
KUVIO 8. Ei yhtään läheistä ystävää. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Koulutyö

Koulutyön indikaattoreissa hahmottui seutukuntatasolla joitain kokonaisuuksia. Kainuun seutukunnat kuuluivat ylimpään viidennekseen kun tarkasteltiin puutteita koulun fyysisissä työoloissa ja sisäilmassa sekä koulussa kuulematta jäämistä. Puutteita koulun fyysisissä työoloissa koki Kainuussa yli 62 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista, koulun huono sisäilma haittasi yli 62,8 %:a oppilaista ja kuulematta koki jäävänsä yli 35,7 % oppilaista. (Kuviot 9–11; liitetaulukko 5.)

Koulun fyysisissä työoloissa puutteita
Seutukuntien keskiarvo 56,8 % ja keskihajonta 7,0

ei tietoa	(5)
alin viidennes*	(14)
keskiryhmä	(47)
ylin viidennes	(15)

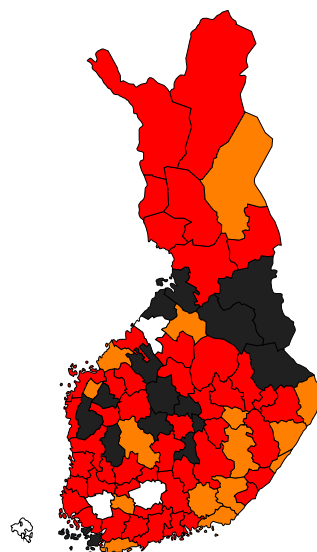
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidennekseen ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 9. Koulun fyysisissä työoloissa puutteita. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Koulun huono sisäilma haittaa
Seutukuntien keskiarvo 57,0 % ja keskihajonta 7,0

ei tietoa	(5)
alin viidennes*	(15)
keskiryhmä	(47)
ylin viidennes	(14)

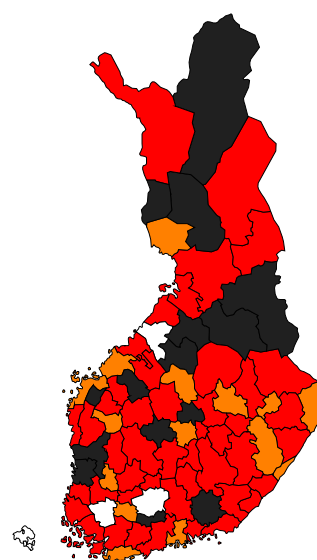
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidennekseen ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 10. Koulun huono sisäilma haittaa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa
Seutukuntien keskiarvo 32,1 % ja keskihajonta 4,7

ei tietoa	(5)
alin viidennes*	(15)
keskiryhmä	(46)
ylin viidennes	(15)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

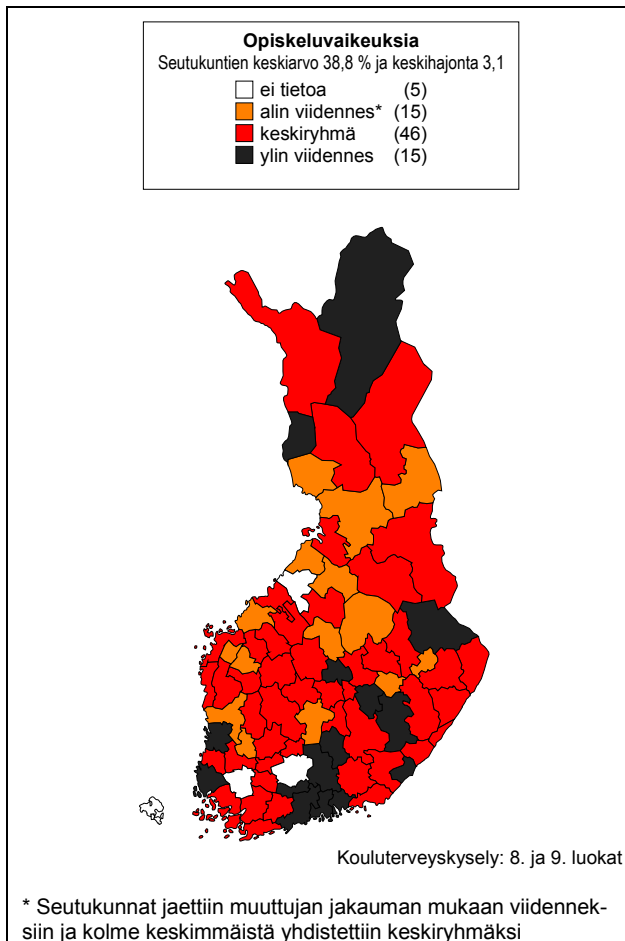
* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidennekseen ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 11. Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

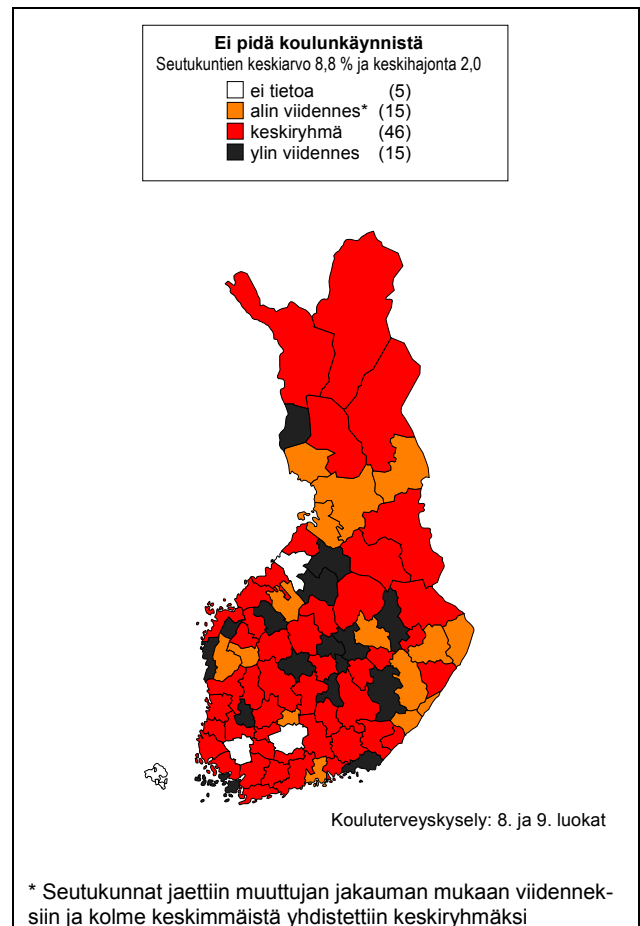

Opiskeluvaikkeudet olivat tavallista yleisempiä mm. pääkaupunkiseudulta Heinolan seutukuntaan ulottuvalla alueella, jossa yli 41,2 % oppilaista koki opiskeluvaikkeuksia. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 38,8 %. (Kuvio 12; liitetaulukko 5.)

Oulun läänin pohjoisosien seutukunnissa oli keskimääräistä vähemmän (alle 6,9 %) oppilaita, jotka eivät pitäneet lainkaan koulunkäynnistä. (Kuvio 13; liitetaulukko 5.)

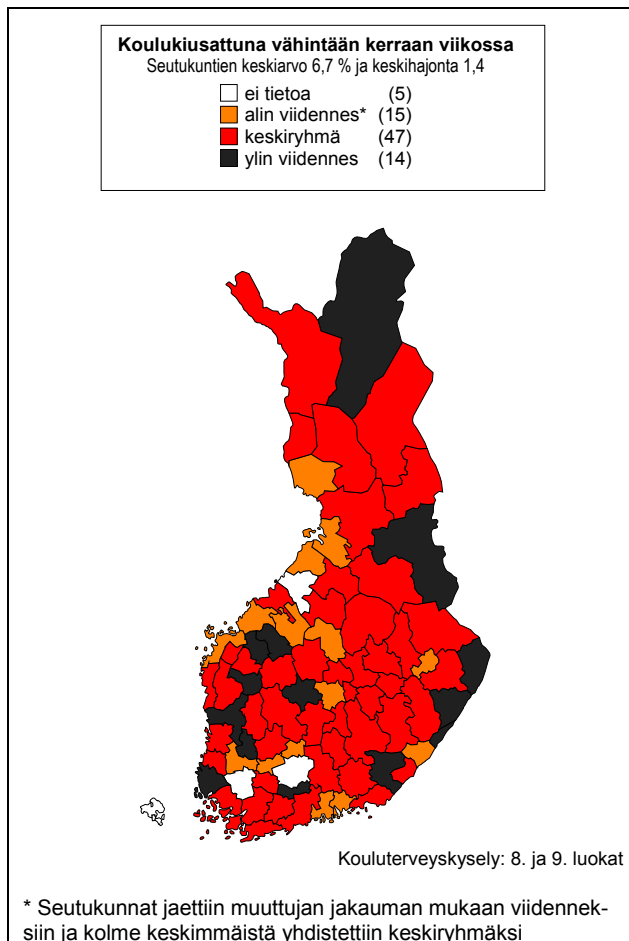

KUVIO 12. Opiskeluvaikkeuksia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

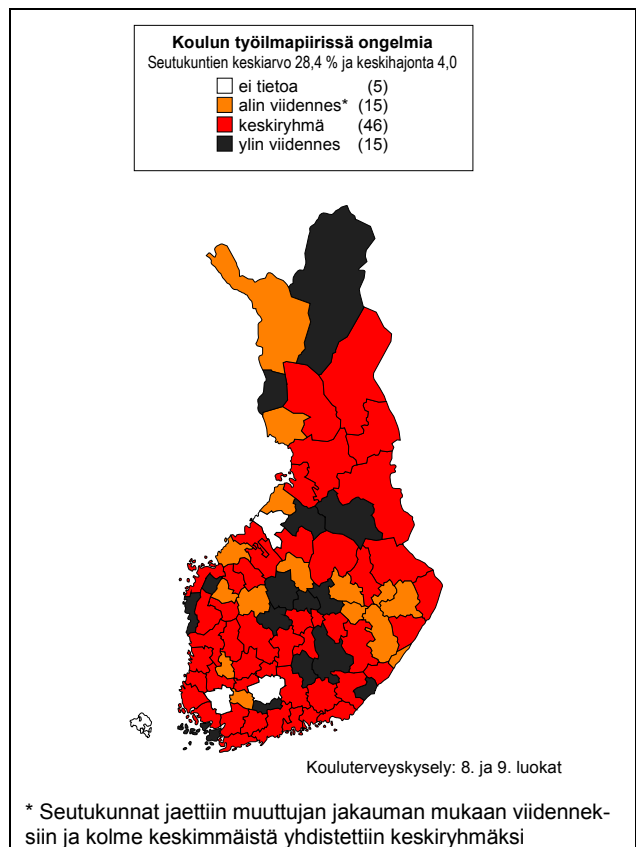
KUVIO 13. Ei pidä koulunkäynnistä. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Lähes kaikki Perämeren ja Merenkurkun rannikon seutukunnat kuuluivat alimpaan viidennekseen koulukiusaamista tarkasteltaessa. Niissä alle 5,4 % vastaajista joutui kiusatuksi vähintään kerran viikossa. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 6,7 %. (Kuvio 14; liitetaulukko 5.)

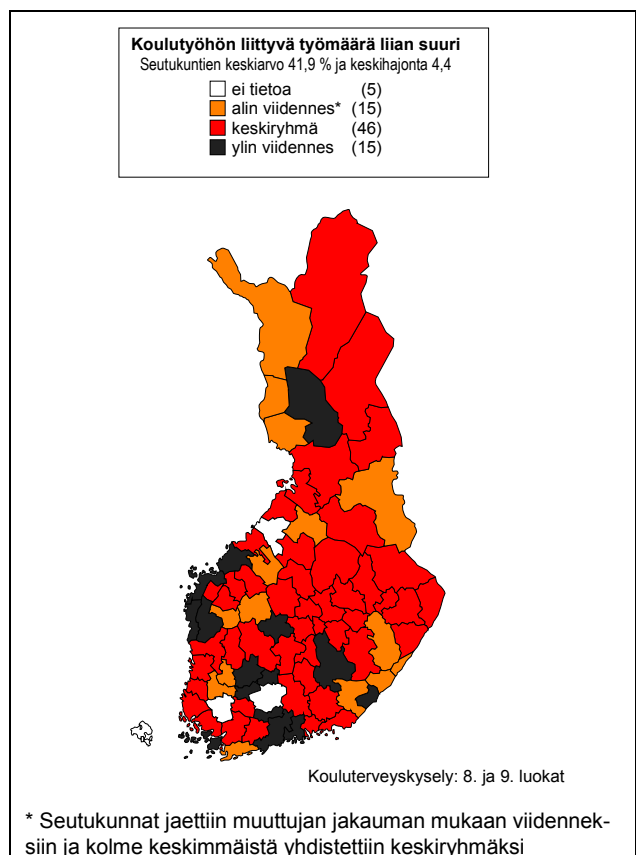

KUVIO 14. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuoli-vakiodut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Koulun työilmapiirissä ongelmia kokevien osuus oli seutukunnissa keskimäärin 28,4 %. Koulun työmäärää piti liian suurena vastavasti keskimäärin 41,9 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista. Näissä indikaattoreissa ääripää sijoittuivat kartalla hajanaisesti (kuviot 15–16; liitetaulukko 5).

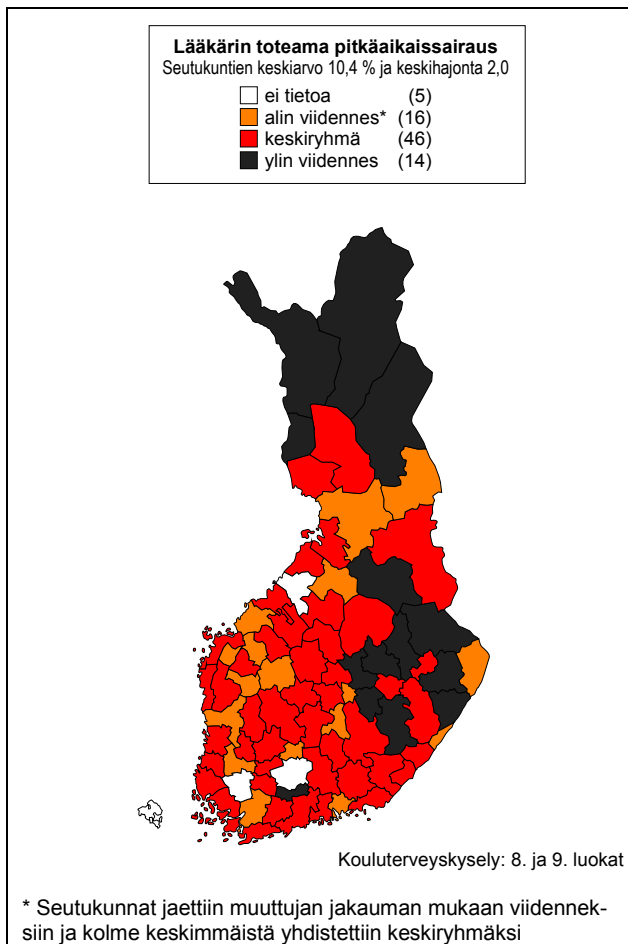
KUVIO 15. Koulun työilmapiirissä ongelmia. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuoli-vakiodut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

KUVIO 16. Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuoli-vakiodut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

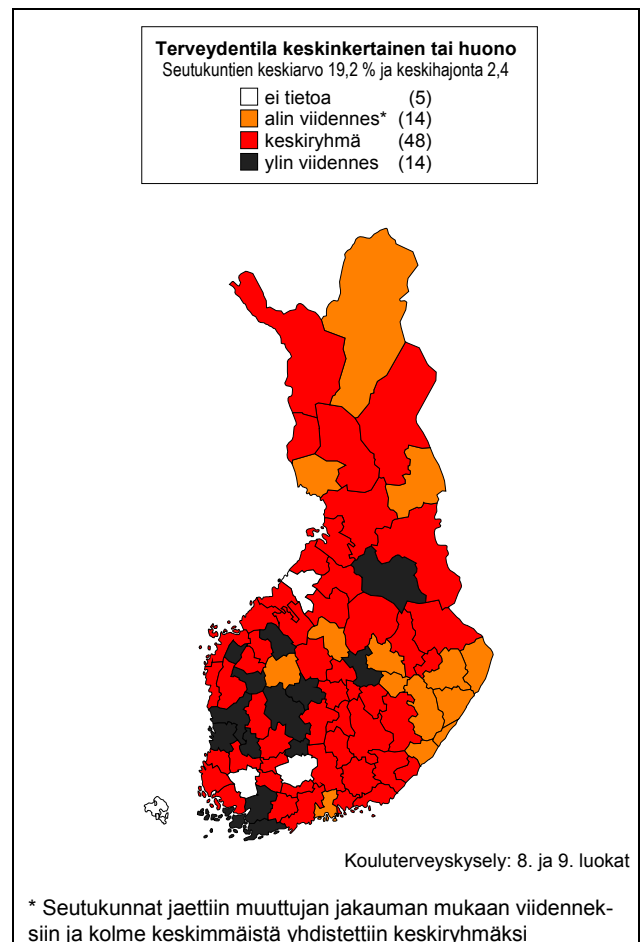
Terveys

Lääkärin toteamat pitkäaikaissairaudet olivat yleisimpiä laajalla alueella, joka sijoittuu Kainuuseen, Pohjois-Savoon, Pohjois-Karjalaan ja Etelä-Savoon (Kajaanin, Koillis-Savon, Kuopion, Sisä-Savon, Pielisen Karjalan, Joensuun, Keski-Karjalan, Pieksamäen ja Juvan seutukunnat), sekä lähes kaikissa Lapin seutukunnissa. Näissä seutukunnissa pitkäaikaissairaus oli yli 12,4 %:lla peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista. kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 10,4 %. (Kuvio 17; liitetaulukko 6.)

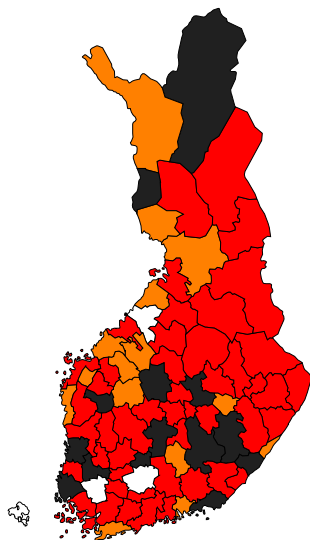
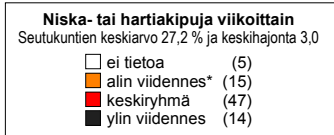
KUVIO 17. Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon välisillä rajoilla sijaitsevilla seutukunnissa terveydentilaansa keskinkertaisena tai huonona pitäviä oppilaita oli vähemmän kuin keskiryhmässä eli alle 17,7 %. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 19,2 %. (Kuvio 18; liitetaulukko 6.)

KUVIO 18. Terveydentila keskinkertainen tai huono. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

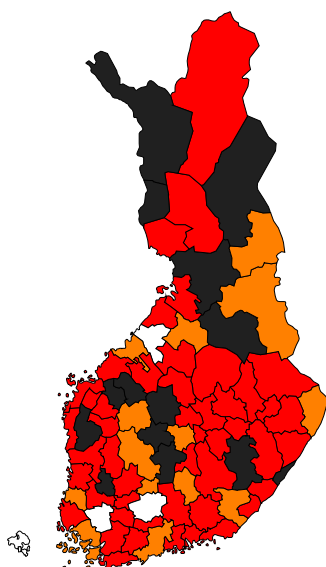
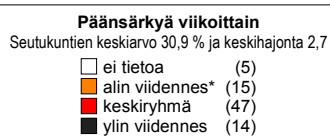
Koetuissa oireissa alin ja ylin viidenNES sijoittuivat hajanaisesti eri puolille Suomea (kuviot 19–22; liitetaulukko 6).

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

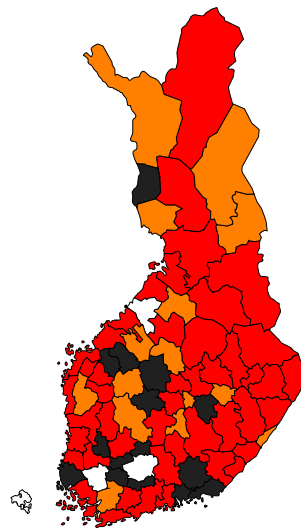
KUVIO 19. Niska- tai hartiakipuja viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

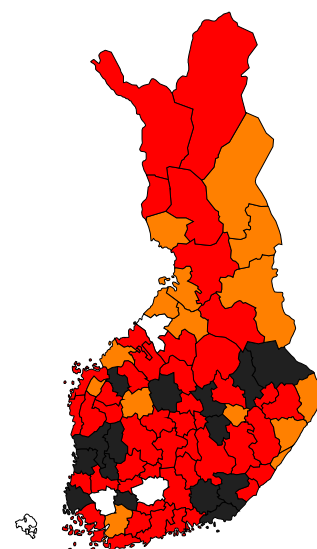
KUVIO 20. Päänsärkyä viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 21. Väsymystä lähes päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

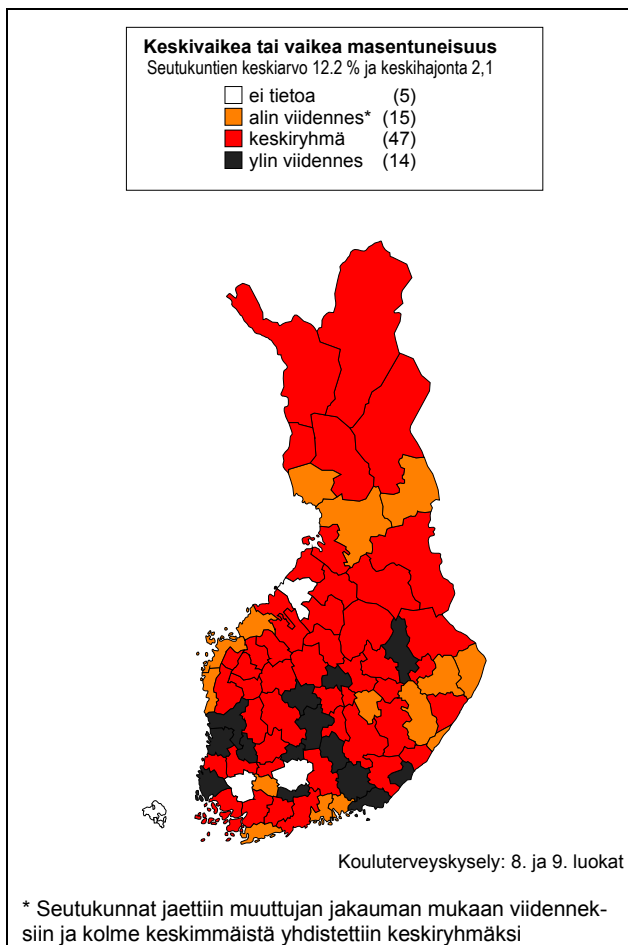
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Seutukunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

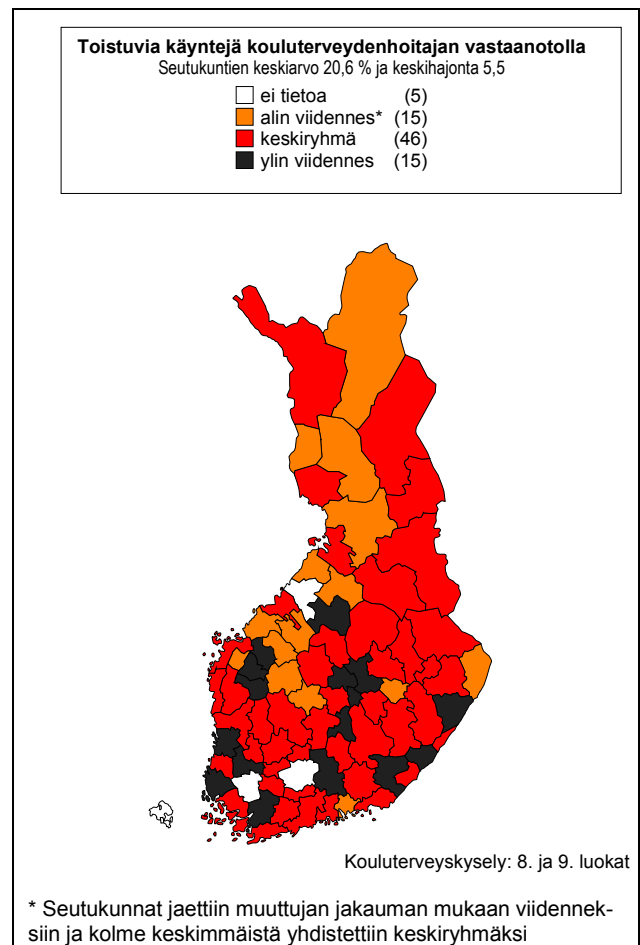
KUVIO 22. Vähintään kaksi oiretta päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

Lapin ja Oulun läänien rajalle sijoittuvat Kemi-Tornion, Iin ja Koillismaan seutukunnat puolestaan muodostivat yhtenäisen alueen, joissa keskivaikea tai vaikea masentuneisuus oli tavanomaista harvinaisempaa. Alimpaan viidennekseen kuuluivat myös monet Pohjois-Karjalan ja Pohjanmaan maakuntien seutukunnat. Niissä alle 10,8 % vastaajista poti keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta kun keskiarvo oli 12,2 %. (Kuvio 23; liitetäulukko 6.)

Vähiten toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla oli Pohjois-Lapista (ent. Ylä-Lappi) Pietarsaaren seutuun (Jakobstadsregionen) ja Kuusiokuntiin ulottuvalla alueella. Näissä seutukunnissa alle 16,7 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista oli käynyt kouluterveydenhoitajan vastaanotolla vähintään kolme kertaa lukuvuoden aikana. Seutukuntien keskiarvo oli 20,6 %. (Kuvio 24; liitetäulukko 6.)

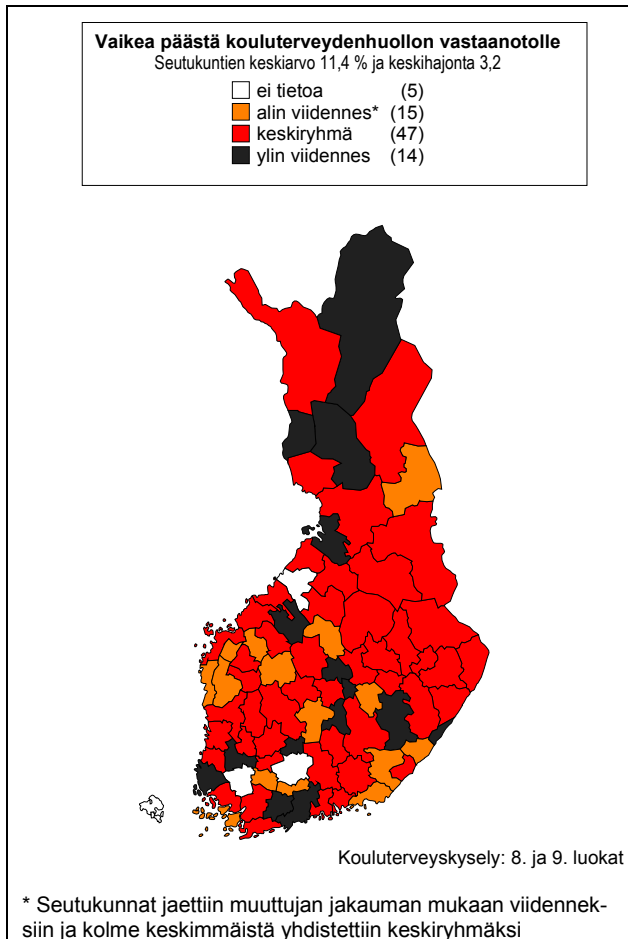

KUVIO 23. Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

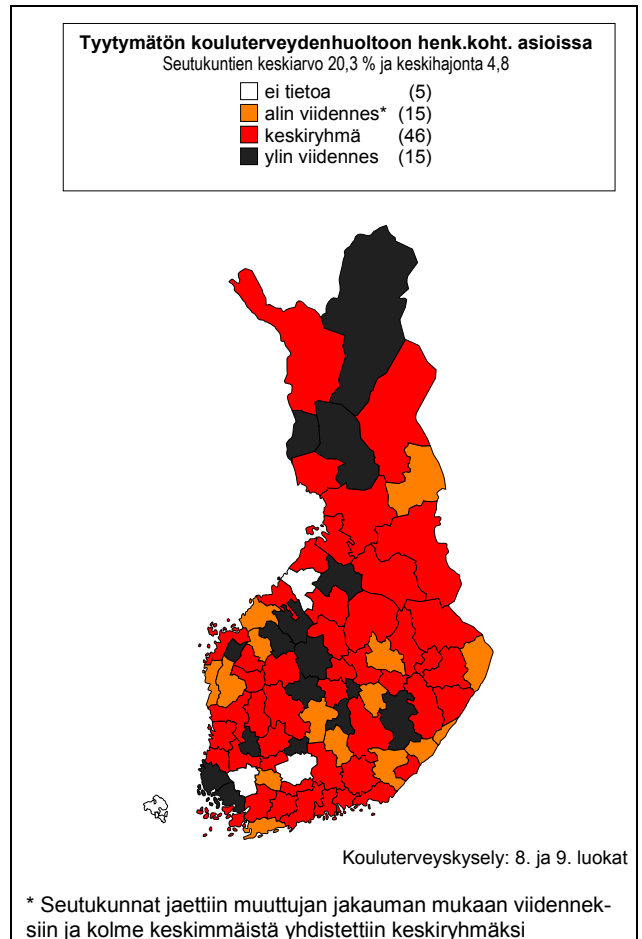

KUVIO 24. Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Mielipiteessä kouluterveydenhuollon toimivuudesta ääripäät jakautuivat kartalle hajanaisesti (kuviot 25–26; liitetaulukko 6).

KUVIO 25. Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

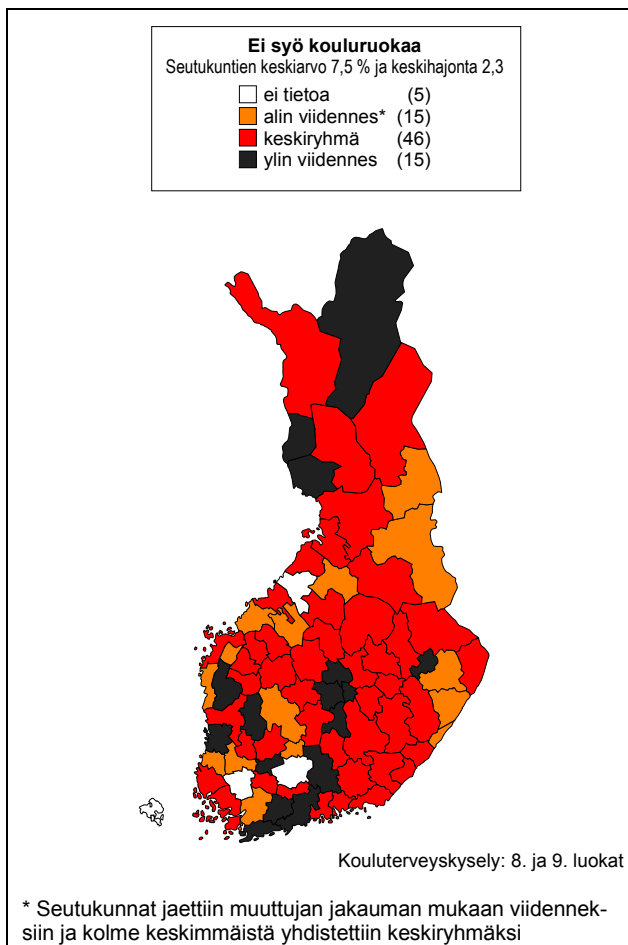

KUVIO 26. Tyytymättömän kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

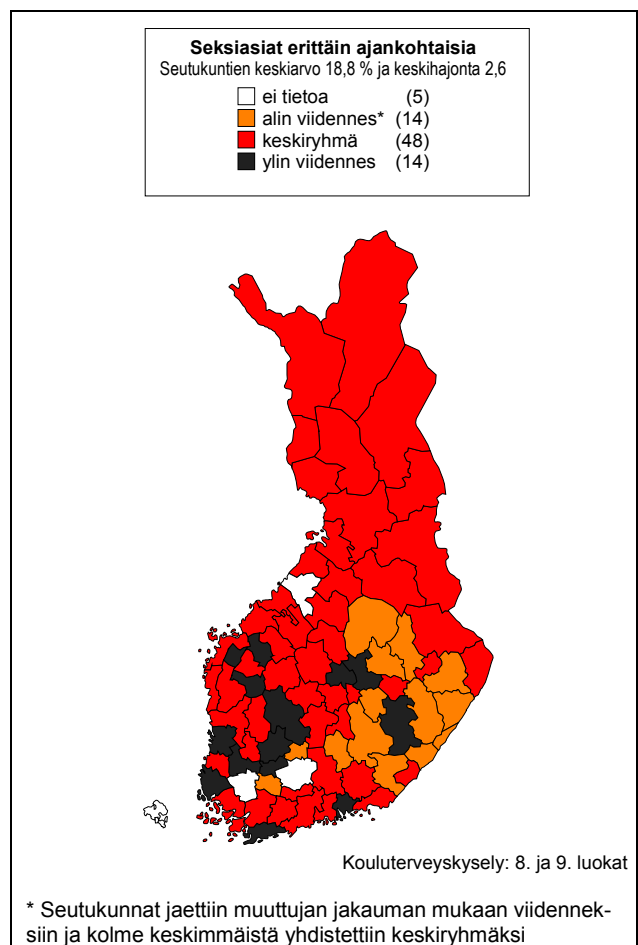
Terveystottumukset

Kouluruoka jäi keskimääräistä yleisemmin syömättä Uudenmaan seutukunnissa. Ylimässä viidenneksessä yli 8,7 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista ei syönyt lainkaan kouluruokaa. Seutukuntien keskiarvo oli 7,5 %. (Kuvio 27; liitetaulukko 7.)

Seksiasiat näyttivät olevan vähiten ajankohtaisia itäsuomalaisille nuorille. Monet Itä-Suomen seutukunnista sijoituivat alimpaan viidennekseen, jossa alle 16,8 % yläluokkien oppilaista piti seksiasioita erittäin ajankohtaisina. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 18,8 %. (Kuvio 28; liitetaulukko 7.)

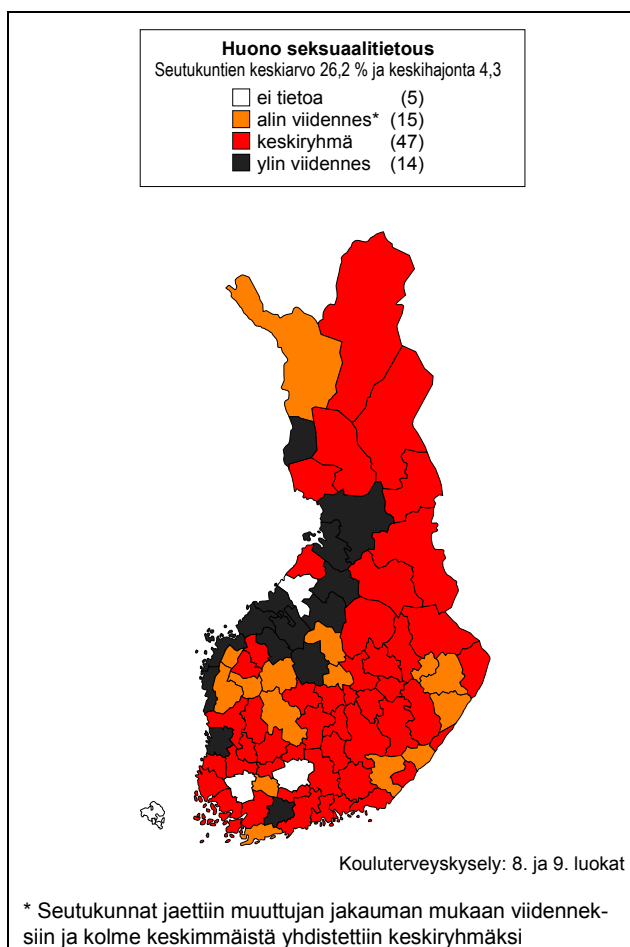
KUVIO 27. Ei syö kouluruokaa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

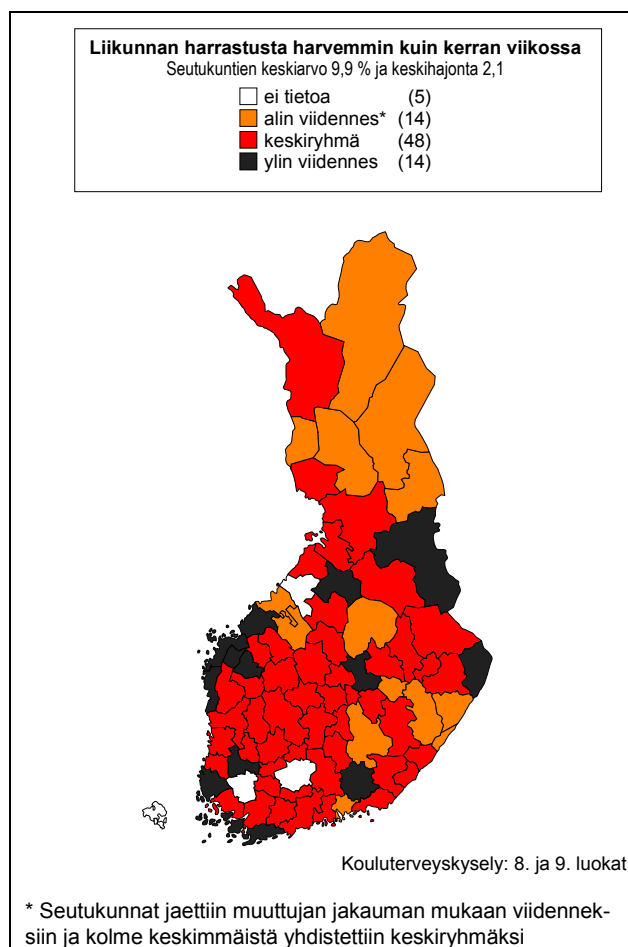
KUVIO 28. Seksiasiat erittäin ajankohtaisia. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Kun tarkasteltiin oppilaiden seksuaalitetoutta, monet Pohjanmaan maakuntien seutukunnat kuuluivat ylimpään viidennekseen, jossa seksuaalitetous oli heikointa. Näissä seutukunnissa yli 30 %:lla oppilaista oli huonot tiedot. Seutukuntien keskiarvo oli 26,2 %. (Kuvio 29; liitetaulukko 7.)

Liikuntaa vain harvoin harrastavia oli tavanomaista vähemmän lähes kaikissa Lapin seutukunnissa. Harvemmin kuin kerran viikossa liikuntaa harrasti Lapissa alle 8,2 % kun keskiarvo oli 9,9 %. (Kuvio 30; liitetaulukko 7.)

KUVIO 29. Huono seksuaalitetous. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

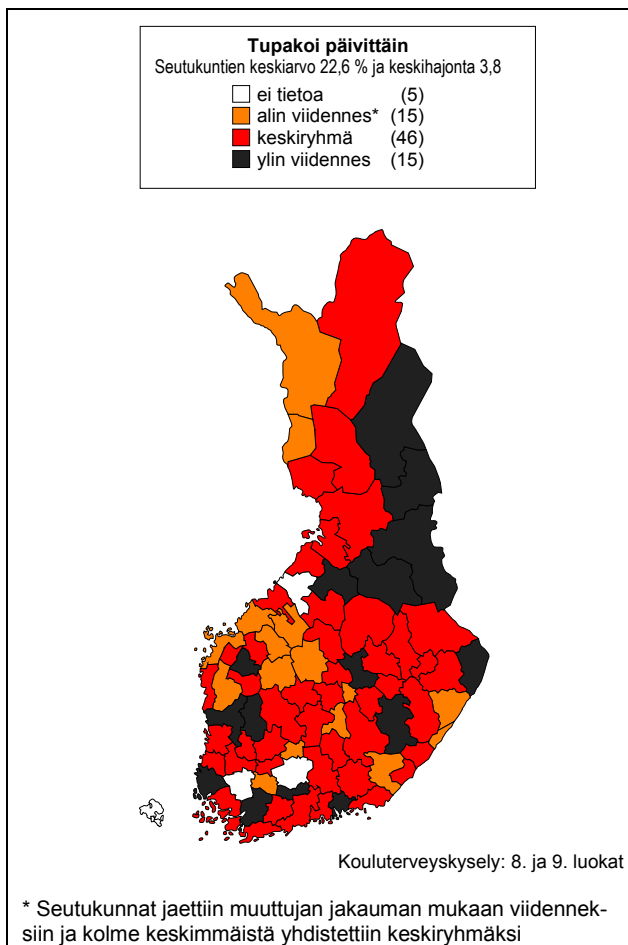

KUVIO 30. Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

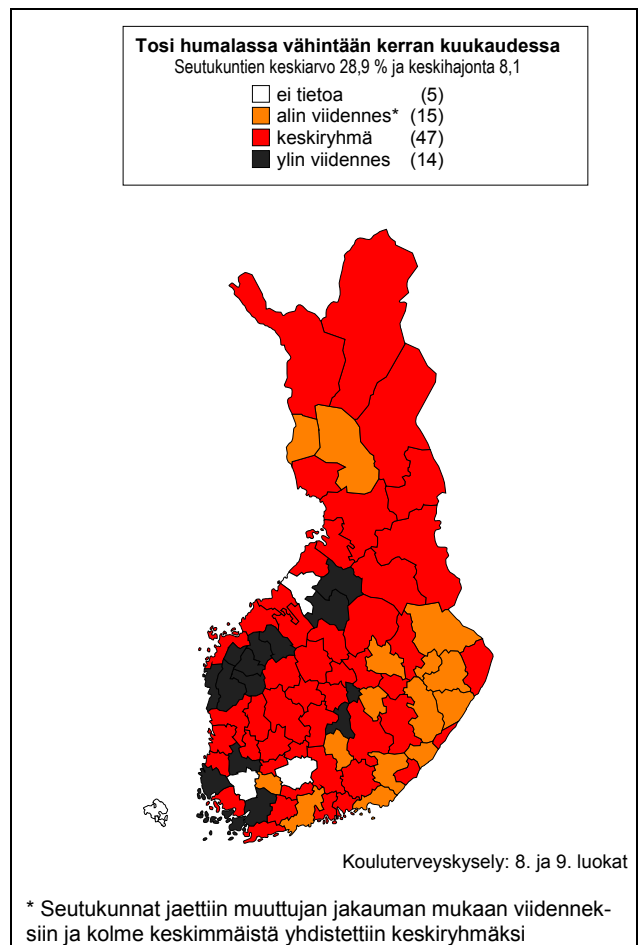

Tupakointi oli yleistä laajalla alueella Oulun ja Lapin läänien itäosissa. Siellä yli 25,5 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista tupakoi päivittäin. Osa Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan seutukunnista kuului päivittäin tupakoivien osuuksissa alimpaan viidennekseen, jossa alle 19,6 % vastaajista tupakoi näin usein. Seutukuntien keskiarvo oli 22,6 %. (Kuvio 31; liitetaulukko 7.)

Alkoholia tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juotiin tavanomaista vähemmän (alle 20,3 %) monissa Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan seutukunnissa. Seutukuntien keskiarvo oli 28,9 %. (kuvio 32; liitetaulukko 7.)

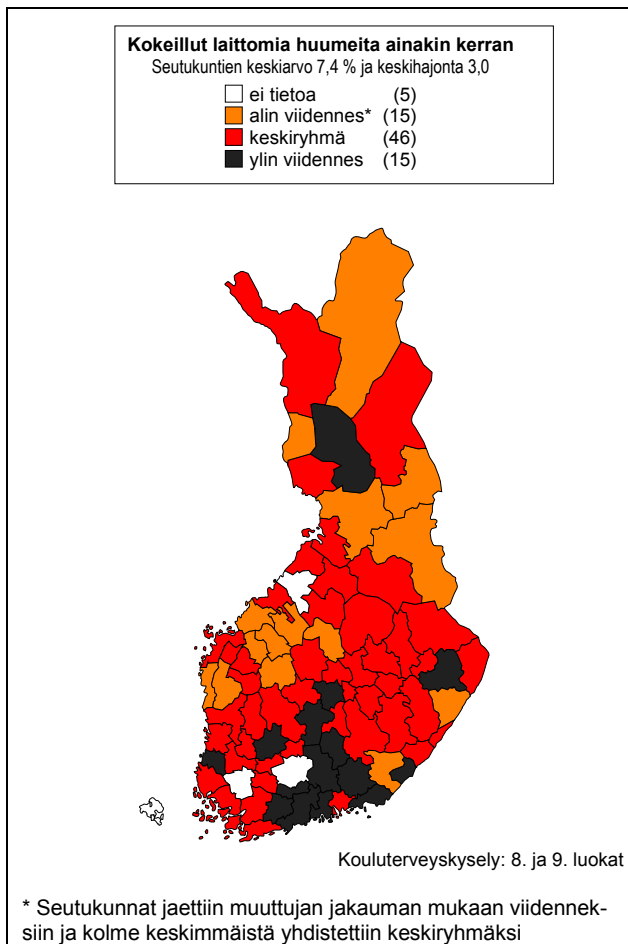
KUVIO 31. Tupakoi päivittäin. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

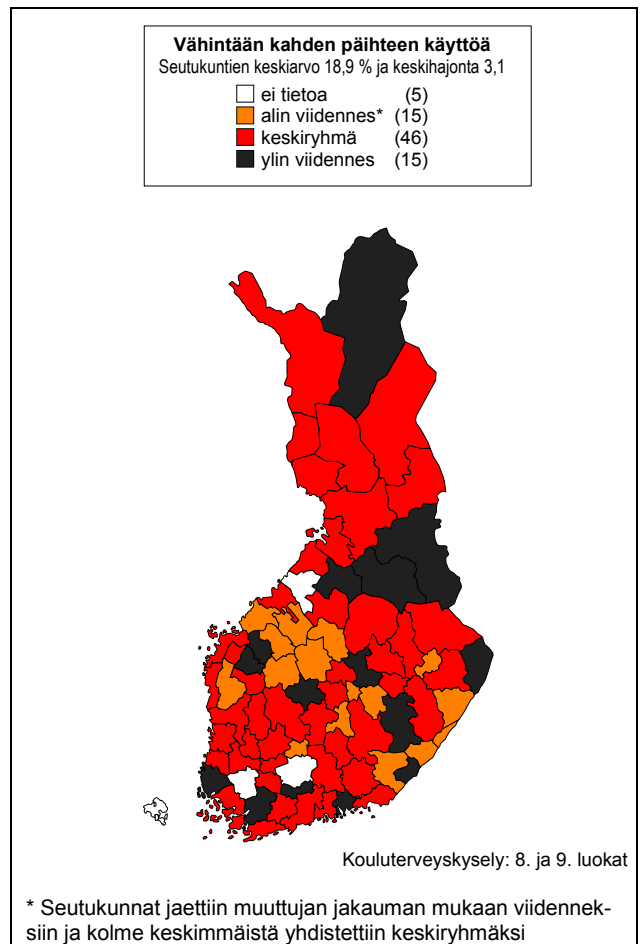
KUVIO 32. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista seutukunnittain vuonna 2001/02.

Laittomia huumeita kokeilleiden osuus oli suhteellisesti suuri (yli 9,8 %) yhtenäisellä alueella Uudeltamaalta ja Kymenlaaksosta aina Jyväskylän seutukuntaan saakka. Vähän (alle 4,9 %) huumeita kokeilleita peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita oli Pohjanmaalla sekä Keski-Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien välisten rajojen molemmin puolin sijoittuvissa seutukunnissa sekä Oulun läänin pohjoisosassa. (Kuvio 33; liitetaulukko 7.)

Vähintään kahden päihteen käytössä erotuivat myönteisesti monet samat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Suomen seutukunnat kuin tupakoinnissa ja huumekokeiluissa. Tällä alueella alle 16,8 % oppilaista käytti vähintään kahta päihdettä. Kainuu kuului ylimpään viidennekseen, jossa päihteitä käyttäviä oli yli 21,5 %. Kaikkien seutukuntien keskiarvo oli 18,9 %. (Kuvio 34; liitetaulukko 7.)

KUVIO 33. Kokeillut laittomia huumeita. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita seutukunnittain vuonna 2001/02.

KUVIO 34. Vähintään kahden päihteen käyttöä. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita seutukunnittain vuonna 2001/02.

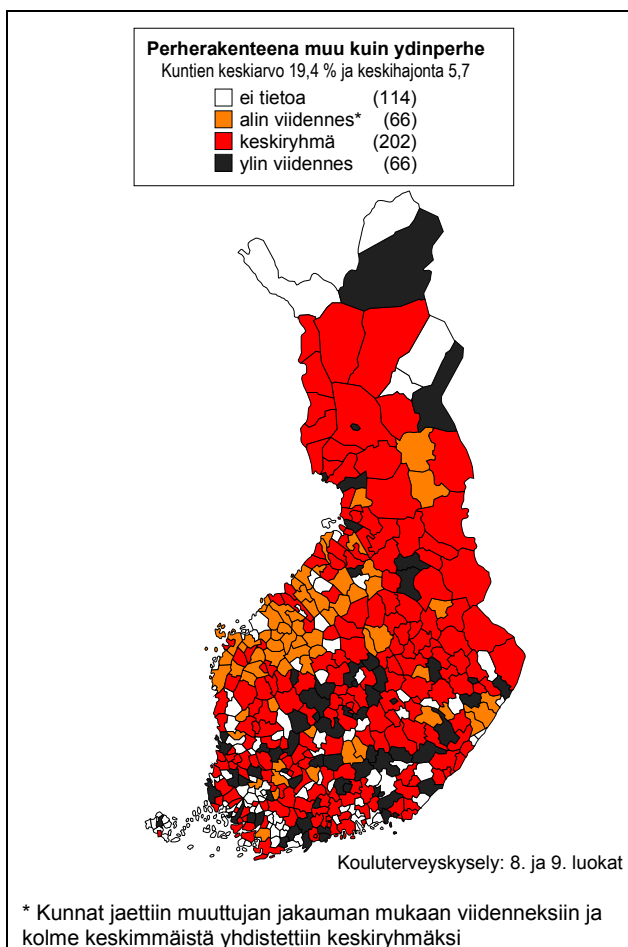
Kuntakartat

Elinolot

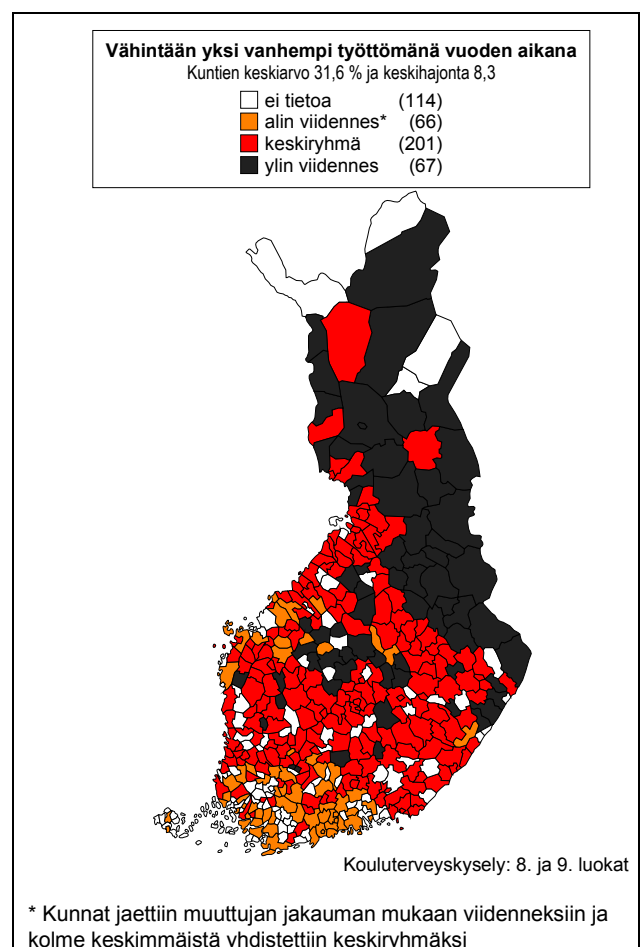
Kun tarkastellaan samoja indikaattoreita kunnittain, ääripää sijoittuvat kartalla hajanaisemmin kuin seutukuntia tarkasteltaessa. Kuntakartoissa prosenttijakaumista laskettujen viidennesten raja-arvot ovat toiset kuin seutukuntakartoissa (ks. liitetaulukko 3).

Myös kuntatasolla yhtenäisellä alueella Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla sekä osin Pohjois-Pohjanmaalla muiden kuin ydinperheiden osuus oli pieni. Näissä kunnissa alle 14,8 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista eli muussa kuin ydinperheessä. (Kuvio 35.)

Vanhempien työttömyys oli suhteellisen yleistä Lapin, Oulun läänin itäosan ja Pohjois-Karjalan kunnissa ja harvinaista Uudenmaan, Itä-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen kunnissa. Seutukuntatasolla näiden lisäksi Pohjanmaan seutukunnat erottuivat positiivisesti, mutta kuntatasolla sama alue ei tullut esille yhtä selvästi. (Kuvio 36.)

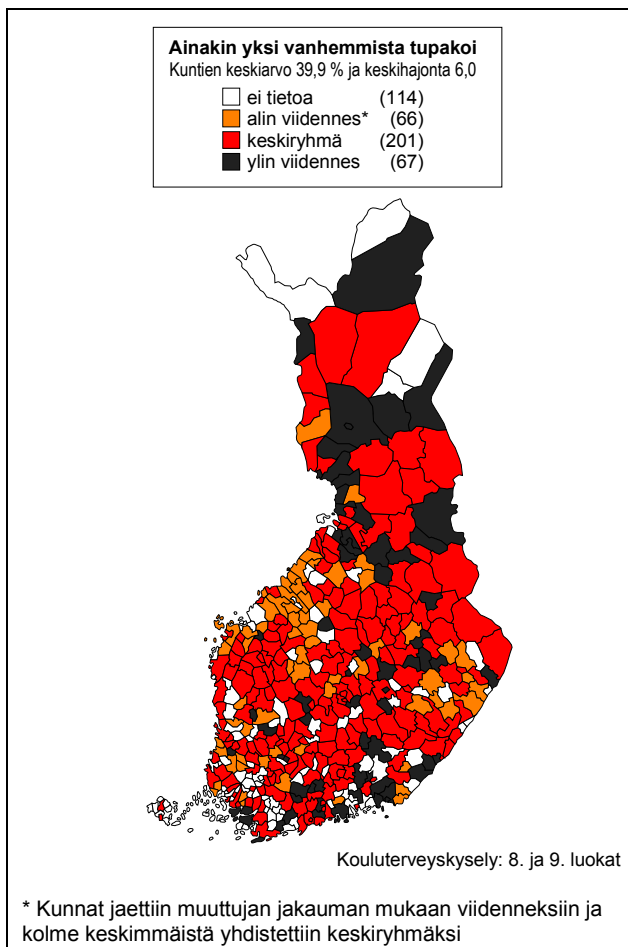
KUVIO 35. Perherakenteena muu kuin ydinperhe. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

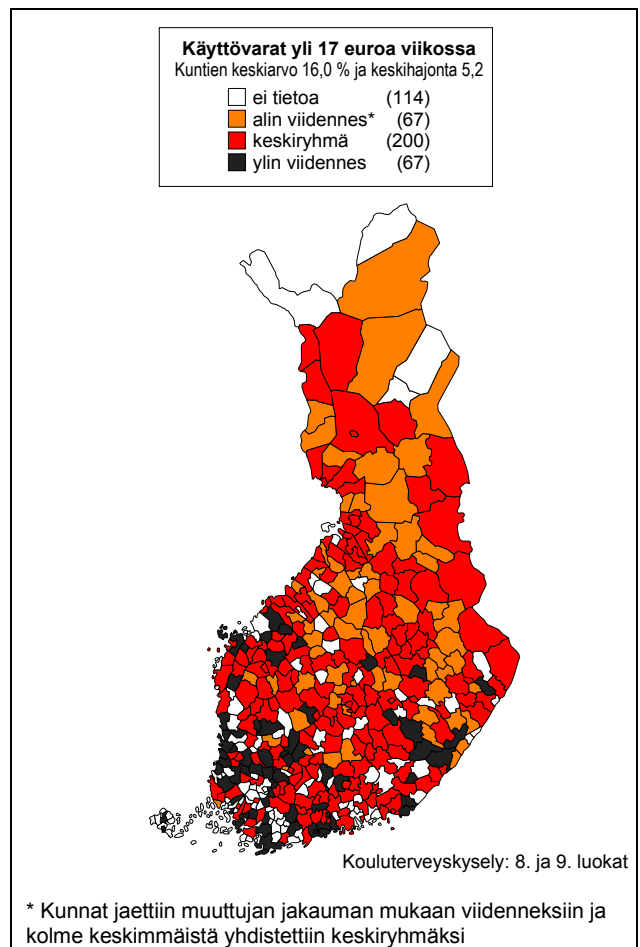
KUVIO 36. Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Tarkasteltaessa vanhempien tupakointia alimpaan viidennekseen kuului kuntatasolla sama Keski-Pohjanmaan ympärille sijoittuva alue kuin seutukuntatarkastelussa. Alue oli kuitenkin pienempi erityisesti Keski-Suomessa. Lapin seutukunnat kuuluivat seutukuntakartoissa ylimpään viidennekseen, mutta kuntatasolla Lappi ei erottunut yhtä voimakkaasti. (Kuvio 37.)

Seutukuntakartassa havaittiin selvästi, että yli 17 euron käyttövarat olivat suhteellisesti harvinaisempia Pohjois-Suomessa ja yleisempiä Lounais-Suomessa. Kuntatasolla kuva ei ole näin selvä – viidennesten ääripää sijoittuvat kartalla hajanaisesti. Tosin ylimpään viidennekseen sijoittuvia kuntia ei ole lainkaan Pietarsaari-Joensuu -linjan pohjoispuolella. (Kuvio 38.)

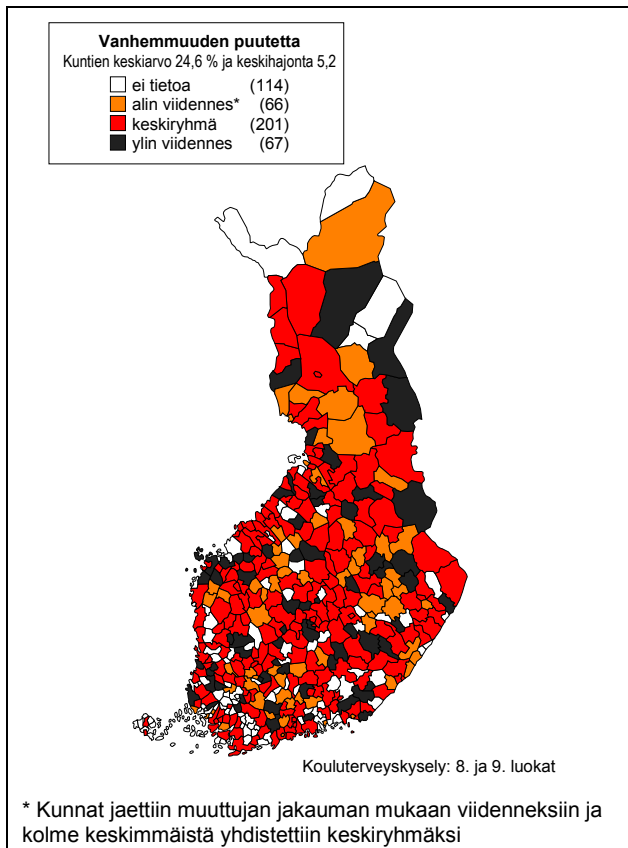

KUVIO 37. Ainakin yksi vanhemmista tupakoi. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

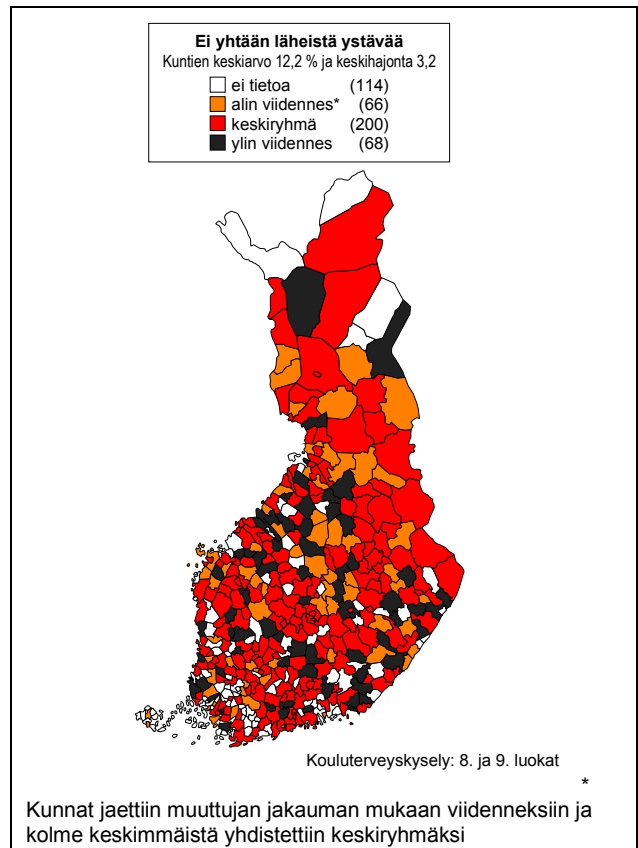

KUVIO 38. Käyttövarat yli 17 euroa viikossa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

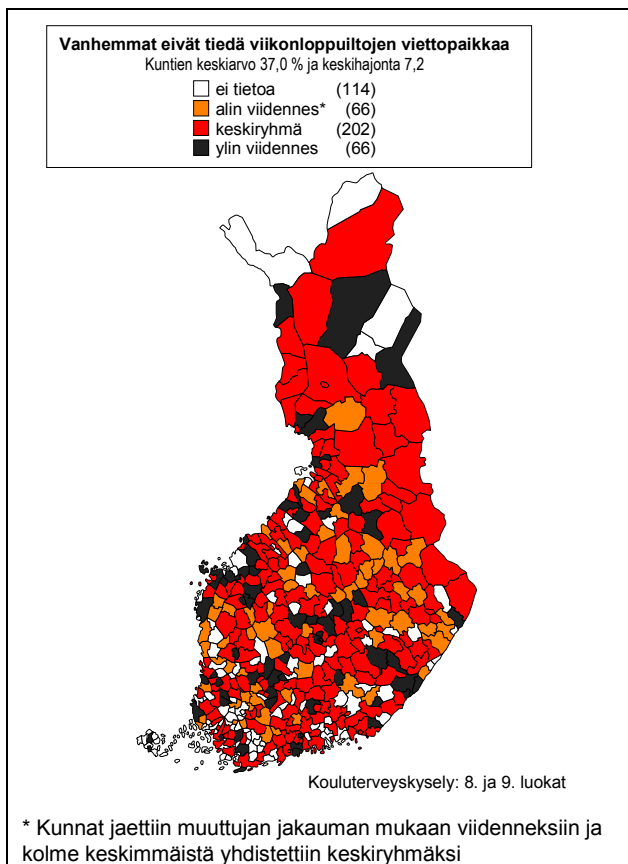
Vanhemmuutta ja ystävyysuhteita kuvaavissa indikaattoreissa viidennesten ääripää sijoittuivat satunnaisesti ympäri Suomea. (Kuviot 39–41.)

KUVIO 39. Vanhemmuuden puutetta. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

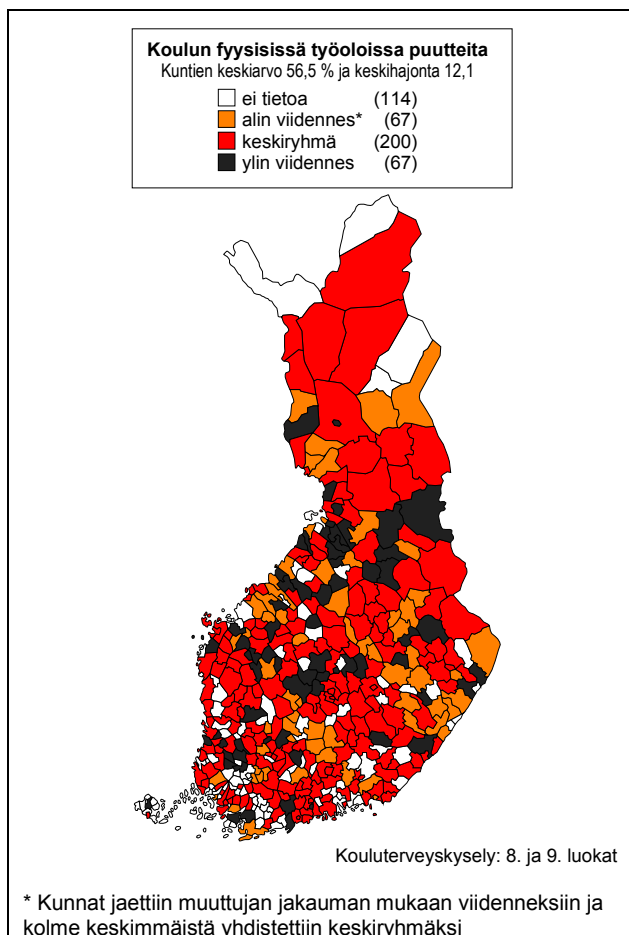
KUVIO 41. Ei yhtään läheistä ystävää. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

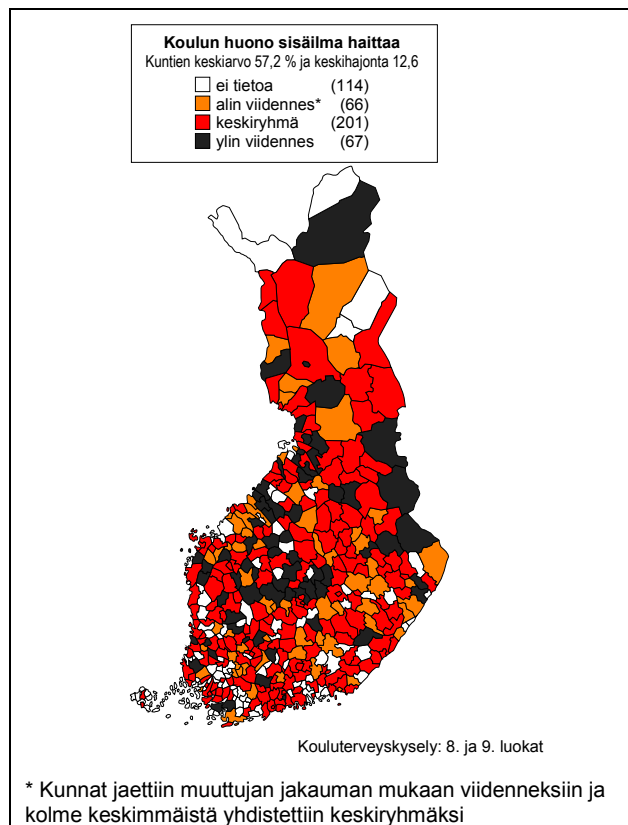
KUVIO 40. Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Koulutyö

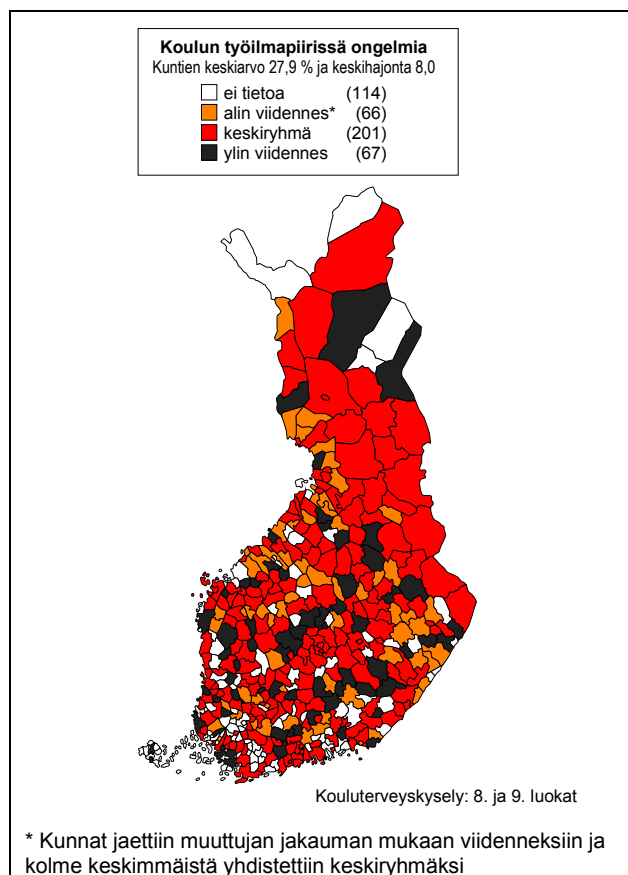
Toisin kuin seutukuntatasolla alin ja ylin viidenness eivätkuntatasolla näyttäneet muodostavan missään koulutyön indikaattoreissa selviä yhtenäisiä alueita. (Kuviot 42–49.)

KUVIO 42. Koulun fyysisissä työoloissa puutteita. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakiodut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

KUVIO 43. Koulun huono sisäilma haittaa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakiodut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

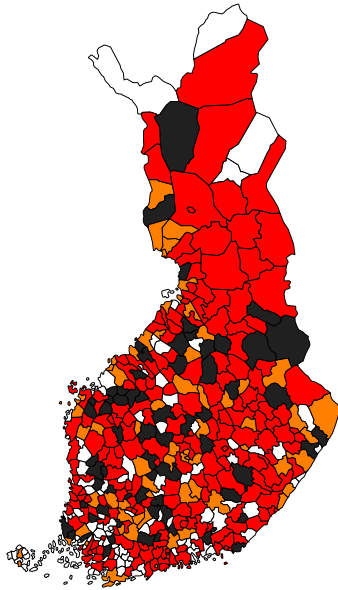

KUVIO 44. Koulu työilmapiirissä ongelmia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakiodut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa

Kuntien keskiarvo 32,3 % ja keskihajonta 8,3

ei tietoa	(114)
alin viidenNES*	(67)
keskiryhmä	(200)
ylin viidenNES	(67)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

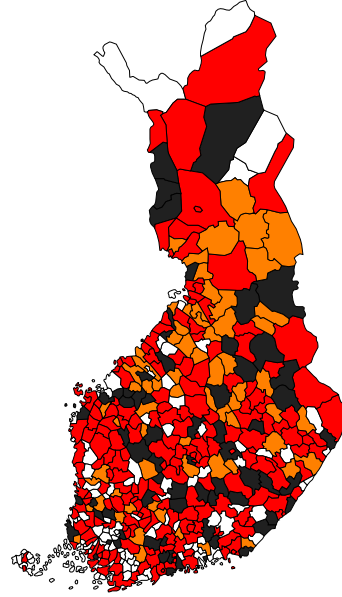
* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 45. Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Opiskeluvaiveuksia

Kuntien keskiarvo 38,2 % ja keskihajonta 6,3

ei tietoa	(114)
alin viidenNES*	(66)
keskiryhmä	(201)
ylin viidenNES	(67)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

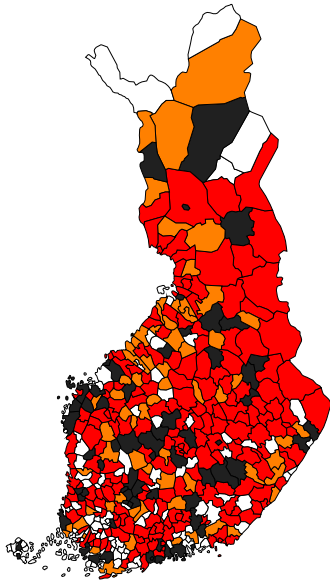
* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 47. Opiskeluvaiveuksia. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri

Kuntien keskiarvo 40,5 % ja keskihajonta 8,9

ei tietoa	(114)
alin viidenNES*	(67)
keskiryhmä	(200)
ylin viidenNES	(67)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

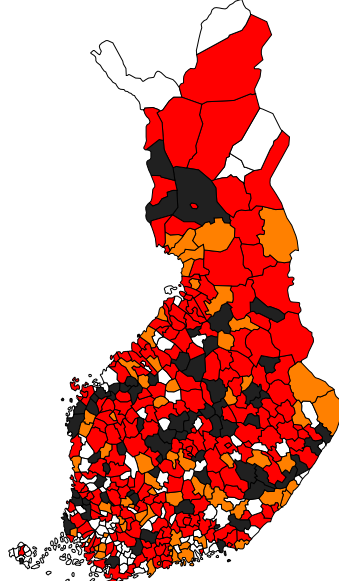
* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 46. Koulutyöhön liittyvä työmäärä liian suuri. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Ei pidä lainkaan koulukäynnistä

Kuntien keskiarvo 8,7 % ja keskihajonta 3,6

ei tietoa	(114)
alin viidenNES*	(66)
keskiryhmä	(202)
ylin viidenNES	(66)

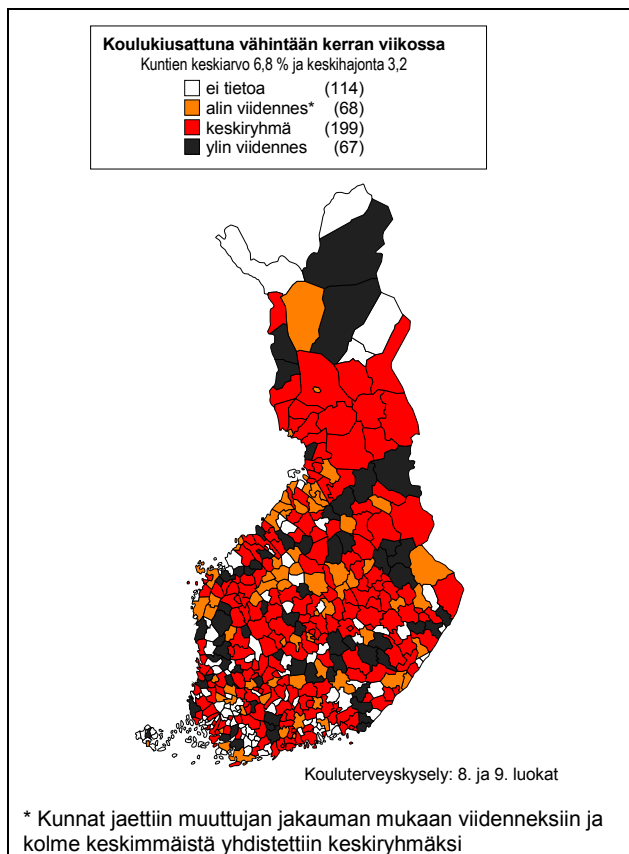

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 48. Ei pidä lainkaan koulukäynnistä. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

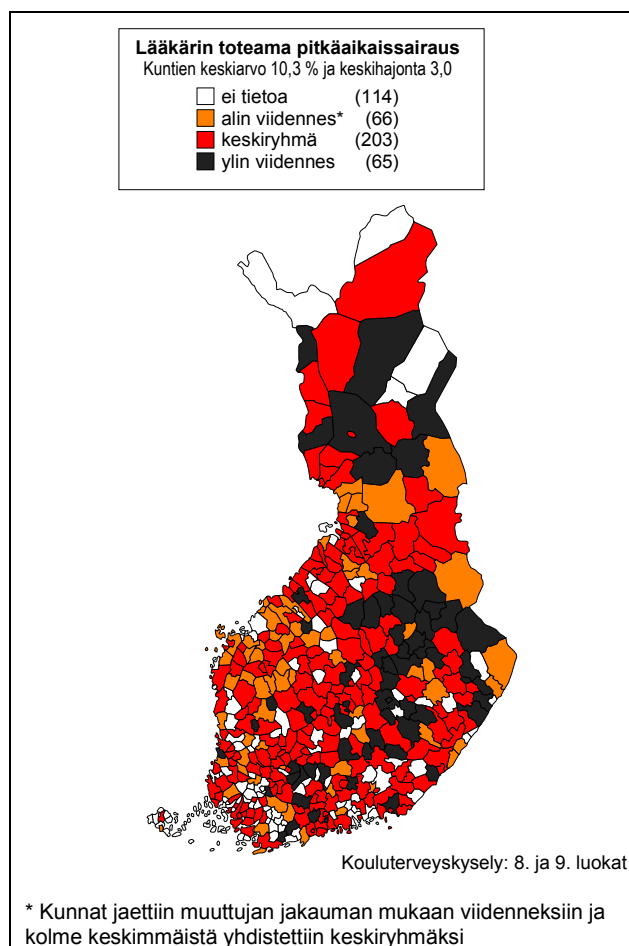

KUVIO 49. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Terveys

Kuntatasolla laajoja yhtenäisiä alueita oli vain kahdessa terveystiedotuksessa. Pitkäaikais-sairaudet näyttivät olevan keskimääräistä yleisempiä alueella, joka sijoittuu Kainuun etelä-osaan sekä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan pohjoisosiin. Myös monet Lapin kunnista kuuluivat ylimpään viidennekseen, jossa yli 12,5 %:lla peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista oli lääkärin toteama pitkäaikaissairaus. Samat alueet erottuivat myös seutukuntakartoissa. (Kuvio 50.)

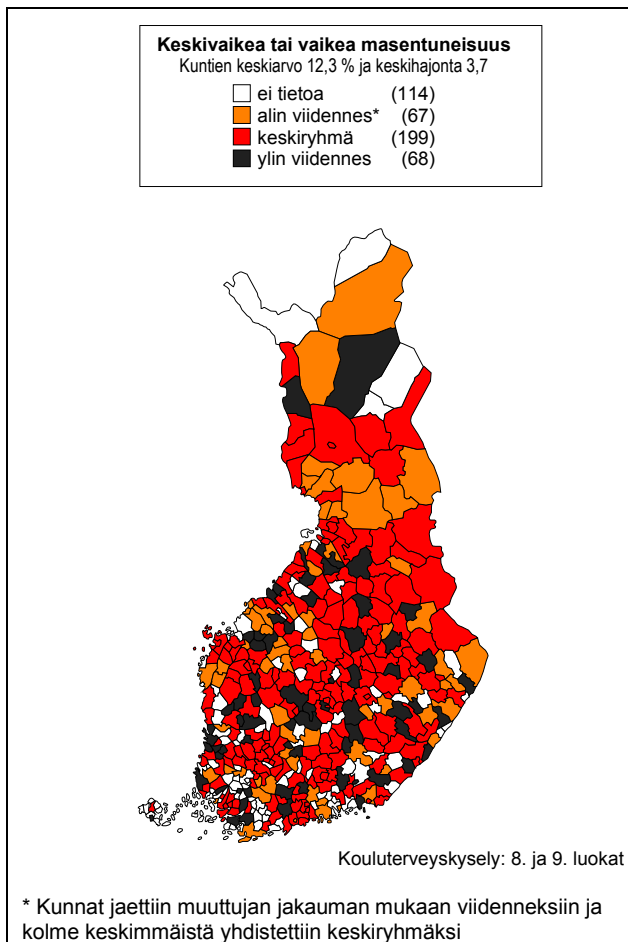

KUVIO 50. Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioituneet prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

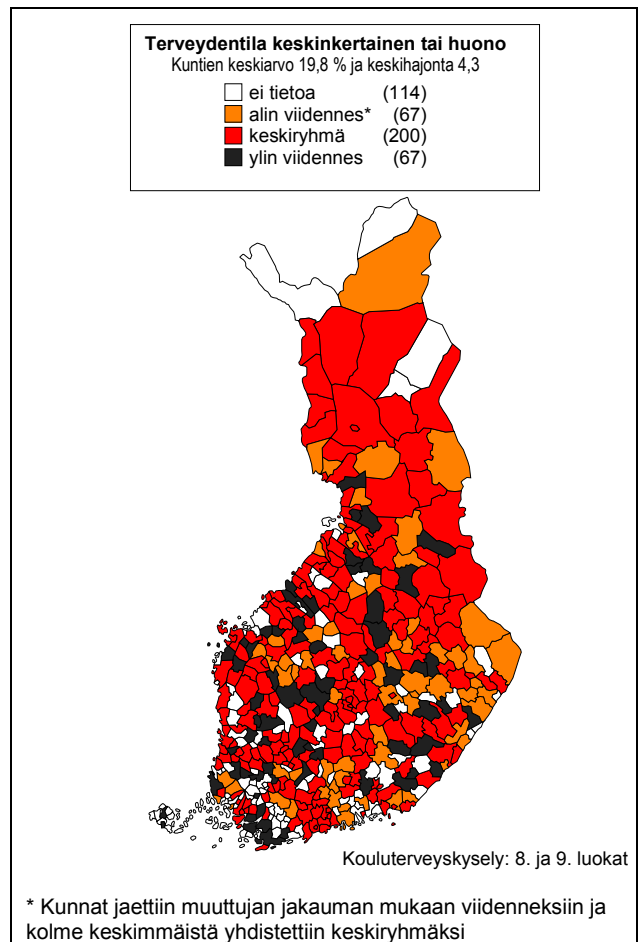

Masentuneisuuden suhteen Lapin ja Oulun läänien rajalle sijoittuvat kunnat muodostivat yhtenäisen alueen, joka kuului alimpaan viidennekseen. Alueen kunnissa alle 9,6 % vastaajista poti keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta. Seutukuntakartoissa myös Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa oli vähän masentuneisuutta, mutta kuntatasolla ne eivät erottuneet joukosta. (Kuvio 51.)

Seutukuntakartoissa koettua terveydentilaa mittaava indikaattorin positiivinen pää muodosti yhtenäisen alueen Itä-Suomeen. Kuntatasolla yhtä selvää aluetta ei syntynyt. Tosin Pohjois-Karjalan kunnista suurin osa kuului alimpaan viidennekseen, jossa alle 16,4 % vastaajista piti terveydentilaansa keskinkertaisena tai huonona. (Kuvio 52.)

KUVIO 51. Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

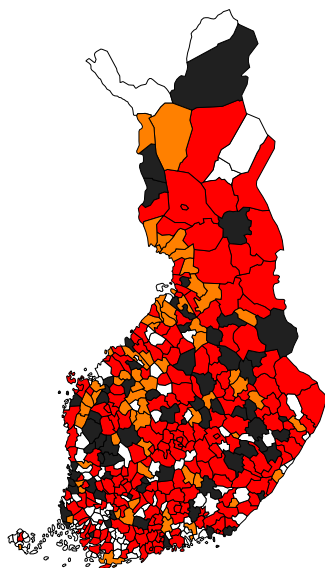

KUVIO 52. Terveydentila keskinkertainen tai huono. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Samoin kuin seutukuntakartoilla koettujen oireiden jakauman ääripäät näyttivät myös kuntakartoilla sijoittuvan hajanaisesti eri puolille maata (kuviot 53–56).

Niska- tai hartiakipuja viikoittain
Kuntien keskiarvo 27,0 % ja keskihajonta 5,3

ei tietoa	(114)
alin viidenness*	(67)
keskiryhmä	(200)
ylin viidenness	(67)

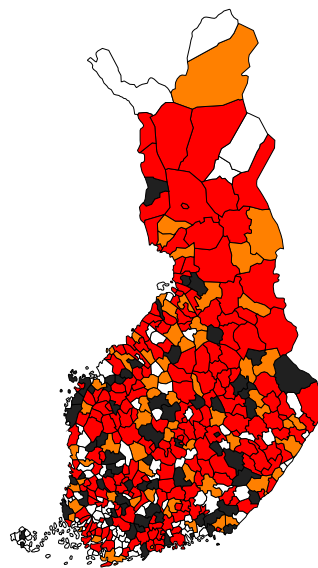
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 53. Niska- tai hartiakipuja viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Väsymystä lähes päivittäin
Kuntien keskiarvo 12,8 % ja keskihajonta 3,5

ei tietoa	(114)
alin viidenness*	(66)
keskiryhmä	(202)
ylin viidenness	(66)

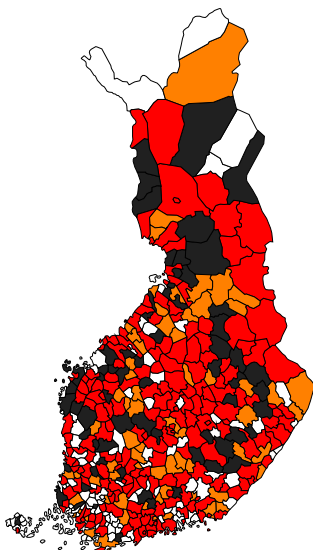
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 55. Väsymystä lähes päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Päänsärkyä viikoittain
Kuntien keskiarvo 31,0 % ja keskihajonta 5,3

ei tietoa	(114)
alin viidenness*	(67)
keskiryhmä	(200)
ylin viidenness	(67)

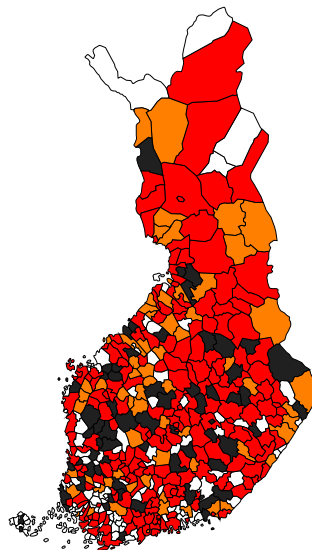
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 54. Päänsärkyä viikoittain. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Vähintään kaksi oiretta päivittäin
Kuntien keskiarvo 17,1 % ja keskihajonta 4,1

ei tietoa	(114)
alin viidenness*	(66)
keskiryhmä	(202)
ylin viidenness	(66)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

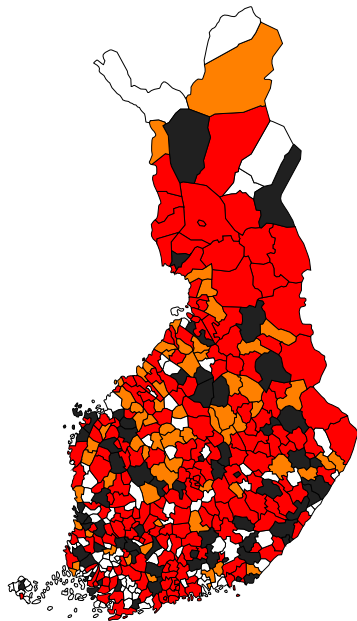
KUVIO 56. Vähintään kaksi oiretta päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Myös kouluterveydenhuoltoa kuvaavissa indikaattoreissa ääripäihin kuuluvat kunnat sijoituivat satunnaisesti Suomen kartalle (kuviot 57–59).

Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla

Kuntien keskiarvo 19,8 % ja keskihajonta 9,3

- ei tietoa (114)
- alin viidenness* (66)
- keskiryhmä (202)
- ylin viidenness (66)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

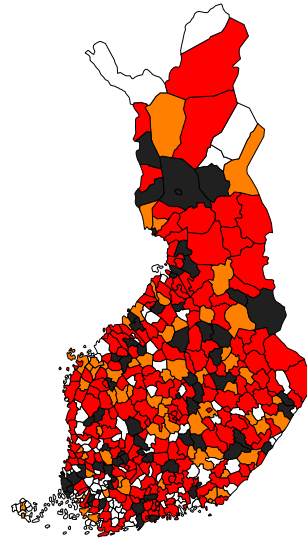
* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 57. Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle

Kuntien keskiarvo 11,4 % ja keskihajonta 6,4

- ei tietoa (114)
- alin viidenness* (66)
- keskiryhmä (201)
- ylin viidenness (67)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

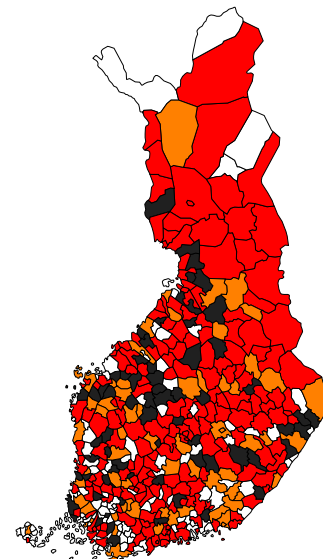
* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 58. Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Tyytymättömän kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa

Kuntien keskiarvo 21,0 % ja keskihajonta 8,8

- ei tietoa (114)
- alin viidenness* (66)
- keskiryhmä (202)
- ylin viidenness (66)

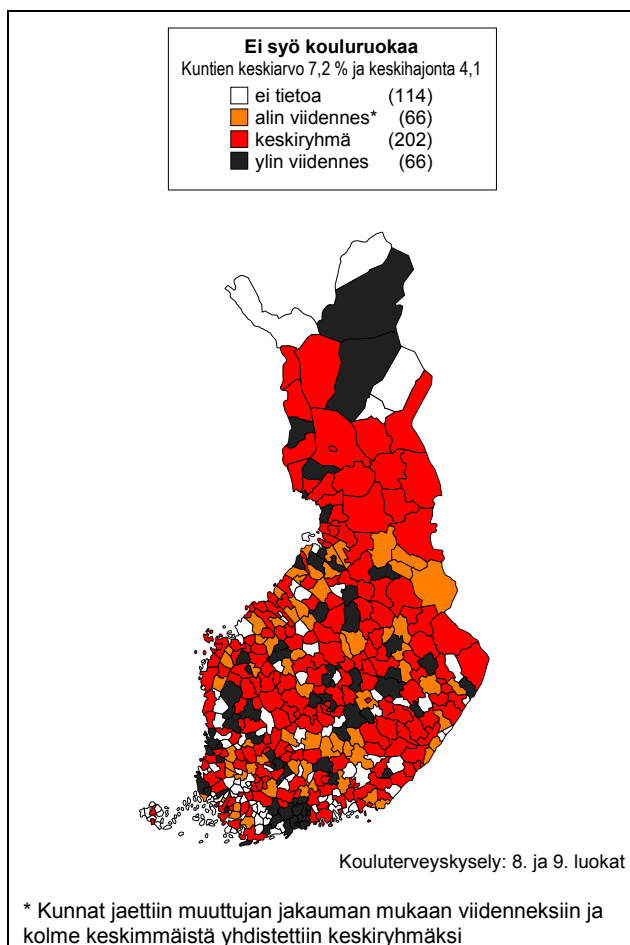
Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme keskimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 59. Tyytymättömän kouluterveydenhuoltoon henkilökohtaisissa asioissa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

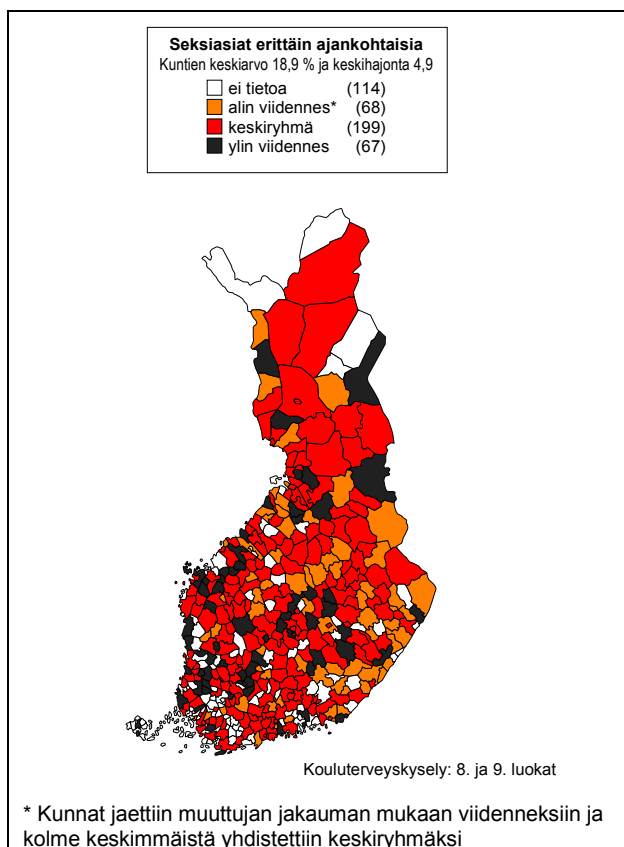
Terveystottumukset

Monissa Uudenmaan kunnissa yli 10,5 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista jätti kouluruoan syömättä. Alue oli kuntakartalla pienempi ja hajanaisempi kuin seutukuntakartalla. (Kuvio 60.)

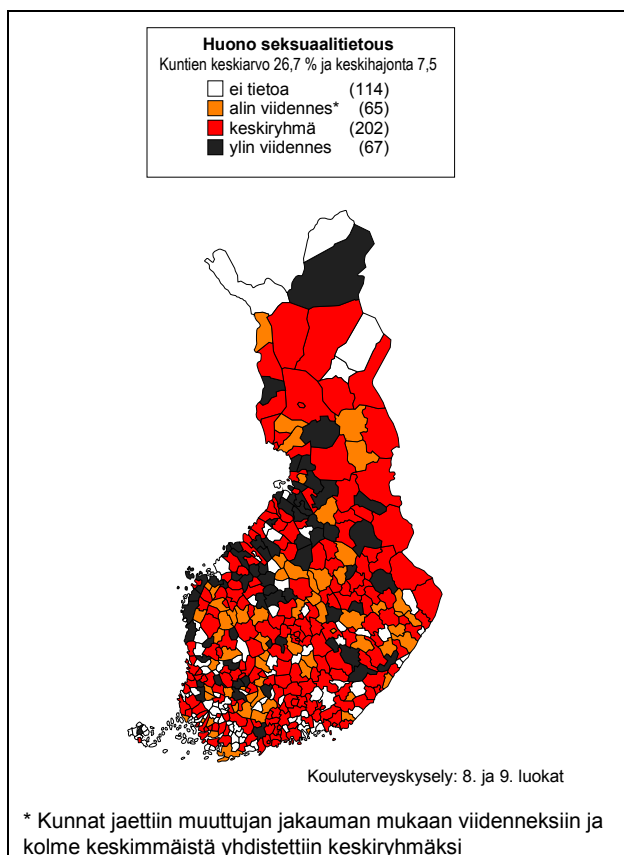

KUVIO 60. Ei syö kouluruokaa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Seutukuntakartoissa erottui yhtenäisiä alueita seksiasioiden ajankohtaisuutta ja seksuaalitetoutta sekä liikunnan harrastusta koskevissa indikaattoreissa. Kuntatasolla vastaavia alueita ei muodostunut. (Kuviot 61–63.)

KUVIO 61. Seksiasiat erittäin ajankohtaisia. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

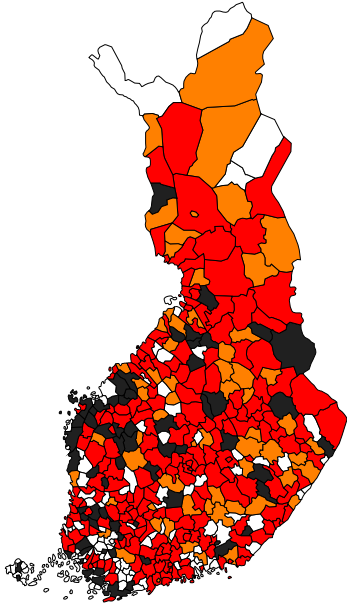

KUVIO 62. Huono seksuaalitetous. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa

Kuntien keskiarvo 10,0 % ja keskihajonta 3,5

□	ei tietoa	(114)
■	alin viidenNES*	(63)
■	keskiryhmä	(205)
■	ysin viidenNES	(66)

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme kesimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

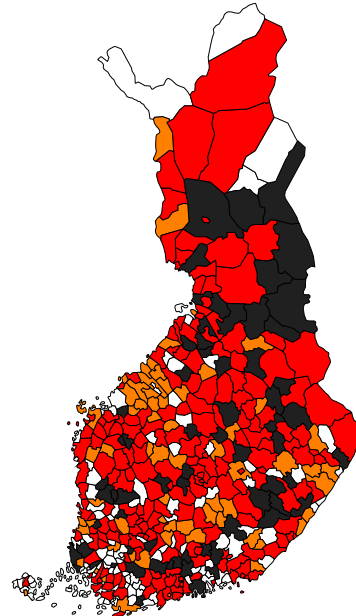
KUVIO 63. Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Tupakointi oli myös kuntatasolla yleistä Oulun ja Lapin läänien itäosissa. Tämän alueen kunnat kuuluivat ylimpään viidennekseen, jossa yli 27,4 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista tupakoi päivittäin. Keski-Pohjanmaan kunnat kuuluivat päivittäin tupakointien osuuksissa alimpaan viidennekseen (alle 17,6 %). Tämä alue oli kuntakartalla selvästi pienempi kuin seutukuntakartalla. (Kuvio 64.)

Tupakoi päivittäin

Kuntien keskiarvo 22,4 % ja keskihajonta 6,0

□	ei tietoa	(114)
■	alin viidenNES*	(66)
■	keskiryhmä	(202)
■	ysin viidenNES	(66)

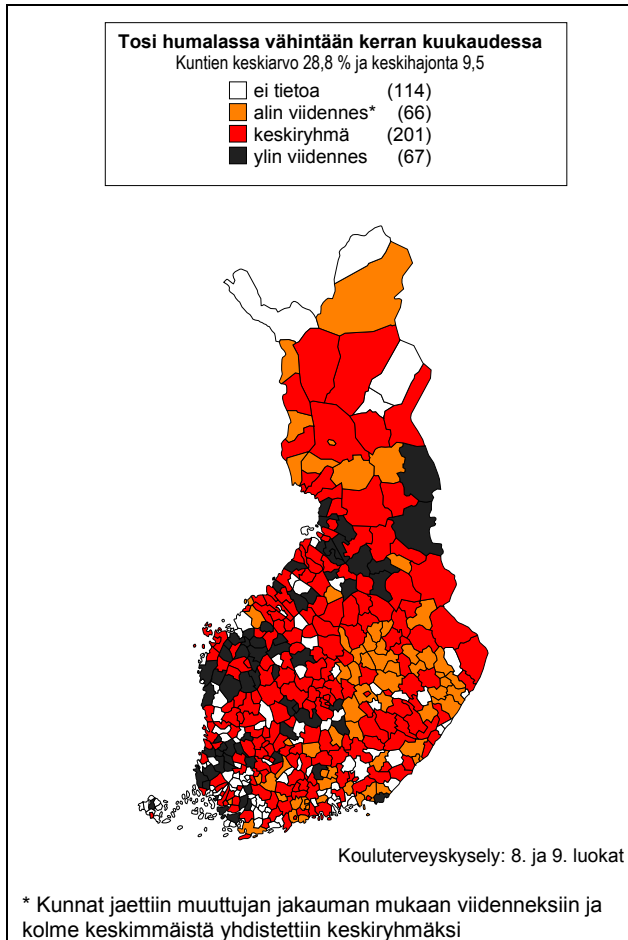

Kouluterveyskysely: 8. ja 9. luokat

* Kunnat jaettiin muuttujan jakauman mukaan viidenneksiin ja kolme kesimmäistä yhdistettiin keskiryhmäksi

KUVIO 64. Tupakoi päivittäin. Viidenneksiin luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

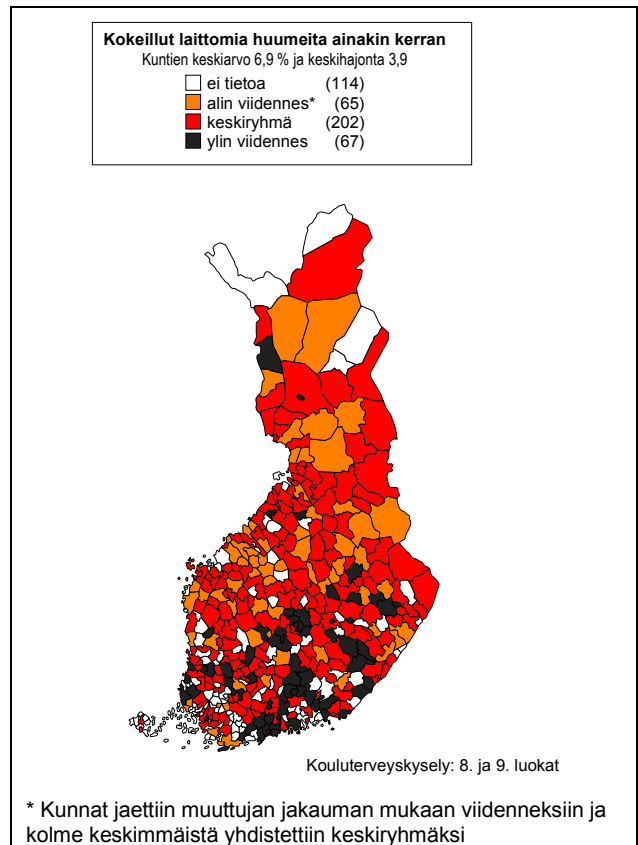
Monet Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan kunnat kuuluivat alimpaan viidennekseen humalajuomisessa. Nämä alueet tulivat esiin myös seutukuntakartoissa. Alkoholia tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa joi näissä kunnissa alle 19,5 % vastaajista. (Kuvio 65.)

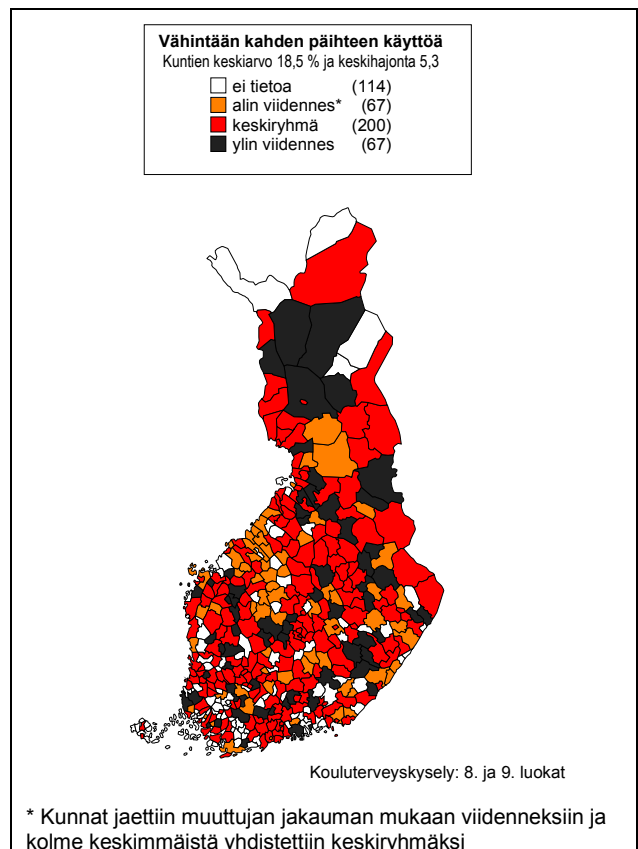
KUVIO 65. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Huumekeiluissa ylimpään viidennekseen kuuluvat kunnat sijoittuivat pääosin Eteläiseen Suomeen, mutta ne eivät muodostaneet laajoja yhtenäisiä alueita. Myöskään seutukuntakartassa näkyneet alueet, joissa laittomia huumeita kokeiltiin suhteellisesti vähiten, eivät juurikaan hahmottuneet kuntatasolla. (Kuvio 66.)

Vähintään kahden päihteen käytössä Kainuu ei erottunut kuten seutukuntakartoissa. Sama Perämereltä sisämaahan ulottuva alue, jossa myös tupakointi ja huumekeilu olivat suhteellisesti harvinaisia, hahmottui myös kuntakartassa. (Kuvio 67.)

KUVIO 66. Kokeillut laittomia huumeita. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

KUVIO 67. Vähintään kahden päihteen käyttöä. Viidennekseen luokitellut luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista kunnittain vuonna 2001/02.

Lopuksi

Nuorten hyvinvointikartaston tarkoitus on paikantaa nuorten hyvinvoinnin alueellisia eroja. Kartasto palvelee myös kuntien ja seutukuntien pyrkimyksissä parantaa lasten ja heidän perheidensä olosuhteita. Esimerkiksi alueellista yhteistyötä on kartaston avulla entistä helpompi kohdentaa, kun tiedetään esimerkiksi seutukunnan sisällä, mitkä ongelmat ovat eri kunnissa olennaisia. Tältä osin kartasto osoittaa havainnollisesti, kuinka suurta vaihtelua hyvinvointiongelmassa yhdenkin seutukunnan sisällä on. Vastaavasti kartaston avulla voidaan hahmottaa naapurikuntien ja lähiseutukuntien erilaisia hyvinvointiprofiileja.

Hyvinvoinnin paikantamisen osalta kartasto varmentaa aiemmin saatua kuvaa. Päähavaintona on, että lasten ja nuorten hyvinvoinnissa ei näy selkeää maantieteellisen sijainnin mukaista vaihtelua vaan yleispiirre ovat mosaiikkimaiset erot.

Kartasto yhtä aikaa korostaa ja havainnollistaa kuntien erityispiirteitä. Vaikka on niin, että hyvinvoinnin ehdot vaihtelevat maamme eri osissa suuresti, myös alueiden sisällä on suuria eroja. Kartasto osoittaa, että lasten ja nuorten hyvinvoinnin suhteen keskiarvokuntia tai -seutukuntia ei ole olemassa vaan käytännössä kaikki kunnat ovat omalla tavallaan erityislaatuisia. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö kunnilla olisi yhteisiä hyvinvointiongelmia ja etteikö kuntia niiden suhteen olisi mahdollista tyypitellä. Monesti on kuitenkin niin, että lähikuntien ja -alueiden ongelmakentät vaihtelevat, ja soveliaain verrokki löytyykin kauempaa.

Kuntien ominaisuuksia analysoiva tutkimus viittaa siihen, että vertailukelpoisuus määrittyy ennen kaikkea kunnan rakenteellisten ominaisuuksien (työvoimarakenne, elintaso jne.) ja alueellisen työnjaon (aluekeskus, kaupungin syöttöalue, haja-asutusalue) pohjalta. Kartaston avulla näitä tietoja voidaan suhteuttaa myös nyt käsillä oleviin nuorten hyvinvointitietoihin.

Kuntatyyppin on todettu vaikuttavan vain vähän nuorten terveyteen ja hyvinvointiin.

Sen sijaan perheiden elinoloissa on havaittu kuntatyyppin mukaisia eroja. Maaseudulla aineelliset elinolot ovat heikompia kun taas perherakennetta ja vanhemmuutta kuvaavat tekijät näyttävät myönteisemmän kuvan. (Karvonen & Rimpelä 2002.)

Myöskään pelkkä maantieteellinen sijainti ei näyttänyt olevan kuntatasolla kovinkaan ratkaiseva tekijä nuorten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Selvimmin karttakuvissa erottui vanhempien työttömyys, joka keskittyi Pohjois-Suomen kuntiin. Tässäkin muuttujassa kuntatyyppi voi olla väliin tuleva muuttuja, koska suurin osa Pohjois-Suomen kunnista on maaseutumaisia.

Kun tarkasteltiin samoja hyvinvointi-indikaattoreita seutukuntatasolla, yhtenäisiä alueita oli havaittavissa useampia. Vanhempien työttömyyden suhteen erottui selvästi runsaan työttömyyden Pohjois-Suomi ja paremman työllisyyden eteläinen Suomi. Pohjois-Suomen seutukunnissa koululaisten runsaat käyttövarat olivat harvinaisia. Vanhempien tupakointi oli siellä yleistä. Positiivista Pohjois-Suomessa oli liikuntaa vain harvoin harrastavien oppilaiden vähäisyys. Perämeren rannikkoseutu erottui muusta Suomesta mm. ydinperheiden yleisyydessä, vanhempien tupakoinnin vähäisyydessä ja seksuaalitietouden heikkoudessa.

Pinta-alaltaan pienempinä, mutta vastanneiden lukumäärältään suurina erottuivat mm. Helsingistä Heinolaan ulottuva alue opiskeluvaikeuksien yleisyydessä, Uusimaa kouluruoan syömättä jättävien osalta sekä etelärannikolta Jyväskylään asti ulottuva alue laitosien huumeiden kokeilujen yleisyydessä.

Tulosten luotettavuutta voi heikentää pari aineistoon liittyvää seikkaa. Osallistuminen Kouluterveyskyselyyn on kunnille vapaaehtoista. Kaksikymmentä kuntaa on jättänyt osallistumatta kyselyyn vuosien 1999–2002 aikana vaikka niissä on peruskoulun yläaste. Lisäksi 10 kunnan tiedot jätettiin aineistosta pois vastanneiden pienen määrän vuoksi ja 73 kunnalla ei ollut omaa peruskoulun yläastetta. Karttakuvissa laajimmat puuttuvat alueet si-

jajtsivat Varsinais-Suomessa, Kymenlaaksos-
sa ja Lapissa.

Kuntien väliseen vertailukelpoisuuteen
vaikuttanee myös se, että Kouluterveyskysely
on tehty eri puolilla Suomea eri vuosina. Nyt

tarkasteltavassa aineistossa vanhimmat tiedot
ovat vuodelta 1999 ja tuoreimmat tiedot ovat
vuodelta 2002.

Kirjallisuus

Karvonen, Sakari & Rimpelä, Matti: Kuntatyypin mukaiset erot nuorten hyvinvoinnissa ja terveydessä. Yhteiskuntapolitiikka 5/2002, 410–411.

Karvonen, Sakari & Rintala, Taina: Pysyvätkö alueelliset hyvinvointierot hallinnassa? Käsikirjoitus 2003.

Viljanen, Ville: Huono-osaisuuden alueellinen kehitys 1990-luvulla: Laman ja sen jälkeisen talouskasvun vaikutukset. Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 2001.

Liite I. Liitetaulukot

LIITETAULUKKO I. Kunnan osallistumisvuosi, osallistuneiden koulujen lukumäärä, 8. ja 9. luokkien oppilasmäärä, vastanneiden lukumäärä 8. ja 9. luokilla ja vastausprosentti Kouluterveyskyselyn kunta-aineistossa kunnittain.

Kunta	Vuosi	Kouluja	Oppi- laita*	Vastan- neita	Vastaus- prosentti
Alahärmä	2001	1	141	122	86,5
Alajärvi	2001	1	307	267	87
Alastaro	2001	1	103	102	99
Alavus	2001	1	294	259	88,1
Anjalankoski	2002	6	428	397	92,8
Asikkala	2002	2	214	196	91,6
Askola	2002	1	165	145	87,9
Elimäki	2002	1	278	241	86,7
Enonkoski	2002	1	50	44	88
Espoo	2002	26	4673	3832	82
Eura	2001	1	246	209	85
Eurajoki	2001	1	150	116	77,3
Evijärvi	2001	1	94	83	88,3
Finsström	2001	1	136	116	85,3
Forssa	2002	2	381	313	82,2
Haapajärvi	2001	1	239	213	89,1
Haapavesi	2001	1	240	210	87,5
Halikko	2001	1	257	222	86,4
Halsua	2001	1	55	54	98,2
Hamina	2002	1	186	177	95,2
Hankasalmi	2000	1	165	129	78,2
Hanko	2002	3	240	206	85,8
Harjavalta	2001	1	211	187	88,6
Hartola	2002	1	86	67	77,9
Hattula	2002	1	255	231	90,6
Hauho	2002	1	92	85	92,4
Haukipudas	2001	2	487	281	57,7
Haukivuori	2002	1	71	60	84,5
Hausjärvi	2002	2	172	140	81,4
Heinola	2002	3	492	453	92,1
Heinävesi	2002	1	106	100	94,3
Helsinki	2002	61	9941	7907	79,5
Himanka	2001	1	99	81	81,8
Hirvensalmi	2002	1	57	51	89,5
Hollola	2000	1	481	409	85
Honkajoki	2001	1	53	45	84,9
Huittinen	2001	1	275	235	85,5
Humppila	2002	1	58	48	82,8
Hyrnsalmi	2000	1	111	94	84,7
Hyvinkää	2002	6	994	826	83,1
Hämeenkyrö	2001	1	287	239	83,3
Ii	2001	1	223	191	85,7
Iisalmi	2002	2	584	526	90,1
Iitti	2002	2	199	164	82,4
Ikaalinen	2001	1	206	179	86,9
Ilmajoki	2001	1	313	281	89,8
Ilomantsi	2002	1	189	160	84,7
Imatra	2002	4	596	523	87,8
Inari	2002	3	172	146	84,9
Isokyrö	2001	1	143	132	92,3
Jalasjärvi	2001	1	266	216	81,2
Janakkala	2002	2	390	343	87,9
Joensuu	2002	4	1075	694	64,6
Jokioinen	2002	1	162	143	88,3
Joroinen	2002	1	169	149	88,2
Joutsa	2000	1	151	138	91,4
Joutseno	2002	2	259	228	88
Juankoski	2002	1	164	136	82,9
Jurva	2001	1	121	108	89,3
Juuka	2002	1	170	136	80
Juupajoki	2001	1	60	56	93,3
Juva	2002	1	193	160	82,9
Jyväskylä	2000	9	1845	1451	78,6

Kunta	Vuosi	Kouluja	Oppi- laita*	Vastan- neita	Vastaus- prosentti
Jyväskylän Mlk	2000	3	853	727	85,2
Jämijärvi	2001	1	55	47	85,5
Jämsä	2000	1	424	375	88,4
Jämsänkoski	2000	1	199	167	83,9
Järvenpää	2002	4	912	778	85,3
Kaarina	2001	2	457	387	84,7
Kaavi	2002	1	106	86	81,1
Kajaani	2000	4	1047	841	80,3
Kalajoki	2001	1	284	253	89,1
Kalvola	2002	1	93	86	92,5
Kangasala	2001	1	550	418	76
Kangasniemi	2002	2	174	161	92,5
Kankaanpää	2001	1	366	318	86,9
Kannonkoski	2000	1	58	54	93,1
Kannus	2001	1	201	171	85,1
Karinainen	2001	1	280	203	72,5
Karjaa	2002	2	405	360	88,9
Karkkila	2002	1	227	204	89,9
Karstula	2000	1	162	142	87,7
Karttula	2002	1	108	99	91,7
Karvia	2001	1	77	75	97,4
Kauhajoki	2001	1	393	337	85,8
Kauhava	2001	1	238	210	88,2
Kauniainen	2002	2	403	367	91,1
Kaustinen	2001	1	174	151	86,8
Keitele	2002	1	79	69	87,3
Kemi	2002	4	618	521	84,3
Kemijärvi	2002	3	260	221	85
Keminmaa	2002	1	280	224	80
Kemiö	2001	2	124	119	96
Kempele	2001	1	400	356	89
Kerava	2002	3	759	634	83,5
Kerimäki	2002	1	146	133	91,1
Kestilä	2001	1	54	52	96,3
Kesälahti	2002	1	84	79	94
Keuruu	2000	2	335	294	87,8
Kihniö	2001	1	69	63	91,3
Kiihtelysvaara	2002	1	74	72	97,3
Kiiminki	2001	1	347	234	67,4
Kinnula	2000	1	92	79	85,9
Kirkkonummi	2002	5	829	698	84,2
Kitee	2002	2	296	253	85,5
Kittilä	2002	1	149	131	87,9
Kiukainen	2001	1	86	73	84,9
Kiuruvesi	2002	1	254	225	88,6
Kokemäki	2001	1	187	165	88,2
Kokkola	2001	4	958	830	86,6
Kolari	2002	2	119	104	87,4
Konnevesi	2000	1	101	88	87,1
Kontiolahti	2002	1	353	297	84,1
Korpilahti	2000	1	132	118	89,4
Kortesjärvi	2001	1	77	72	93,5
Koski Tl	2001	1	143	119	83,2
Kotka	2002	7	1175	989	84,2
Kouvola	2002	5	611	504	82,5
Kristiinankaupunki	2001	2	244	212	86,9
Kruunupyy	2001	1	186	158	84,9
Kuhmo	2000	1	351	311	88,6
Kuhmoinen	2000	1	69	67	97,1
Kuivaniemi	2001	1	70	54	77,1
Kuopio	2002	10	1947	1639	84,2
Kuortane	2001	1	124	118	95,2
Kurikka	2001	1	304	269	88,5

Kunta	Vuosi	Kouluja	Oppi-laita*	Vastan-neita	Vastaus-prosentti
Kuusamo	2001	3	587	529	90,1
Kuusankoski	2002	4	503	439	87,3
Kyyjärvi	2000	1	54	52	96,3
Kälviä	2001	1	175	154	88
Kärkölä	2002	1	131	113	86,3
Kärsämäki	2001	1	106	96	90,6
Köyliö	2001	1	64	58	90,6
Lahti	2002	13	2284	1939	84,9
Laihia	2001	1	226	202	89,4
Laitila	2001	1	265	240	90,6
Lammi	2002	2	256	221	86,3
Lapinjärvi	2002	1	122	113	92,6
Lapinlahti	2002	1	220	188	85,5
Lappajärvi	2001	1	131	127	96,9
Lappeenranta	2002	9	1543	1288	83,5
Lapua	2001	1	376	307	81,6
Laukaa	2000	3	553	480	86,8
Lavia	2001	1	115	104	90,4
Lemi	2002	1	77	68	88,3
Lempäälä	2001	1	481	420	87,3
Leppävirta	2002	1	300	265	88,3
Lieksa	2002	3	373	339	90,9
Lieto	2001	1	431	357	82,8
Liminka	2001	1	219	169	77,2
Liperi	2002	3	333	287	86,2
Lohja	2002	5	1152	1049	91,1
Lohtaja	2001	1	89	81	91
Loppi	2002	1	194	183	94,3
Loviisa	2002	2	393	209	53,2
Luopioinen	2001	2	209	164	78,5
Luoto	2001	1	137	102	74,5
Luumäki	2002	1	133	116	87,2
Luvia	2001	1	86	73	84,9
Maalahti	2001	1	182	161	88,5
Maaninka	2002	1	103	95	92,2
Maarianhamina	2001	1	228	88	38,6
Merijärvi	2001	1	59	52	88,1
Merikarvia	2001	1	103	91	88,3
Miehikkälä	2002	1	57	50	87,7
Mikkeli	2002	8	1125	971	86,3
Mouhijärvi	2001	1	72	60	83,3
Muhos	2001	1	291	224	77
Multia	2000	1	50	48	96
Muonio	2002	1	70	66	94,3
Mustasaari	2001	2	448	394	87,9
Muurame	2000	1	231	214	92,6
Mynämäki	2001	1	212	188	88,7
Mäntsälä	2002	2	444	393	88,5
Mänttä	2001	1	183	166	90,7
Mäntyharju	2002	1	176	156	88,6
Naantali	2001	2	407	358	88
Nakkila	2001	1	169	145	85,8
Nastola	2002	3	346	294	85
Nilsia	2002	2	188	168	89,4
Nivala	2001	1	403	345	85,6
Nokia	1999	3	738	625	84,7
Nousiainen	2001	1	190	167	87,9
Nummi-Pusula	1999		142	110	77,5
Nurmes	2002	2	260	231	88,8
Nurmijärvi	2002	5	928	751	80,9
Nurmo	2001	1	298	267	89,6
Närpiö	2001	1	226	195	86,3
Orimattila	2002	3	353	308	87,3
Orivesi	2001	1	224	187	83,5
Oulainen	2001	1	257	235	91,4
Oulu	1999	15	2765	2393	86,5
Oulunsalo	2001	1	305	282	92,5
Outokumpu	2002	2	244	218	89,3
Padasjoki	2002	1	94	87	92,6
Paimio	2001	1	331	270	81,6
Paltamo	2000	1	138	117	84,8

Kunta	Vuosi	Kouluja	Oppi-laita*	Vastan-neita	Vastaus-prosentti
Parainen	2001	2	323	282	87,3
Parikkala	2002	1	137	115	83,9
Parkano	2001	1	213	167	78,4
Pattijoki	2001	1	200	163	81,5
Pedersöre	2001	1	332	284	85,5
Pello	2002	1	141	97	68,8
Perho	2001	1	147	136	92,5
Perniö	2001	1	173	149	86,1
Pertunmaa	2002	1	55	50	90,9
Peräseinäjoki	2001	1	111	77	69,4
Petäjävesi	2000	1	92	77	83,7
Pieksämäen Mlk	2002	1	262	238	90,8
Pieksämäki	2002	1	291	246	84,5
Pielavesi	2002	1	173	142	82,1
Pietarsaari	2001	2	513	357	69,6
Pihtipudas	2000	1	162	134	82,7
Piikkiö	2001	2	211	188	89,1
Pirkkala	2001	1	330	278	84,2
Polvijärvi	2002	1	129	114	88,4
Pomarkku	1999		85	78	91,8
Pori	2001	11	1720	1451	84,4
Porvoo	2002	5	1150	988	85,9
Posio	2002	1	143	125	87,4
Pudasjärvi	2001	1	347	283	81,6
Pulkila	2001	1	130	106	81,5
Punkaharju	2002	1	126	112	88,9
Punkalaidun	2001	1	99	78	78,8
Puolanka	2000	1	126	110	87,3
Puumala	2002	1	75	66	88
Pyhäjoki	2001	1	136	123	90,4
Pyhäjärvi	1999		220	205	93,2
Pyhäntä	2001	1	76	58	76,3
Pyhäselkä	2002	2	258	234	90,7
Pälkäne	2001	1	118	104	88,1
Raahe	2001	2	489	430	87,9
Rantasalmi	2002	1	114	103	90,4
Rantsila	2001	1	82	77	93,9
Ranua	2002	1	203	181	89,2
Rauma	2001	4	1004	885	88,1
Rautalampi	2002	1	86	76	88,4
Rautavaara	2002	1	64	60	93,8
Rautjärvi	2002	1	99	85	85,9
Reisjärvi	2001	1	104	90	86,5
Riihimäki	2002	3	657	547	83,3
Ristiina	2002	1	126	112	88,9
Ristijärvi	2000	1	54	53	98,1
Rovaniemen Mlk	2002	4	651	602	92,5
Rovaniemi	2002	5	795	681	85,7
Ruokolahti	2002	1	150	139	92,7
Ruovesi	2001	1	122	106	86,9
Rusko	2001	1	164	149	90,9
Ruukki	2001	1	158	142	89,9
Rääkkylä	2002	1	73	68	93,2
Saarijärvi	2000	2	349	309	88,5
Sahalahti	2001	1	98	89	90,8
Salla	2002	1	122	107	87,7
Salo	2001	3	683	567	83
Sauvo	2001	1	89	79	88,8
Savitaipale	2002	2	131	120	91,6
Savonlinna	2002	4	645	560	86,8
Seinäjoki	2001	3	740	642	86,8
Sievi	2001	1	178	166	93,3
Siikajoki	2001	1	67	55	82,1
Siilinjärvi	2002	2	555	508	91,5
Simo	2002	1	99	92	92,9
Sipoo	2002	2	418	329	78,7
Sodankylä	2002	5	295	249	84,4
Soini	2001	1	85	71	83,5
Somero	2001	1	287	249	86,8
Sonkajärvi	2002	1	138	121	87,7
Sotkamo	2000	1	350	298	85,1
Sulkava	2002	1	85	75	88,2
Suolahti	2000	1	208	181	87

NUORTEN HYVINVOINTIKARTASTO

Kunta	Vuosi	Kouluja	Oppi- laita*	Vastan- neita	Vastaus- prosentti
Suomussalmi	2000	2	327	287	87,8
Suonenjoki	2002	1	198	164	82,8
Sysmä	2002	2	110	109	99,1
Säkylä	2001	1	124	110	88,7
Taivalkoski	2001	1	172	148	86
Taivassalo	2001	1	71	67	94,4
Tammela	2002	1	156	144	92,3
Tammisaari	2002	4	340	304	89,4
Tampere	2001	17	3768	2897	76,9
Tervo	2002	1	69	63	91,3
Tervola	2002	1	98	89	90,8
Teuva	2001	1	176	157	89,2
Tohmajärvi	2002	1	168	144	85,7
Toholampi	2001	1	115	104	90,4
Toijala	2001	1	238	202	84,9
Toivakka	2000	1	130	116	89,2
Tornio	2002	6	622	513	82,5
Turku	2001	15	3316	2495	75,2
Tuupovaara	2002	1	55	51	92,7
Tuusniemi	2002	1	82	74	90,2
Tuusula	2002	5	839	699	83,3
Tyrnävä	2001	1	162	141	87
Töysä	2001	1	87	79	90,8
Ulvila	2001	1	389	338	86,9
Urkjala	2001	1	152	138	90,8
Utajärvi	2001	1	91	82	90,1
Uurainen	2000	1	86	74	86
Uusikaupunki	2001	2	477	422	88,5
Vaala	2001	1	111	101	91
Vaasa	2001	7	1247	948	76
Valkeakoski	2001	3	481	401	83,4
Valtimo	2002	1	102	94	92,2
Vammala	2001	1	348	301	86,5

Kunta	Vuosi	Kouluja	Oppi- laita*	Vastan- neita	Vastaus- prosentti
Vantaa	2002	20	4243	3574	84,2
Varkaus	2002	4	617	539	87,4
Varpaisjärvi	2002	1	85	75	88,2
Vehkalahti	2002	1	281	254	90,4
Vehmaa	2001	1	57	53	93
Vehmersalmi	2002	1	53	48	90,6
Vesanto	2002	1	81	70	86,4
Vesilahti	2001	1	78	68	87,2
Veteli	2001	1	140	126	90
Vieremä	2002	1	114	97	85,1
Vihanti	2001	1	142	122	85,9
Vihti	1999	3	684	549	80,3
Viiala	2001	1	157	146	93
Viitasaari	2000	1	260	230	88,5
Vilppula	2001	1	143	131	91,6
Vimpeli	2001	1	76	67	88,2
Virolahti	2002	1	87	70	80,5
Virrat	2001	1	193	169	87,6
Vuolijoki	2000	1	96	75	78,1
Vahäkyrö	2001	1	118	100	84,7
Vöyri	2001	1	162	145	89,5
Ylihärmä	2001	1	96	87	90,6
Yli-Ii	2001	1	99	85	85,9
Ylikiiminki	2001	1	106	90	84,9
Ylistaro	2001	1	152	126	82,9
Ylitornio	2002	2	149	130	87,2
Ylöjärvi	2001	2	604	533	88,2
Ypäjä	2002	1	79	73	92,4
Äetsä	1999	1	138	124	89,9
Ähtäri	2001	1	207	184	88,9
Äänekoski	2000	2	363	336	92,6

* Lähde: Tilastokeskus (<http://www.tilastokeskus.fi/tk/he/perusk.html>)

LIITETAULUKKO 2. Seutukunnan osallistumisvuosi, osallistuneiden koulujen lukumäärä, 8. ja 9. luokkien oppilasmäärä, vastanneiden lukumäärä 8. ja 9. luokilla ja vastausprosentti Kouluterveyskyselyn seutukunta-aineistossa seutukunnittain.

Seutukunta	Vuosi	Koulu- ja	Oppi- laita*	Vastan- neita	Vastaus- prosentti
Helsingin	2002	139	25098	20459	81,5
Lohjan	2000	10	2219	1925	86,8
Tammisaaren	2002	9	988	870	88,1
Porvoon	2002	8	1733	1462	84,4
Loviisan	2002	3	515	322	62,5
Åboland-Turunmaan	2001	8	555	494	89
Salon	2001	6	1400	1187	84,8
Turun	2001	26	6315	4450	70,5
Vakka-Suomen	2001	6	1082	970	89,6
Rauman	2001	7	1486	1283	86,3
Kaakkois-Satakunnan	2001	5	749	646	86,2
Porin	2000	15	2834	2272	80,2
Pohjois-Satakunnan	2001	7	812	722	88,9
Riihimäen	2002	6	1023	870	85
Forssan	2002	6	836	721	86,2
Luoteis-Pirkanmaan	2001	4	775	648	83,6
Kaakkois-Pirkanmaan	2001	4	425	357	84
Etelä-Pirkanmaan	2001	6	1028	887	86,3
Tampereen	2000	26	6549	5239	80
Lounais-Pirkanmaan	2000	3	558	485	86,9
Ylä-Pirkanmaan	2001	6	995	815	81,9
Lahden	2001	24	3903	3346	85,7
Heinolan	2002	6	688	629	91,4
Kouvola	2002	18	2305	1745	75,7
Kotka-Haminan	2002	11	1890	1540	81,5
Lappeenrannan	2002	11	1802	1516	84,1
Länsi-Saimaan	2002	4	411	304	74
Imatran	2002	6	845	747	88,4
Kärkikuntien	2002	1	137	115	83,9
Mikkelin	2002	14	1713	1501	87,6
Juvan	2002	5	636	553	86,9
Savonlinnan	2002	9	1115	986	88,4
Pieksämäen	2002	3	624	544	87,2
Ylä-Savon	2002	9	1647	1443	87,6
Kuopion	2002	15	2766	2389	86,4
Koillis-Savon	2002	6	604	524	86,8
Varkauden	2002	5	917	804	87,7
Sisä-Savon	2002	4	434	373	85,9

Seutukunta	Vuosi	Koulu- ja	Oppi- laita*	Vastan- neita	Vastaus- prosentti
Outokummun	2002	3	373	332	89
Joensuun	2002	12	2285	1589	69,5
Ilomantsin	2002	2	244	211	86,5
Keski-Karjalan	2002	5	621	544	87,6
Pielisen Karjalan	2002	7	905	800	88,4
Jyväskylän	2000	17	3568	2946	82,6
Kaakkoisen Keski-Suomen	2000	3	446	383	85,9
Keuruun	2000	4	477	419	87,8
Jämsänseutukunta	2000	4	824	727	88,2
Äänekosken	2000	4	672	605	90
Saarijärven	2000	6	668	600	89,8
Viitasaaren	2000	3	514	443	86,2
Suupohjan	2001	3	741	602	81,2
Pohjoisten seinänaapurien	2001	6	1503	1316	87,6
Eteläisten seinänaapurien	2001	3	681	562	82,5
Kuusikuntien	2001	5	875	711	81,3
Härmänmaan	2001	4	851	726	85,3
Järviseudun	2001	5	685	616	89,9
Kyrönmaan	2001	3	487	434	89,1
Vaasan	2001	11	2039	1648	80,8
Sydösterbottens kustregi- on	2001	4	501	435	86,8
Jakobstadsregionen	2001	5	1379	901	65,3
Kaustisen	2001	6	669	606	90,6
Kokkolan	2001	8	1522	1317	86,5
Oulun	2000	25	5025	4125	82,1
Iin	2001	6	936	785	83,9
Raahen	2001	7	1192	1035	86,8
Siikalatvan	2001	5	582	503	86,4
Nivala-Haapajärven	2000	4	1072	949	88,5
Koillismaan	2001	4	759	677	89,2
Kehys-Kainuun	2000	5	915	802	87,7
Kajaanin	2000	9	1796	1485	82,7
Rovaniemen	2002	10	1649	1464	88,8
Kemi-Tornion	2002	13	1717	1439	83,8
Torniolaakson	2002	3	290	227	78,3
Itä-Lapin	2002	7	603	523	86,7
Tunturi-Lapin	2002	6	395	350	88,6
Pohjois-Lapin	2002	10	507	430	84,8

* Lähde: Tilastokeskus (<http://www.tilastokeskus.fi/tk/he/perusk.html>)

LIITETAULUKKO 3. Kartoissa käytettyjen viidennesten raja-arvot prosenttiosuuksina.

Indikaattori	Kunta-aineisto			Seutukunta-aineisto		
	Alin viiden- nes, %	Keski- ryhmä, %	Ylin viiden- nes, %	Alin viiden- nes, %	Keski- ryhmä, %	Ylin vii- dennes, %
Vanhemmuuden puutetta	alle 20,9	20,9–28,4	yli 28,4	alle 22,7	22,7–26,5	yli 26,5
Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa	alle 30,8	30,8–42,9	yli 42,9	alle 34,4	34,4–40,4	yli 40,4
Perherakenteena muu kuin ydinperhe	alle 14,8	14,8–24,4	yli 24,4	alle 17,5	17,5–24,2	yli 24,2
Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana	alle 24,1	24,1–38,8	yli 38,8	alle 27	27–38,8	yli 38,8
Ainakin yksi vanhemmista tupakoi	alle 34,7	34,7–44,8	yli 44,8	alle 37,2	37,2–44	yli 44
Ei yhtään läheistä ystävää	alle 9,7	9,7–14,3	yli 14,3	alle 10,8	10,8–12,9	yli 12,9
Käyttövarat yli 17 euroa viikossa	alle 11,8	11,8–20,2	yli 20,2	alle 12,8	12,8–19,2	yli 19,2
Koulun fyysisissä työoloissa puutteita	alle 47	47–66,5	yli 66,5	alle 51,5	51,5–62	yli 62
Koulun huono sisäilma haittaa	alle 47	47–67,4	yli 67,4	alle 52	52–62,8	yli 62,8
Koulun työilmapiirissä ongelmia	alle 21,8	21,8–33,4	yli 33,4	alle 25,6	25,6–31,3	yli 31,3
Ei koe tulevansa kuulluksi koulussa	alle 25,9	25,9–38,5	yli 38,5	alle 28,5	28,5–35,7	yli 35,7
Koulutyöhön liittyvä työ määrä liian suuri	alle 33,4	33,4–47,2	yli 47,2	alle 38	38–44,4	yli 44,4
Opiskeluvaikeuksia	alle 33,4	33,4–43,1	yli 43,1	alle 36,5	36,5–41,2	yli 41,2
Ei pidä lainkaan koulunkäynnistä	alle 5,9	5,9–11,1	yli 11,1	alle 6,9	6,9–10,6	yli 10,6
Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana	alle 6,7	6,7–14,2	yli 14,2	alle 8,6	8,6–12,4	yli 12,4
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	alle 4,4	4,4–9	yli 9	alle 5,4	5,4–8,2	yli 8,2
Lääkärin toteama pitkäaikaissairaus	alle 8	8–12,5	yli 12,5	alle 8,7	8,7–12,4	yli 12,4
Terveystilä keskinkertainen tai huono	alle 16,4	16,4–22,7	yli 22,7	alle 17,7	17,7–20,9	yli 20,9
Niska- tai hartiakipuja viikoittain	alle 22,7	22,7–30,8	yli 30,8	alle 24,8	24,8–29,4	yli 29,4
Päänsärkyä viikoittain	alle 26,8	26,8–34,5	yli 34,5	alle 29,1	29,1–32,8	yli 32,8
Väsymystä lähes päivittäin	alle 10,1	10,1–15,5	yli 15,5	alle 11,5	11,5–14,1	yli 14,1
Vähintään kaksi oiretta päivittäin	alle 13,9	13,9–20,4	yli 20,4	alle 15,4	15,4–18,8	yli 18,8
Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus	alle 9,6	9,6–14,9	yli 14,9	alle 10,8	10,8–13,8	yli 13,8
Toistuvia käyntejä kouluterveydenhoitajan vastaanotolla	alle 11,9	11,9–27,2	yli 27,2	alle 16,7	16,7–24,5	yli 24,5
Vaikea päästä kouluterveydenhuollon vastaanotolle	alle 6,5	6,5–15,5	yli 15,5	alle 8,8	8,8–14,3	yli 14,3
Tyytymätön kouluterveydenhuoltoon henk.koht. asioissa	alle 13,8	13,8–28,1	yli 28,1	alle 16,2	16,2–23,8	yli 23,8
Ei syö kouluruokaa	alle 3,8	3,8–10,5	yli 10,5	alle 5,9	5,9–8,7	yli 8,7
Seksiasiat erittäin ajankohtaisia	alle 15,2	15,2–22,3	yli 22,3	alle 16,8	16,8–21,3	yli 21,3
Huono seksuaalitetous	alle 20,7	20,7–32	yli 32	alle 22,2	22,2–30	yli 30
Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa	alle 7,4	7,4–12,5	yli 12,5	alle 8,2	8,2–11,6	yli 11,6
Tupakoi päivittäin	alle 17,6	17,6–27,4	yli 27,4	alle 19,6	19,6–25,5	yli 25,5
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa	alle 19,5	19,5–38	yli 38	alle 20,3	20,3–36,6	yli 36,6
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran	alle 3,4	3,4–10,3	yli 10,3	alle 4,9	4,9–9,8	yli 9,8
Vähintään kahden päihteen käyttöä	alle 14,4	14,4–22,6	yli 22,6	alle 16,8	16,8–21,5	yli 21,5

LIITETAULUKKO 4. Elinolindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

	<i>Vanhemmuuden puutetta</i>	<i>Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettoapaikkaa</i>	<i>Perherakenne muu kuin ydinperhe</i>	<i>Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana</i>	<i>Ainakin yksi vanhemmista tupakoi</i>	<i>Ei yhtään läheistä ystävää</i>	<i>Käyttövarat yli 17 euroa viikossa</i>
<i>Seutukunta</i>							
Helsingin	23,9	42,1	25,0	20,8	42,4	12,3	23,0
Porvoon	25,6	37,0	21,3	19,4	44,4	13,0	18,7
Loviisan	21,4	34,8	21,5	21,0	47,2	8,2	17,6
Lohjan	24,9	34,8	26,6	25,3	43,7	11,9	18,8
Tammisaaren	25,4	38,9	22,3	22,7	46,8	11,7	20,0
Åboland-Turunmaan	25,0	38,6	18,5	21,8	47,5	11,1	22,2
Salon	24,1	39,5	22,3	22,1	40,6	10,5	19,3
Turun	24,2	39,1	26,1	26,2	41,2	12,0	20,5
Vakka-Suomen	27,7	39,2	23,2	27,0	40,3	13,8	18,9
Rauman	25,0	35,7	20,8	32,9	38,7	11,7	21,6
Kaakkois-Satakunnan	27,2	38,8	23,3	27,4	35,9	12,4	22,6
Porin	25,7	42,0	25,3	35,8	42,8	11,7	20,7
Pohjois-Satakunnan	25,4	34,4	17,9	35,9	39,9	13,8	19,5
Riihimäen	22,7	38,4	26,7	28,8	46,3	12,2	16,3
Forssan	21,6	35,5	21,1	24,8	39,2	10,5	19,5
Luoteis-Pirkanmaan	28,6	35,8	19,3	29,8	38,8	13,2	14,8
Kaakkois-Pirkanmaan	29,1	36,2	21,1	25,3	37,2	12,9	15,3
Etelä-Pirkanmaan	26,0	42,4	22,4	31,1	44,2	10,8	15,1
Tampereen	25,2	43,6	24,2	28,7	41,0	11,7	21,0
Lounais-Pirkanmaan	22,5	34,3	20,2	28,8	37,4	9,5	21,9
Ylä-Pirkanmaan	25,8	36,0	22,3	32,7	42,4	12,1	16,1
Lahden	23,9	39,4	26,3	31,1	42,8	12,5	18,2
Heinolan	24,2	34,7	23,2	32,8	42,8	13,0	15,7
Kouvolan	25,4	38,7	25,7	29,1	44,2	12,5	16,4
Kotka-Haminan	21,9	36,7	25,3	29,3	48,9	14,4	19,4
Lappeenrannan	24,8	39,7	25,0	29,8	47,0	12,3	15,7
Savitaipaleen	27,0	38,6	21,2	29,4	38,8	15,3	15,9
Imatran	24,2	45,1	21,3	32,5	45,6	12,9	14,6
Kärkikuntien	15,8	27,3	18,4	33,0	35,5	8,2	10,0
Mikkelin	26,4	39,1	23,8	33,2	41,6	12,9	15,8
Juvan	25,0	38,0	19,8	30,1	38,0	11,3	16,2
Savonlinnan	21,7	36,2	22,0	31,7	40,0	11,9	13,9
Pieksamäen	23,2	37,0	23,8	32,3	43,4	15,1	16,5
Ylä-Savon	22,5	33,9	18,9	33,8	41,1	10,4	12,7
Kuopion	21,9	39,6	22,0	30,8	39,9	13,2	15,8
Koillis-Savon	23,2	32,3	20,9	33,1	40,6	12,3	13,3
Varkauden	19,1	32,1	20,2	32,9	41,2	12,9	13,8
Sisä-Savon	22,9	35,1	24,6	40,9	42,8	12,7	13,8
Outokummun	21,8	31,4	21,2	40,6	40,2	11,5	9,5
Joensuun	22,7	36,3	21,8	33,7	40,6	11,6	14,7
Ilomantsin	24,8	37,3	20,4	39,5	41,7	12,9	12,8
Keski-Karjalan	24,1	29,3	15,6	40,0	34,8	13,5	14,8
Pielisen Karjalan	22,5	34,4	19,6	44,9	41,3	10,4	10,7
Jyväskylän	25,4	43,2	23,4	32,4	36,7	10,8	16,7
Kaakkoisen Keski-Suomen	25,3	38,2	26,0	33,8	42,8	10,0	15,1
Keuruun	26,3	38,3	24,4	34,5	37,8	11,0	15,4
Jämsän	25,1	34,7	22,5	34,7	38,5	11,0	14,7
Äänekosken	27,3	40,5	27,2	36,8	40,1	12,4	15,1
Saarijärven	21,9	32,3	19,3	42,3	37,0	11,6	12,6
Viitasaaren	28,2	36,9	18,8	41,5	42,0	10,3	11,2
Suupohjan	22,9	32,3	17,3	36,7	38,2	11,7	18,0
Pohjoisten seinänaapurien	24,2	44,9	17,5	26,6	38,1	12,2	18,3
Eteläisten seinänaapurien	21,3	29,7	14,7	34,4	39,5	13,8	12,5
Kuusiokuntien	21,1	34,9	17,8	33,8	35,4	10,2	14,2
Härmänmaan	27,5	41,6	13,4	22,7	39,6	12,2	21,2
Järviselän	27,8	33,9	8,9	33,5	35,6	16,1	16,5
Kyrönmaan	27,7	39,8	18,0	29,5	36,3	12,2	19,6
Vaasan	27,9	44,6	17,3	25,2	36,2	10,0	17,2
Sydösterbottens kustregion	24,7	38,2	15,7	23,8	36,7	13,7	17,3
Jakobstadsregionen	25,5	43,1	8,1	21,2	30,5	11,0	19,2
Kaustisen	21,3	31,0	11,1	34,3	31,0	11,3	11,8
Kokkolan	24,9	39,0	18,0	31,8	37,2	12,4	14,8
Oulun	24,7	40,7	21,9	29,7	42,7	11,6	14,7

taulukko jatkuu...

...taulukko jatkuu

<i>Seutukunta</i>	<i>Vanhemmuuden puutetta</i>	<i>Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa</i>	<i>Perherakenneena muu kuin ydinperhe</i>	<i>Vähintään yksi vanhempi työttömänä vuoden aikana</i>	<i>Ainakin yksi vanhemmista tupakoi</i>	<i>Ei yhtään läheistä ystävää</i>	<i>Käyttövarat yli 17 euroa viikossa</i>
Iin	24,6	35,6	16,8	39,0	43,0	11,9	10,5
Raahen	25,0	39,7	15,9	34,3	38,0	11,8	13,1
Siikalatvan	29,2	37,1	15,1	37,1	37,1	14,8	9,6
Nivala-Haapajärven	25,9	36,4	16,3	36,3	38,4	11,3	12,9
Koillismaan	28,0	35,0	16,3	44,3	42,9	9,7	15,3
Ylä-Kainuun	26,4	34,3	18,2	51,3	44,0	11,7	11,9
Kajaanin	26,6	40,8	24,0	43,9	43,4	12,7	14,9
Rovaniemen	23,4	36,2	24,4	41,4	44,9	12,2	11,9
Kemi-Tornion	20,0	40,4	22,4	37,5	48,6	10,5	13,0
Torniolaakson	29,1	33,5	17,4	38,8	36,9	8,1	11,1
Koillis-Lapin	24,7	40,4	19,0	45,4	44,9	11,4	11,5
Tunturi-Lapin	25,2	36,5	20,4	42,4	45,2	12,9	15,3
Ylä-Lapin	26,5	43,2	24,4	43,1	45,8	11,6	11,2

* Ei tietoja vuodelta 2001.

LIITETAULUKKO 5. Koulutyöindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

<i>Seutukunta</i>	<i>Koulun fyysisissä työoloissa puutteita</i>	<i>Koulun huono sisäilma haittaa</i>	<i>Koulun työilma- piirissä ongelmia</i>	<i>Ei koe tulevaisaa kuulluksi koulussa</i>	<i>Koulu-työhön liittyvä työ määrä liian suuri</i>	<i>Opiskelu- vaikeuksia</i>	<i>Ei pidä lainkaan koulun- käynnistä</i>	<i>Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana</i>	<i>Kouluki- sattuna vähintään kerran viikossa</i>
Helsingin	60,8	58,0	30,9	28,9	49,1	42,4	6,9	11,1	7,0
Porvoon	57,6	57,9	29,6	27,2	47,7	42,8	5,3	7,9	5,0
Loviisan	58,8	57,7	29,7	29,5	44,3	42,0	7,1	10,4	5,0
Lohjan	57,1	53,8	30,4	32,4	41,7	40,6	8,4	12,4	8,2
Tammisaaren	52,2	51,9	28,2	24,5	36,4	40,4	8,9	9,6	5,7
Åboland-Turunmaan	66,6	67,3	34,5	29,0	49,2	37,3	10,7	9,5	7,2
Salon	61,6	59,9	27,2	32,1	43,4	38,3	8,5	9,4	7,1
Turun	57,3	55,3	30,9	32,4	42,7	38,7	7,3	11,4	6,7
Vakka-Suomen	55,6	57,4	27,1	30,4	38,3	42,4	9,8	12,1	8,9
Rauman	56,1	58,9	27,6	32,8	42,7	37,5	9,5	11,0	6,1
Kaakkois-Satakunnan	65,3	57,8	26,7	35,5	35,9	38,0	8,0	13,5	4,8
Porin	60,1	60,5	31,3	36,1	43,6	41,5	10,1	12,6	6,0
Pohjois-Satakunnan	51,5	52,0	31,3	39,6	39,1	32,5	9,3	10,8	8,4
Riihimäen	61,1	59,5	37,4	40,2	46,7	45,7	10,3	10,9	9,1
Forssan	44,3	44,6	22,9	26,4	44,1	40,0	7,3	9,5	7,6
Luoteis-Pirkanmaan	62,7	70,1	29,2	35,6	40,7	38,7	10,0	13,1	6,4
Kaakkois-Pirkanmaan	51,7	55,0	27,3	35,1	47,8	37,3	6,8	8,9	5,3
Etelä-Pirkanmaan	57,9	53,4	27,2	29,9	49,3	37,5	8,6	10,7	5,3
Tampereen	58,8	58,7	30,9	33,6	48,2	39,1	8,4	12,4	6,7
Lounais-Pirkanmaan	59,2	58,8	23,3	27,3	37,4	35,7	10,9	10,1	9,3
Ylä-Pirkanmaan	46,9	51,9	28,1	33,1	42,7	40,2	8,9	8,7	5,9
Lahden	55,8	54,0	28,1	31,9	43,0	41,6	7,9	10,1	6,2
Heinolan	53,9	53,5	32,9	32,8	43,8	42,6	9,0	7,2	8,1
Kouvola	49,2	49,6	29,7	36,1	43,2	39,8	9,9	8,3	7,6
Kotka-Haminan	51,2	51,8	28,7	35,7	42,0	38,9	10,9	10,1	6,0
Lappeenrannan	59,0	54,5	32,5	33,0	46,1	47,2	7,8	8,9	6,1
Savitaipaleen	53,0	49,2	29,2	34,8	37,0	39,4	9,5	5,9	9,4
Imatran	53,9	54,5	25,6	30,8	37,3	40,1	5,6	8,8	5,1
Kärkikuntien	33,0	42,1	16,1	15,9	36,6	39,8	5,2	2,0	9,0
Mikkelin	54,7	53,0	31,6	33,5	46,6	41,2	9,5	9,3	6,7
Juvan	49,7	50,7	30,2	35,0	42,7	41,6	12,1	10,6	8,2
Savonlinnan	54,1	53,7	25,3	28,1	36,9	39,6	6,8	9,3	6,4
Pieksämäen	60,6	59,8	27,0	31,7	42,7	41,6	8,2	9,7	5,7
Ylä-Savon	59,0	56,6	27,7	32,4	41,8	36,3	9,1	9,7	6,8
Kuopion	49,8	52,0	25,5	27,1	41,2	36,5	6,7	10,3	6,2
Koillis-Savon	46,4	54,7	28,2	31,5	41,2	36,6	10,7	8,6	8,1
Varkauden	51,5	43,7	24,2	28,8	39,8	36,1	7,2	7,3	6,1
Sisä-Savon	62,1	60,6	33,5	35,6	41,6	39,3	14,1	10,8	6,1
Outokummun	63,3	56,5	21,7	28,4	38,7	36,3	7,1	5,9	4,8
Joensuun	59,9	59,2	24,8	28,5	40,4	37,0	6,5	8,7	6,2
Ilomantsin	40,4	36,8	29,4	27,1	40,9	37,1	6,3	7,3	8,7
Keski-Karjalan	48,0	49,8	26,9	31,0	39,0	36,5	10,6	8,1	9,9

taulukko jatkuu...

...taulukko jatkuu

<i>Seutukunta</i>	<i>Koulun fyysisissä työoloissa puutteita</i>	<i>Koulun huono sisäilma haittaa</i>	<i>Koulun työilma- piirissä ongelmia</i>	<i>Ei koe tulevaisa kuulluksi koulussa</i>	<i>Koulu-työhön liittyvä työmäärä liian suuri</i>	<i>Opiskelu- vaikeuksia</i>	<i>Ei pidä lainkaan koulun- käynnistä</i>	<i>Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana</i>	<i>Koulukiu- sattuna vähintään kerran viikossa</i>
Pielisen Karjalan	58,7	63,0	27,5	30,1	39,1	43,7	8,4	7,6	7,2
Jyväskylän	58,3	59,9	26,3	26,9	43,2	39,6	9,3	15,0	5,3
Kaakkaisen Keski-Suomen	61,2	65,6	29,3	33,4	40,5	39,9	11,4	12,2	7,2
Keuruun	73,7	76,2	38,4	36,3	50,8	39,6	12,7	8,9	8,4
Jämsän	54,4	53,5	27,1	34,8	40,5	35,2	7,1	10,0	5,4
Äänekosken	62,3	64,9	36,4	36,2	42,1	41,7	11,6	13,3	5,8
Saarijärven	68,9	69,8	32,3	35,5	43,6	38,9	9,7	15,5	7,4
Viitasaaren	61,3	58,9	22,1	28,4	38,0	35,2	7,1	8,1	3,4
Suupohjan	59,6	65,0	26,8	28,9	45,6	37,2	5,9	12,8	6,4
Pohjoisten seinänaapurien	68,2	66,7	22,5	32,3	41,4	35,9	7,3	9,8	6,2
Eteläisten seinänaapurien	55,8	55,6	28,4	27,0	37,4	37,5	6,6	8,2	8,6
Kuusiokuntien	55,1	57,5	22,5	32,4	30,7	37,1	8,1	9,6	5,4
Härmänmaan	53,6	53,4	28,5	34,9	38,7	39,9	9,9	15,6	9,3
Järviseudun	58,2	56,3	27,5	39,5	44,1	37,7	11,8	17,0	8,3
Kyrönmaan	44,7	47,1	32,4	43,5	44,4	32,9	12,4	16,2	6,1
Vaasan	62,2	57,7	28,4	27,5	49,5	39,4	10,0	10,8	5,0
Sydösterbottens kustregion	59,7	57,9	32,2	30,6	54,0	37,3	11,7	10,6	7,2
Jakobstadsregionen	46,2	42,3	20,6	19,0	50,4	33,8	7,0	8,6	4,4
Kaustisen	60,1	68,5	26,1	33,7	32,7	39,1	6,7	6,6	4,7
Kokkolan	59,4	62,8	29,7	31,4	38,1	38,6	7,4	9,4	6,6
Oulun	63,2	65,5	26,7	29,9	43,5	38,8	6,7	13,7	5,1
Iin	59,3	62,2	27,0	32,6	38,9	34,3	6,2	14,9	6,1
Raahen	64,7	64,5	22,1	31,1	40,0	35,6	7,4	12,2	4,4
Siikalatvan	54,8	49,8	32,1	42,6	37,9	31,5	11,7	10,1	6,0
Nivala-Haapajärven	62,0	60,4	27,8	36,8	42,5	38,1	10,9	12,7	7,4
Koillismaan	56,2	56,0	29,9	28,8	40,6	31,6	6,1	15,4	6,3
Ylä-Kainuun	67,2	67,1	29,9	37,6	35,6	40,1	9,0	12,2	8,6
Kajaanin	67,7	65,9	32,7	37,6	44,0	40,9	8,9	13,8	6,7
Rovaniemen	60,2	62,6	30,5	36,3	46,9	40,9	9,2	9,7	6,0
Kemi-Tornion	51,9	55,5	21,0	24,6	37,5	34,3	6,5	8,7	5,2
Torniolaakson	65,4	62,8	36,1	39,4	37,4	46,0	13,5	12,4	7,6
Koillis-Lapin	47,9	50,7	27,7	30,1	39,2	36,7	7,8	9,1	6,4
Tunturi-Lapin	54,5	54,9	23,7	35,0	36,8	38,3	10,6	7,2	5,6
Ylä-Lapin	47,6	52,3	33,2	36,1	41,9	44,6	7,7	10,5	9,1

* Ei tietoja vuodelta 2001.

LIITETAULUKKO 6. Terveysindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2001/02.

<i>Seutukunta</i>	<i>Lääkärin toteama pitkä- aikais- sairaus</i>	<i>Terveys- dentila keskin- kertainen tai huono</i>	<i>Niska- tai hartia- kipuja viikoittain</i>	<i>Pään- särkyä viikoittain</i>	<i>Väsymystä lähes päivittäin</i>	<i>Vähintään kaksi oiretta päivittäin</i>	<i>Keski- vaikea tai vaikea masen- tuneisuus</i>	<i>Toistuvia käyntejä koulu- terveyden- hoitajan vastaan- otolla</i>	<i>Vaikea päästä koulu- terveyden- huollon vastaan- otolle</i>	<i>Tyyty- mätön koulu- terveyden- huoltoon henk. koht. asioissa</i>
Helsingin	11,6	18,4	27,0	28,9	14,0	18,1	11,7	19,7	15,0	19,8
Porvoon	11,2	16,9	28,4	30,9	12,9	15,9	8,2	18,5	9,8	21,9
Loviisan	8,6	18,5	16,4	30,6	14,5	17,1	9,9	6,9	8,8	20,8
Lohjan	11,6	19,0	27,0	29,9	13,5	17,4	13,5	19,0	14,9	18,6
Tammisaaren	10,2	25,3	22,4	30,6	11,7	18,0	9,3	23,7	10,0	12,0
Äboland-Turunmaan	10,2	23,0	28,4	29,0	13,2	17,1	13,0	23,0	6,9	20,7
Salon	8,6	21,4	27,6	31,5	11,4	14,6	12,3	25,7	12,7	19,2
Turun	10,7	20,0	28,0	28,8	12,2	15,6	12,5	23,8	12,3	24,1
Vakka-Suomen	10,2	18,2	30,5	32,8	14,9	19,9	15,0	27,5	17,8	24,6
Rauman	11,4	19,0	26,6	27,7	11,7	15,9	12,7	17,0	12,3	20,0
Kaakkois-Satakunnan	8,0	20,9	33,1	29,8	11,5	16,6	12,2	28,6	14,6	22,0
Porin	10,6	21,3	30,9	32,6	13,9	19,9	15,0	28,7	9,5	23,5
Pohjois-Satakunnan	8,6	22,5	28,1	30,2	13,3	20,0	14,9	20,2	14,2	23,2
Riihimäen	12,5	18,6	27,8	29,8	14,9	18,6	14,9	20,7	8,3	18,5
Forssan	11,5	18,9	26,1	29,6	14,4	19,5	10,2	22,7	7,3	10,6
Luoteis-Pirkanmaan	10,3	19,9	29,1	32,8	13,4	19,4	12,8	21,6	11,1	21,6
Kaakkois-Pirkanmaan	8,5	24,5	33,3	27,0	16,1	17,7	16,2	20,4	16,8	28,5
Etelä-Pirkanmaan	11,0	19,1	29,4	31,6	15,1	18,7	12,6	17,8	10,7	19,1

taulukko jatkuu...

...taulukko jatkuu

<i>Seutukunta</i>	<i>Lääkärin toteama pitkä- aikais- sairaus</i>	<i>Terveys- dentila keskin- kertainen tai huono</i>	<i>Niska- tai hartia- kipuja viikoittain</i>	<i>Pään- särkyä viikoittain</i>	<i>Väsymystä lähes päivittäin</i>	<i>Vähintään kaksi oiretta päivittäin</i>	<i>Keski- vaikea tai vaikea masen- tuneisuus</i>	<i>Toistuvia käyntejä koulu- terveyden- hoitajan vastaan- otolla</i>	<i>Vaikea päästä koulu- terveyden- huollon vastaan- otolle</i>	<i>Tytyty- mätön koulu- terveyden- huoltoon henk. koht. asioissa</i>
Tampereen	10,3	20,0	28,4	29,5	12,9	16,8	12,0	24,3	14,3	22,1
Lounais-Pirkanmaan	9,2	21,0	27,1	34,3	18,2	21,0	14,8	17,1	9,1	26,7
Ylä-Pirkanmaan	9,9	22,7	26,4	28,8	10,5	16,9	12,0	23,1	13,2	22,7
Lahden	11,0	18,3	27,7	29,3	12,3	17,9	11,8	25,4	10,3	19,9
Heinolan	12,0	19,6	24,7	28,0	13,4	18,8	14,3	22,8	8,9	15,7
Kouvola	9,8	19,9	27,6	29,2	14,6	19,8	14,2	20,7	13,7	21,2
Kotka-Haminan	10,3	18,8	31,6	29,8	14,6	18,9	14,0	18,8	7,9	18,6
Lappeenrannan	10,9	18,5	28,1	29,6	14,1	18,1	14,4	24,5	12,1	21,2
Savitaipaleen	11,2	20,5	28,0	26,0	13,9	19,8	12,9	30,9	7,1	9,4
Imatran	11,1	16,7	30,2	29,1	12,5	16,4	11,4	27,1	7,5	14,7
Kärkikuntien	6,7	13,6	18,9	34,5	9,4	12,0	4,3	23,1	20,8	14,2
Mikkelin	12,4	17,7	29,9	29,2	13,5	18,2	13,8	18,0	11,6	19,7
Juvan	12,7	20,0	32,0	34,9	13,6	17,9	13,0	23,9	14,7	25,2
Savonlinnan	10,9	17,2	29,4	29,4	13,0	16,6	10,0	24,4	10,6	16,2
Pieksamäen	14,1	18,2	27,2	31,7	14,6	19,4	10,2	23,0	5,2	9,4
Ylä-Savon	12,4	20,1	28,2	32,3	12,7	18,1	12,2	20,1	12,4	20,5
Kuopion	13,4	16,2	26,2	30,5	13,8	17,1	11,0	19,2	13,4	15,8
Koillis-Savon	15,1	20,1	25,1	32,8	14,1	19,2	15,2	21,8	9,0	23,0
Varkauden	9,2	13,5	24,3	29,9	11,3	15,1	10,8	15,0	11,6	20,3
Sisä-Savon	13,2	22,1	32,3	32,5	12,8	19,0	13,0	26,8	14,3	19,5
Outokummun	9,4	17,9	26,7	32,1	11,6	17,0	13,3	19,3	10,3	19,7
Joensuun	13,1	15,5	29,3	30,4	11,6	17,1	9,4	20,2	11,0	18,9
Ilomantsin	6,8	14,3	27,5	19,7	11,6	13,7	10,7	13,1	9,2	13,5
Keski-Karjalan	12,8	15,6	27,0	29,8	11,5	14,1	11,3	31,3	12,2	22,1
Pielisen Karjalan	13,9	17,9	29,0	32,8	13,4	19,6	12,2	18,3	9,6	17,6
Jyväskylän	11,4	19,7	27,4	27,6	12,8	17,1	12,5	18,4	11,8	18,6
Kaakkaisen Keski-Suomen	8,5	19,6	28,1	29,9	10,3	17,1	12,6	25,3	16,1	32,5
Keuruun	11,3	22,3	28,0	34,7	17,9	18,7	16,5	10,9	9,7	25,3
Jämsän	10,3	20,8	29,6	33,8	13,3	18,2	15,9	24,4	6,3	14,5
Äänekosken	12,4	20,6	28,3	30,5	11,9	18,2	14,2	27,0	18,2	22,4
Saarijärven	10,2	19,0	29,7	33,7	14,2	20,1	11,5	16,7	9,8	28,3
Viitasaaren	10,3	16,4	27,5	29,7	10,7	17,0	12,2	17,9	6,6	17,4
Suupohjan	9,4	20,4	27,7	37,3	11,4	18,1	11,1	19,1	7,4	15,9
Pohjoisten seinänaapurien	9,3	18,8	28,2	31,8	12,9	16,5	11,5	25,3	11,8	21,1
Eteläisten seinänaapurien	7,7	21,2	29,5	31,0	12,2	17,1	12,8	26,5	9,6	19,2
Kuusikuntien	7,6	16,3	22,8	26,6	11,1	13,0	10,8	15,1	6,9	22,3
Härmänmaan	8,2	20,5	28,4	35,1	16,8	21,5	12,5	38,3	8,6	13,7
Järviselän	11,0	21,6	20,5	33,1	14,2	16,6	11,7	11,5	12,2	28,9
Kyrönmaan	8,1	24,8	23,7	31,3	13,4	14,8	13,8	13,1	7,7	28,8
Vaasan	8,7	19,8	27,2	32,7	13,8	18,4	10,3	21,1	10,0	17,4
Sydösterbottens kustregion	9,0	19,3	24,7	31,0	13,5	16,4	9,8	19,2	7,1	13,3
Jakobstadsregionen	5,3	17,7	23,1	32,3	12,2	15,2	7,7	12,1	10,7	15,3
Kaustisen	8,9	20,1	24,5	32,2	11,2	15,4	13,0	14,4	15,9	29,0
Kokkolan	10,3	20,1	26,8	27,9	12,9	17,5	13,0	19,0	11,4	21,9
Oulun	9,1	18,9	24,8	31,4	12,2	15,3	11,2	19,5	14,8	23,6
Iin	7,2	19,4	24,2	36,8	13,0	17,4	9,1	11,7	11,9	23,8
Raahen	9,0	18,1	23,4	30,8	11,6	14,0	12,4	10,6	9,9	17,6
Siikalatvan	7,7	20,9	25,8	27,2	8,8	13,5	12,9	11,4	13,4	24,8
Nivala-Haapajärven	10,5	19,6	27,3	32,6	13,8	18,0	12,4	28,3	10,3	21,7
Koillismaahan	7,6	14,0	28,7	29,0	9,5	12,0	8,4	19,2	8,6	15,2
Ylä-Kainuun	9,0	20,2	26,4	28,3	12,0	14,7	12,9	23,1	10,6	19,2
Kajaanin	12,9	21,7	28,2	33,3	13,5	17,1	12,6	22,1	11,1	20,7
Rovaniemen	10,6	18,5	27,9	32,4	12,6	18,2	10,8	15,6	15,9	26,2
Kemi-Tornion	9,7	16,3	22,0	31,1	10,4	13,5	9,1	19,5	10,1	18,4
Torniolaakson	13,3	20,9	31,6	35,5	14,3	16,9	12,7	15,4	16,4	29,0
Koillis-Lapin	12,9	19,0	27,9	33,4	10,9	15,1	12,8	21,3	12,8	18,4
Tunturi-Lapin	12,7	18,9	23,3	33,6	11,2	16,1	12,9	22,9	13,5	17,7
Ylä-Lapin	12,6	15,9	30,6	32,3	12,5	17,2	13,2	15,0	15,3	25,7

LIITETAULUKKO 7. Terveystottumusindikaattorit seutukunnittain. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosentti-osuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilasta vuonna 2001/02.

<i>Seutukunta</i>	<i>Ei syö kouluruokaa</i>	<i>Seksiasiat erittäin ajankoh- taisia</i>	<i>Huono seksuaali- tietous</i>	<i>Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa</i>	<i>Tupakoi päivittäin</i>	<i>Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa</i>	<i>Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran</i>	<i>Vähintään kahden päivteen käyttöä</i>
Helsingin	14,8	17,6	26,7	9,5	21,2	18,9	13,4	18,7
Porvoon	6,6	18,8	24,5	9,6	25,1	22,0	11,6	21,2
Loviisan	7,3	26,8	22,2	8,1	27,1	31,2	8,2	25,5
Lohjan	11,5	17,8	30,5	10,9	23,2	26,5	12,0	20,1
Tammisaaren	11,8	21,9	21,1	13,2	21,9	20,7	8,2	18,3
Åboland-Turunmaan	6,7	19,3	28,5	14,6	20,0	41,5	6,3	18,4
Salon	5,4	19,4	24,5	8,2	25,7	37,2	7,6	21,6
Turun	8,5	19,5	26,7	10,3	20,8	33,1	9,2	18,7
Vakka-Suomen	8,0	22,5	26,3	12,2	31,0	41,2	9,5	25,5
Rauman	5,7	19,4	30,0	9,4	23,0	34,5	11,3	21,1
Kaakkois-Satakunnan	3,4	24,2	22,2	11,7	21,7	37,0	8,2	19,4
Porin	12,1	21,6	30,2	10,8	23,5	33,9	9,5	19,5
Pohjois-Satakunnan	8,7	20,4	24,7	10,4	28,0	32,8	5,1	20,8
Riihimäen	7,9	17,5	22,5	8,6	31,1	22,5	11,0	23,1
Forssan	6,1	16,7	20,5	9,9	19,0	20,1	9,8	17,9
Luoteis-Pirkanmaan	13,1	19,8	27,2	10,7	26,9	34,0	5,3	20,4
Kaakkois-Pirkanmaan	5,8	16,3	22,2	11,0	18,4	25,9	8,1	15,4
Etelä-Pirkanmaan	10,8	23,0	23,8	11,6	24,0	34,2	9,8	21,1
Tampereen	8,1	21,5	27,0	9,8	21,9	29,7	11,9	19,4
Lounais-Pirkanmaan	6,9	20,2	25,9	10,9	19,6	35,9	9,1	18,3
Ylä-Pirkanmaan	5,8	22,8	21,8	9,8	22,2	36,2	6,1	18,3
Lahden	9,6	18,1	26,7	9,1	22,4	20,5	14,2	19,4
Heinolan	5,9	16,7	28,5	8,2	20,0	19,7	11,8	18,7
Kouvolan	6,9	19,1	27,9	12,8	23,7	23,2	12,3	20,7
Kotka-Haminan	7,2	17,2	25,3	10,1	20,9	19,6	12,7	18,4
Lappeenrannan	7,4	17,5	22,3	8,4	24,1	22,8	12,0	21,9
Savitaipaleen	7,1	12,4	21,0	10,4	14,6	16,4	4,5	12,7
Imatran	6,3	15,2	21,7	8,2	21,8	18,5	5,0	16,1
Kärkikuntien	1,0	13,2	23,3	6,7	16,1	22,2	5,6	10,6
Mikkelin	7,9	16,3	25,9	8,0	20,7	21,2	7,3	18,5
Juvan	8,2	22,3	26,6	10,7	27,1	26,8	8,7	23,7
Savonlinnan	7,4	16,5	25,0	7,9	23,2	19,4	6,2	16,9
Pieksämäen	6,1	15,8	22,9	10,9	20,5	20,0	8,3	15,9
Ylä-Savon	8,1	15,7	25,0	8,1	23,3	23,0	5,6	19,5
Kuopion	8,1	16,0	23,8	9,0	22,2	16,9	8,8	17,8
Koillis-Savon	6,7	15,4	24,1	8,6	25,3	20,9	6,3	20,9
Varkauden	7,7	20,5	25,4	7,1	23,6	22,9	9,1	18,7
Sisä-Savon	6,6	23,1	25,8	12,5	28,0	20,6	7,1	23,7
Outokummun	11,8	17,9	22,1	10,6	19,7	17,4	7,6	15,9
Joensuun	4,8	15,0	21,4	8,3	22,8	17,8	10,1	18,3
Ilomantsin	8,5	17,4	28,7	11,7	26,7	27,9	7,9	22,8
Keski-Karjalan	5,2	13,1	21,8	7,6	15,5	15,6	4,2	12,3
Pielisen Karjalan	8,0	17,8	30,0	11,2	23,3	20,1	6,0	18,7
Jyväskylän	9,2	21,3	27,9	10,2	23,2	33,5	14,1	20,6
Kaakkoisen Keski-Suomen	10,0	19,3	24,0	8,8	19,0	37,5	9,4	15,6
Keuruun	8,4	20,0	26,1	9,7	25,2	31,7	8,5	21,6
Jämsän	7,0	19,4	24,3	8,6	23,4	33,6	10,5	20,5
Äänekosken	11,6	21,4	19,9	8,5	21,4	30,9	6,4	17,8
Saarijärven	7,9	19,4	32,7	9,4	18,5	36,6	5,9	15,7
Viitasaaren	6,1	16,8	20,4	8,5	20,4	32,5	4,7	15,8
Suupohjan	8,8	20,6	21,8	9,0	19,1	39,5	4,5	16,0
Pohjoisten seinänaapurien	8,7	17,2	24,2	12,0	28,0	38,0	5,7	22,8
Eteläisten seinänaapurien	7,1	21,4	19,7	9,5	20,2	38,2	4,9	16,8
Kuusiokuntien	6,2	18,0	21,1	11,6	19,1	30,8	3,4	13,9
Härmänmaan	6,3	22,0	27,0	10,5	25,5	45,5	4,2	22,4
Järvisuudun	8,0	19,7	30,3	10,1	18,2	38,4	4,3	14,0
Kyrönmaan	3,7	23,2	19,8	13,1	24,8	40,8	6,0	21,2
Vaasan	7,2	20,5	34,2	13,1	19,5	36,6	7,2	18,5
Sydösterbottens kustregion	5,3	21,3	38,9	18,2	20,7	44,7	3,6	18,7
Jakobstadsregionen	5,3	16,9	33,0	12,3	12,2	27,9	2,6	12,0
Kaustisen	4,8	18,0	34,1	5,8	16,0	28,7	1,3	11,9
Kokkolan	6,5	19,8	33,8	8,0	22,6	33,8	6,1	17,9
Oulun	7,1	19,8	33,1	9,1	22,6	33,2	7,7	18,5

taulukko jatkuu...

...taulukko jatkuu

<i>Seutukunta</i>	<i>Ei syö kouluruokaa</i>	<i>Seksiasiat erittäin ajankoh- taisia</i>	<i>Huono seksuaali- tietous</i>	<i>Liikunnan harrastusta harvemmin kuin kerran viikossa</i>	<i>Tupakoi päivittäin</i>	<i>Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa</i>	<i>Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran</i>	<i>Vähintään kahden päähteen käyttöä</i>
Iin	7,8	19,0	32,9	9,3	24,3	34,1	3,1	17,2
Raahen	7,8	17,2	29,5	8,9	22,4	33,6	5,5	17,1
Siikalatvan	5,3	17,7	34,4	13,0	26,0	40,3	7,4	21,7
Nivala-Haapajärven	7,8	17,7	32,7	10,0	22,9	39,3	4,9	17,6
Koillismaan	5,8	19,1	24,1	6,2	29,5	36,3	4,5	20,6
Ylä-Kainuun	2,8	17,7	27,4	12,2	29,6	34,1	3,2	22,1
Kajaanin	6,9	20,0	28,2	8,9	27,1	36,2	5,3	21,7
Rovaniemen	6,6	16,8	29,1	8,0	24,8	17,9	11,4	20,5
Kemi-Tornion	9,6	17,8	25,1	10,2	23,6	20,9	6,7	18,7
Torniolaakson	9,7	17,1	34,7	8,0	16,9	19,7	3,8	19,2
Koillis-Lapin	7,1	17,8	24,8	7,4	28,9	23,7	5,9	21,5
Tunturi-Lapin	6,5	18,7	21,7	8,8	19,0	20,3	6,5	21,4
Ylä-Lapin	12,1	18,6	27,6	6,1	24,2	23,4	3,8	23,5